

B

Generalna napomena: da se ne zaboravi u alfabetaru pod slovom B!

Baba (Avis, nuctrix), babetina, babica itd.

Babak, cantharis,

Babukić! Nisam ga imao pod rukom.

Babuna Planina, Babuni, Bogumili!

Bačva, bačvar, badanj,

badnjak, badnji dan,

bagra, bagrem,

Bajalac, bajalica, bajaranje, bajati, bahornik, bahoriti, bahornica itd. vidi čaranje, čarobnik, čarolija, čarobnica, vezati oba pojma. Vidi magija, vidi crna magija, vidi hermetizam, vidi Hermes Trisme gysto itd. itd.

Bakal, bakalnica, bakalska radnja, baklava, Bakrač, bajam, bakšiš, baksuz,

bala (balla), breme, tovar, naramak (bilo kakve robe)!

balčak, baldahin, balija, balzam, balta, balvan, banak, banda, bandijera.

Banija, Banovac,

Barjak, bareta, baršun, barun, Baruh, bećar,

bdijenje, bedevija, bedem,

berberin, berbernica vidi češljanje, frizure, brada itd. itd.

besa, kod Arnauta zadati besu, fides,

besjeda slavenska, češka, svetosavska; besjediti, besjednik itd.

bešika,

biber, basamak, basna, bašta, baštovan, baština i sve što se nadovezuje na taj pojam.

bat, bataliti, batina, (štap), bazga, bajam,

baždar, baždarenje, baždarina,

bedro,

Belzebub,

bič, bičevanje, bičevati vidi flagelanstvo i batinjanje,

bijelo kao boja i sve kovanice u vezi s bijelom bojom.

bijeda, bijes, bik, biljeg, bilje,

bit, biće, bivstvo, biti,

bitanga, biskup, biskupija, bječva, bjejunac, bježati,

blago, blagoslov, blagovijest, blagovanje, blagovaonica itd.

blaženstvo, blijednjeti, blistati, bližnji, blud i sve u vezi sa bludom itd.

Bobovac,

bog, bogatstvo,

boj, bol, bolest, boljeti, bumaga, bunar, bugarštica, brzina, broj, briga, brat, brdo, buna itd. itd.

B

Drugo slovo u abecedi, ilustrirati simboličnim znakovima da se vidi grafički razvoj!

KRLEŽA PREGLEDAO TEKSTOVE IZ OPĆE ENCIKLOPEDIJE OD SLOVA »B« 15. IX. 1954.

»B«

»U Engleskoj služi »B« za oznaku tona »h«, dok se sniženi »H« naziva B-flat«. Zašto samo u Engleskoj? Da li je to provedeno po nekom koordinantnom principu, da se muzički termini objašnjavaju i na drugim jezicima kao u Likovnom leksikonu?

Generalna napomena

Izdvajam jedinice političkih radnika, rukovodilaca i funkcionera pokreta, državnog aparata i Armije i to: Babić Ljubo, Babović Spasenija, Baće Maksimilijan, Bajalica Dimitrije, Bajić Slobodan Paja, Bakarić Vladimir, Balkanska federacija, Baltić Milutin, Banker Leopold, Bastajić Pavle, Batko Karlo, Begović Vlajko, Belinić Marko, Beljanski Jovan Lala, Berus Anka, Biber Antun, Bijedić Džemal, Bilbija Bogdan, Bilečki koncentracioni logor, Bilten bosansko-hercegovačke omladine, Bilten KPJ za Makedoniju, Biljanović Vojislav, Blažević Jakov, Bogovac Dragoslav, Borba, Borba radnog naroda PK KPH, Borjan Budislav, Božanić Andrija, Božičević Ivan, Božović Vlado, Brkić Hasan, Brkić Zvonko, Brković Milenko, Brković Savo, Bukovac Mirko, Buljan Vice, Burdžević Mithad Kršo, Bursać Marija, Burzevski Vančo, Bušatlija Mahmut, Butorac Anka i Butozan Vaso.

Da se utvrdi tko su recenzenti teksta, da li je tekst koordiniran sa formulacijama u Jugoslavenskoj Enciklopediji!

BA'ALBEK (Heliopolis)

Jedno od najvažnijih nalazišta antičke arhitekture! Ilustrirati i u dubokotisku.

BAAR, Jindrich Simon

Referent za češku književnost ni po čemu nije siguran za kriterij izbora. Pitanje je, da li ta vrsta književnika, koji se bore protivu celibata, vrijedi po svom valeuru da uđe u ovu vrstu enciklopedije, koja je djelo skraćenog karaktera? Ne daje karakteristike.

BABAHMETOVIĆI

Zar ne bi bilo bolje citirati Kačića na ovome mjestu, nego opisno navoditi citate? I Opća enciklopedija vapije za citatima, koji uokvireni tekstem predstavljaju žive ilustracije teksta!

BABAK (lytta vesicatoria)

Kaže recenzent: »Kukac, kornjaš zelene boje«. Ne znam čemu je potrebno da kornjaši budu specijalno apostrofirani kao kukci? Ne znam ima li kornjaša i među cvjetovima? Kaže dalje autor: »U tijelu sadrži kantaridin, otrovni sok oštra mirisa«. Kaže dalje, da se »taj prah upotrebljava za pravljenje melema i izvlačenje prišteva«.

Kad je već riječ o bapku, o španskoj musi i o kantharidinu, da se kaže i ovo. Kantharidin podražuje mokraćni mjehur i izaziva upalu sluzi mokraćnih organa. Glavni sastavni dio t.zv. talijanskih eliksira »diavolini«, – »pastilles galantes«, te, u kulturnoj historiji tako slavne robe ljubavnih napitaka. Španska muha je do 2 cm dugačka, smaragdno-zelene boje kore, s

odbojnim, prodornim, neobično intenzivnim mirisom. Gdje se nalazi kantharidin u španjolskoj musi? Nisam ni apotekar ni kukcolog, da bi mi to bilo poznato, ali kada je već riječ o kantharidinu, onda nije istina da se upotrebljava za »izvlačenje prišteva«, jer je to čisti nonsens, jer se prištevi nikako ne mogu ni od kuda »izvlačiti«. Kantharidinska mast, unguentum cantharidum (kantaridin) dobiva se tako, da se melje sa pečenim magnezijem, da se suši, da se rastapanjem sumpornom kiselinom razblažuje i da se eterom iz te mase kantaridin destilira. Gorke pločice kantaridina tope se u masnim uljima, i izazivaju upalu crijeva i mokraćnih spolnih organa, te su se prema tome upotrebljavale kao stimulans.

BABAKAI

Ilustrirati reprodukcijom Krstičeve slike. Uporediti s Jugoslavenskom.

BABA PLANINA

Red 2, 3: »najviši vrhovi: Kafčal (1762 m), Baba Sač (1967 m), u južnom dijelu zove se i Ljuben«. Prije svega ne znam koji je protokolarni rang kod nabiranja pojedinih vrhova u enciklopediji? Da li alfabetskim redom, onda dolazi Kafčal, a za njim Baba Sač, ili po visinama, onda opet dolazi Kafčal sa 1762 m, a za njim Baba Sač sa 1967 m. Nejasnoća u stilizaciji: »U južnom dijelu (zove se i Ljuben)«. Ne znam zašto je ovo da se »zove i Ljuben« stavljeno u zagrade?, a osim toga nejasno je, da li se Ljuben zove južni dio Babe planine ili Baba Sača ili Kafčala? Na dva i pol reda 9 redaka dubioze. Ovo spada u okvir generalnih napomena.

BABANEK, Karel

Kao obično, nema bibliografije. Kad se za jednog pjesnika kaže »impresionistički liričar tužnog raspoloženja«, nije se reklo ništa.

BABEUF, François Noel

»Kaže recenzent: francuski publicist«. Riskantno je Babeufa svrstati u publiciste. Bio je jakobinac, revolucioner i ideolog, komunista, djelovao je doduše publicistički, ali i aktivistički, prema tome oznaka, da je publicista, ne stoji! U prvoj fazi revolucije u »Tribune du peuple« pod pseudonimom Grachus, izvrkao ruglu sve elemente građanskog društvenog sistema, sa principijelnog stanovišta demokratske kolektivne vlasništva materijalnih dobara, i prema tome, propovijedao komunističke ideje, u širem smislu. Utamničen više puta, zbog raznih svojih stavova i delikata, oslobođen poslije pada Robespierrea, ponovno apšen, pak amnestiran, organizovao je »Klub ravnopravnih« (Egaux-Babouvistes), v. Babouvizam, na programskoj osnovi državne komunističke organizacije.

BABELJISAAK EMMANUILOVIČ

»Poslije 1934. više se ne spominje«. Kako dolazi do te hipoteze? Babelj je strijeljan kao japanski špijun.

BABENBERG

Generalna napomena: rečeno je već da ne treba govoriti o porodicama, o vlasteoskim, patricijskim, građanskim, feudalnim, starim i otmjenim, kneževskim porodicama, kao da smo enciklopedija Horthyevog pogleda na svijet. Potpuno suvišno! Da se iskorijeni po sistemu.

Babenberg je jedinica, a nije porodica. Ima takvih klanova koji se kod nas u nekoliko redaka navode konstantno samo poimence, potpuno bezrazložno, da bi se dokazao kontinuitet takve jedne idealne grofovske sorte.

Babenberg Luitpold, od Thüningijske grane grofova Babenberga, jedini je koji bi donekle imao pravo da uđe u našu enciklopediju, a ni on nije tako važan. Govori se o njemačkim carevima kao da su to svima poznata lica. Ukoliko se budete odlučili da ostavite ovu jedinicu onda kao što je redigirana.

BABEV, Dimitar

»Autor nekoliko zbirki stihova«. Kakvih stihova, u koju grupu spadaju ti stihovi, da li je po čemu važan, markantan, u jednu riječ: zašto da uđe?

BABICA, babinja groznica, babinje

15 plus 26 plus 29 svega 70 redaka. Svi Durstovi ginekološki tekstovi preopširni. Niti u medicinskoj enciklopediji ne bi trebalo da bude više. Za Atenu dajemo 24 reda i prema tome neka se reducira na maksimum svega 20.

BABICE

Babice, slinmurke, tvrdorepke, viviparne, razbojničke! Sad znamo što je to. Kad je jedna slingurka, tvrdorepka, viviparna, onda je razbojnička, jer jede druge ribe.

BABICE

Kaže referent: »Malene ribe, hrane se malim ribama«! Dalje: »Mužjak čuva jaja u pukotini!« Ne razumijem se u riblja jaja, ali jaja u pukotini koja čuva mužjak stilistički su mi sumnjiva, upravo tako kao i malene ribe, koje se hrane malim ribama«, a zovu se »babice«.

BABIĆ, Ljubo

Djelo Ljube Babića (kao scenografa) obuhvaća više od stotinu opusa, i bilo bi dobro, da jedan dio njegovog scenografskog repertoara ovdje bude naveden. Ponavljam generalnu napomenu, da su svi ovi tekstovi o artistima pisani aljkavo, stereotipizirani, jedan suviše nalik na drugoga. Uz generalni članak o Ljubi Babiću: 13 redaka kao scenografu, ne znam da li je u proporciji?

BABILON

Babili- dver gospodnja, jedan od kulturnih centara čitave hemisfere, koja se javlja na obalama mediteranskog korita kasnije pod pojmom Istoka. Sve što je rečeno za Atenu, za Rim itd. Već tri tisuće godina prije naše ere, Babilon je kulturni centar većeg stila, te se i iz naše suvremene perspektive još uvijek nije pretvorio u pepeo. (vidi Louvre!) Još kada je Aleksandar prolazio ovim krajevima, stajali su tu gradovi koji do danas još ostaju dekorativnim kulisama legende.

Trebalo bi svakako donijeti tlocrt ruševina koje obuhvaćaju 12 km². Tvrđavni zidovi, monumentalne kapije, vladarski dvorovi, Babilonski toranj (motiv evropske likovne umjetnosti do Brueghela, starozavjetnih inspiracija itd.) Rijeke, mostovi, terase, parkovi, umjetnički motivi, reljefi, umjetničke ilustracije.

BABILONIJA – umjetnost.

48 redaka suviše. Ilustrirati. Ovo sve što se ima da se kaže o babilonskoj umjetnosti, nije potrebno da se izolira na Babilon. To obuhvaća sumeranski period čitave Mezopotamije sa mnogo širom podlogom, koja se podudara s pojmom orijentalne umjetnosti uopće, s naročitim osvrtom na semitske elemente. Treba da se diferencira kao babilonsko-asirska grupa. Važno je da se kaže da nisu pekli cigle i da su im trska i mulj jedino arhitektonsko gradivo u prvom periodu. Kad hoćemo da podučimo da nisu pekli cigle, to treba reći, ali ne tako da su ih sušili na zraku nego na suncu. To su glinene cigle ispečene na suncu, obložene hasurama i

ćilimovima i bojadisane vodenim bojama. Ako nisu pekli ciglu, kako su upotrebljavali keramiku sa glasurou na čitavom asirsko-babilonskom pojasu? Treba naglasiti da se radi o razmaku vjekova itd. itd.

BABILONSKO SUŽANJSTVO

Da li ćemo u našim edicijama naše sugrađane izraelitske vjeroispovijesti navoditi kao Jevreje, Židove, Izraelite, Hebreje ili i t.d. »Jezekija je najvažnija ličnost i duhovni vođa iz toga doba«. Ne varam li se to je Ezekijel iz Staroga zavjeta! Komentar suvišan. Zatim: sve ono o Avignonu i o vatikanskom sužnju da se briše! Tek valjda ne će naša Enciklopedija da objavljuje apologetske tekstove o Lateranskom paktu, koji možda iz vatikanske perspektive predstavlja »oslobođenje pape«, ali za nas ne znači ništa drugo nego da se papa podredio Mussoliniju i postao crna košulja.

BABINGTON, Anthony

Zvati ga »engleskim zavjerenikom« je fraza, koja ne govori ništa. Što mu je bio poziv? Bio je paž, bio je paž jedne svrgnute kraljice! Kao stuartovac i dvorjanik, bio je po svoj prilici plemić. Kao stuartovac, bio je logično katolik, bio je, dakle, aktivan kao »zavjerenik«, ali mu to nije osnovna karakteristika. Sudjelovao je u jednom naivnom komplotu kao entuzijasta jedne svrgnute kraljice, za koju naš recenzent osjeća još uvijek aktivnu antipatiju, jer je jedan od njenih »zavjerenika« radio sa jezuitskim misionarima.

BABILON

»Stari grad na Donjem Eufratu«!

BABILONSKI TORANJ

Duplikat. Usporediti već sa postojećim tekstom.

BABILONSKI TORANJ

Legendarni motiv babilonskog tornja, bio je inspiracijom za likovna ostvarenja kroz vjekove. Brueghel etc, ilustrirati.

BABINSKI, Joseph François Felix

Veliko ime! O Babinskom treba donijeti svakako da je bio šef Charcotove klinike na Salpêtrière Philippa Pinela! 3 imena, 3 kolumne moderne psihijatrije i neurologije! Ime Babinskog podudara se sa čitavim područjem ispitivanja hysterije. Simptom Babinski, syndrom Babinski, Babinski-Nageotte i t.d. i t.d. Dati Grmeku na reviziju.

BABLJE LJETO

Te riječi i takvi pojmovi podudaraju se sa pojmom rječnika. Bilo bi dobro da je tako, ili da može da bude tako. Lepeza će se u lingvističkom smislu razastrijeti suviše, a biti dosljedan u ograničenju materije nije tako jednostavno. To je principijelno pitanje. Neka se svi slični slučajevi skupe, da se donese konačna odluka.

BABO CLEMENT

»Poznat po nekim laboratorijskim aparatima« i t.d. Ne biste li bili ljubazni da navedete koji su to laboratorijski aparati?

BABONIĆ Stjepan

U vezi s preradbom Krstićevom na temelju napomene. 75 redaka još je uvijek suviše glomazno, u nerazmjeru sa sličnim temama. Trebalo bi skratiti. Stvar će ostati tim više plastična.

II. REVIZIJA PO KRLEŽI VEĆ IMPRIMIRANIH TEKSTOVA (KOD PRVOG ČITANJA), DAJE OVE REZULTATE:

BABOVKA

Hoćemo li donositi sve kolače?

BABUŠKA (Chiton)

»živi u zoni mlatanja mora«. Ne znam kako da se to odredi, gdje živi babuška, ali »zona mlatanja mora« je najčišći mlatamorizam!

BACAČ

Ovi suvremeni instrumenti modernog ratovanja u čitavom nizu perverzno oružja treba da budu razvrstani po sistemu. Treba ih prikazati kronološkim redom i po vrstama. Tko ih je izumio, gdje i kada, kojom prilikom? Kod bacača treba odrediti da li je to bacač plamena, mina ili raketa. Kada je prvi put upotrebljen i u kojoj bitki? Svakako donijeti i nazive u drugim jezicima.

BACON, Francis

Da ne bi ispaao *bacon* kao takav!

BACCALAUREUS

Kao što je ispravljeno.

BACH, Nina

Briše se! Dolazi pod Vavra, gdje će biti spomenuto da je bila supruga Josipa Bacha.

BACH, Josip

»Vrsni članci« i »uspješne polemike«. Batušić je napisao samo: pisao članke i vodio polemike. Vrsno i uspješno je dodato kasnije olovkom, a ne govori prije svega ništa, a najposlije ne odgovara ni materijalnoj istini.

BACH J. S. i sinovi

Andreis navodi 3 sina J. S. Bacha, koji je imao 4 sina i to: 1.) Wilhelm Friedemann, najtalantovaniji, rođen 1710, jedan od najslavnijih orguljaša svoga vremena, 2.) Karl Philip Emanuel, klavirist, inspirator Beethowena, pisac eseja kako treba svirati klavir, rođen 1714; 3.) Johann Christoph Friedrich, pianist, kapelnik i komponista vokalnih kompozicija i oratorija, rođen 1732 i 4.) Johann Christian, (londonac) rođen 1735.

Zašto počinje naš tekst s najmlađim Bachovim sinom, a ne s najstarijim, dakle po kronološkom principu i zašto je brisan Karl Philip? Nema logike ni kronološki ni po vrijednosti.

BACHELIER, Nicolas

Kao što je ispravljeno. Ne zaboraviti na *bachelier*, diploma koja se daje bachelierima na francuskim univerzitetima.

BACHELOR

Već je bilo predmetom napomene. Što znači ova riječ u kulturno-historijskom razvoju? Od socijalne mizerije do viteškog šegrta, neke vrste paža koji ratuje pod tuđim grbom a pretendira na plemićki naslov.

BACHIACCA, Francesco di Bartolomeo Umbertini

»Mnogo slikao na skrinjama i na drvenim pločama, koje su dekorativno pokrivala zidove prostorija«. Trebalo bi znati: »drvene ploče, koje dekorativno pokrivaju zidove prostorija« zovu se oplata, franc. boiserie. Bolje bi bilo reći: oslikavao je škrinje i boiserie (oplatu). Kaže autor: »Izradio kartone za niz gobelinsa«. Crtao predloške za osnove gobelinske. Tekst neka ostane reduciran.

BACHOFEN, Johann, Jakob

Kaže za njega referent »švicarski pravnik«. Nije pravnik nego poznati pravni historik, koji u tom pogledu predstavlja čitavo jedno poglavlje pravne historije. Nije mu glavna oznaka da je bio »jedan od glavnih predstavnika« danas već zastarjele etnološke sociologije. To se briše. Bachofen je u svome »Mutterrechtu« obradio matrijarhat, pionirski. Trebalo bi spomenuti da je u svojim etnološko-sociološkim osvrtima govorio i o našoj arhajskoj narodnoj poeziji. Sve što Nietzsche o tome zna, naučio je od Bachofena.

BACK PROJEKCIJA

Tekst ne objašnjava ništa! »Pozadina se projicira na posebno platno, pa nije potrebno snimati u prirodi ili graditi pozadinu«. Kakva se to pozadina projicira na translucetno platno?

BACKHAND

Čisti nonsens. Svi sportski eksplikativni tekstovi treba da se revidiraju. »Hrbat šake okrenut prema mreži, te igrač mora udariti loptu i t.d. i t.d.«.

BACKHAUS, Wilhelm

»Jedan od priznatih umjetnika XX st. Bavi se isključivo koncertiranjem«. Kad je već navedeno da je pianist prije godine rođenja, što znači »jedan od priznatih umjetnika XX st. itd.«? Bolje bi bilo: »Jedan od priznatih klavirskih virtuozu«. O stoljeću nije potrebno govoriti.

BACKOFFEN, Hans

Ovi naši saradnici likovnjaci, pišući za Enciklopediju, baš ništa ne razmišljaju o tome o čemu pišu. »Stil mu ima obilježja kasne gotike, ali se već primjećuju i utjecaji renesanse«. Znači u Cinquecentu »već se primjećuju utjecaji renesanse«. Bilo bi bolje reći, da se u Backoffenovom kasnogotskom stilu primjećuju utjecaji renesanse. Ili: »Njegov kasnogotski stil obilježen je renesansnim utjecajem i t.d.«.

BACON ROGER

Ima takvih pojava u kulturnoj historiji i u historiji ljudske misli, koje valja bezuslovno, ako je potrebno, hipertrofirati! Takva pojava je Roger Bacon! Minorit, »doctor mirabilis«, suđen od inkvizicije i odležao desetak godina u tamnici (što se u ovom tekstu

enciklopedijskom ne spominje), materijalista i jedan od prvih među sredovječnim skolastičkim misliocima, koji je naglašavao slobodu misli na temelju iskustva. Polihistor, erudit najvećih razmjera, genijalan anticipator raznih ljudskih spoznaja i otkrića i izuma, koje su ostvarile mnogo kasnija stoljeća (letenje, motori, kucanje i funkcije srca, lupa, mikroskop i t.d. i t.d.), Roger Bacon zaslužio je jedan posve drugi ton.

BAČIJA

»Sklonište za stoku, naročito za ovce u planinama. Služi i za pripravljanje i uskladištenje mliječnih proizvoda (sir, kajmak).« Zašto se ne postupa metodički? Uzmi, brate, prije svega, Vuka! Na početku lijepo i razgovijetno i jasno piše: locus et casa mulgendis aestate ovibus! Mjesto gdje se ljeti muzu ovce. Riječ tamnog postanja, vjerojatno iz rumunjskog: bač, planinski stočar, pastir, pastor alpinus! Bačija je prema tomu mjesto za mužu, struga ili bačija. Suvlasnici zajedničke bačije su bačari! Nije dakle nikakvo sklonište, niti služi za »uskladištenje mliječnih proizvoda«, nego mjesto za mužu, koliba u kojoj se muze i priprema sir ili kajmak!

BAČKA U II. SVJETSKOM RATU

Preopširno sa čitavim nizom suvišnih detalja. Kao na pr., da je izbačen jednoga dana na pruzi Novi-Sad Subotica jedan vlak, ili da je oboren veći broj telefonskih stupova, ili da je poslije trogodišnje pauze opet oboren jedan vlak i t.d. i t.d. Da se ispravi i reducira. Da se sve napomene o problematici NOB-e srede i skupe i da se iz njih izvuku potrebni tehnički zaključci.

BAČKA

Nogomet. Da li ćemo donositi i takve stvari? Klubovi, koliko je meni poznato, ranžiraju se po ljestvicama. Ne znam kamo spada Bačka?

BAČKA

10 redaka suviše je malo određeno u alfabetaru. »1514. seljačka buna«! Kojja buna? Dózsina! Trebalo bi to objasniti!

BAČVA

Osnovno pitanje. Da li se bačve prave od drveta ili iz drva? »Iz« je prijedlog koji se upotrebljava uz micanje ili kretanje ili odmicanje ili razmicanje, a inače je germanizam u ovom slučaju. Da je bačva »posuda za vrenje mošta« i t.d. nije baš sretna formula! Isto tako: »najmodernije su bačve iz čelika, oblika valjka, takozvani tankovi«. Bolje bi bilo: da su to valjci od čelika (tankovi). Isto tako: nije jasno da su betonske cisterne »iznutra obložene staklenim pločicama ili premazane vinskom kiselinom«. Što to znači: one su ili obložene staklenim pločicama ili premazane vinskom kiselinom? Što to znači? Da kad su obložene staklenim pločicama zar tada nisu premazane vinskom kiselinom ili obratno?

BADEN

Kao što je reducirano, 1, 2, zatim 5, 6, 7, zatim II/1, 2, 3, a trebalo bi i više reducirati. Nismo Gotha-Almanah.

BADEN b. WIEN

Da li ulazi ovako, a ne kao Baden kod Beča, pa onda u zagradi.

BADENI, Kazimierz

»Iz porodice poljskih grofova«. Zašto iz porodice kada je bio grof. Ako već iz porodice onda ne iz porodice poljskih grofova nego talijanskih, jer su Badeni stigli u poljsku kao Talijani. Treba za Badeni-a da se kaže da je bio bohemoofil, slavenofil, i da je odredio upotrebu češkog jezika kao službenog jezika, da je zbog toga pao i likvidiran poslije poznate debate u parlamentu, u kojoj su ga srušili pangermani. Ovo da je predao ostavku zvuči suviše evazivno.

BADEN - WÜRTTEMBERG

Citat: »Land njemačke federalne republike« – Land ne može. Ili pokrajina ili zemlja, oblast itd. Isto tako I, 8–9.

BADENSKI, Ljudevit

»U Kladovu utamničio grofa Đorđa Brankovića da spriječi obnovu srpske države«. To markgrof badenski nije učinio sam, nego izvršio čin po nalogu kamarile, koja je u tom pogledu imala da provede svoju vlastitu politiku. To je politika viših faktora. Kada se već spominje hapšenje Đorđa Brankovića, treba na ovome mjestu objasniti o čemu se radi ili dati uputnicu.

BADEV, Jordan

»Ogorčeni protivnik ljevičarske književnosti i predstavnik fašističko-šovinističkih struja u književnosti.« – »Pogubljen 1944. od bugarskih antifašista«. Bože dragi, kakve li eksteritorijalnosti kod tog našeg recenzenta. Pogubljen čovjek od antifašista. Idemo dalje. Briše se ime Badeva Jordana.

BADICS, Ferencz

Bank-Bán je tragedija od Jozsefa Katone. Ovako izgleda kao da je Badics napisao studiju o historijskoj ličnosti.

BADIJA NA KORČULI

Ne treba zaboraviti na ilustracije.

BADNJAK v. Božić

Ja bih badnjak obradio pod badnjakom i to na ovome mjestu bez uputnice.

BADOGLIO, Pietro

Po čemu je Badoglio bio političar. Običan aktivni oficir, karijerista. I, 2 U prvom svjetskom ratu istakao se prilikom pada Gorice. Zauzeo je Goricu 9. VIII. 1916., reorganizovao vojsku poslije poraza kod Kobarida, novembra 1918. komesar za Julijsku krajinu, načelnik generalnog štaba i poslanik u inostranstvu.

Ne treba Badoglia prikazati kao protivnika fašizma. Bio je glavni komandant u ratu protiv Etiopije, mizerija od potkralja, i generalisimus u grčkom ratu, odgovoran za poraz kod Tepelenija. Učestvovao je u rojalističkoj komediji kod obaranja Mussolinija, već poslije Monte Cassina itd. itd. Mi nemamo sprema za originalne portrete, ali kada se jedna moralno i politički sumnjiva ličnost, koja je više od 20 godina bila najuglednijim dostojanstvenikom i simbolom fašističke konjunktore prikazuje u administrativnom stilu i kada se tako retušira do potpuno sive bezbojnosti, ta metoda nije ispravna. Badoglio bio je najtipičniji settebanderista, skinut sa pozornice kao ratni krivac i suradnik duce-ov potpuno pravilno.

BADŽAKLIJA

Lik »čovjeka raširenih nogu«. Valjda raskrečenih.

BAGAGE

Ne treba zaboraviti na pojam u moralnom smislu, u društveno difamantnom smislu: багаža. Potiče i od latinskog boga.

BAGASA

»Ostaci šećerne trske poslije tiještenja šećernog soka«. Zašto je trska (šećerna)? Tiještenje? Tiještenje dolazi od tiješto, a u vinogradima kod nas su preša i grožđe se tiska ili gnječi, ili ja ne znam što se s grožđem radi, ali tiještenje je abominable.

BAGATELNI POSTUPAK

Evo kako pišu naši pravnici. »Bagatelni ili malični postupak je naročita vrsta skraćenog ili sumarnog postupka i t.d.« – »to se je u modernim državama problem takvih parnica rješavao na dva načina« znači: to je bilo u prošlosti, a danas više nije. Dalje: »ili se one prenose u nadležnost posebnih sudova nazvanih općinski ili mjesni sudovi, koji ih rješavaju«. »Tako se postupalo i kod nas na području bivše Hrvatske i t.d.« dalje: »Ili se opet takve parnice zadrže u nadležnosti, ali se znatno pojednostavni postupak i t.d.« ili: »Postupnik bivše Jugoslavije i t.d.« ili: »ipak i nacrt isključuje reviziju«. 5 puta »ili«, jedamput »ali«, jedamput »ipak i«. Jedna partija teksta u prezentu, jedna u perfektu, jedna vrijedi druga ne vrijedi, »ipak« »ali«, »ili« – treba sve to preraditi! Da se provede dosljedno, da se Hrvatska ne zove »bivšom Hrvatskom«, ili Jugoslavija »bivšom Jugoslavijom«, kao što je već rečeno...

BAGDAD

Bagdadska željeznica, Drang nach Osten, njemačka imperijalistička politika i t.d., da se ne zaboravi!

BAGDAD

Da se poveže sa direktivama koje su već date na jedinicu Bagdad.

BAGER

Daje uputnicu na vidi »Jaruzalo«. Ja bih ostavio tumačenje pod bager, a Jaruzalo je takva ružna kovanica, te ne bi trebalo nikako da bude jedinica, ako već služi kao tehnički termin.

BAGGESEN

Pretjerano je kada se kaže za jednoga čovjeka da je »stvorio kulturni jezik jednoga (danskog) naroda, koji više-manje civilizirano živi već od IX. stoljeća. Po svojoj prilici jedan od stvaralaca suvremenog danskog književnog jezika.

BAGEHOT WALTER

»U kojima aristokratski procjenjuje ulogu vođe, a podcjenjuje važnost narodnih masa u politici«. Naši lektori i jezikoslovci, ne znam zašto, tako intenzivno strahuju pred participijima, da zajedno s autorima upropaštavaju svaku mogućnost stilskog elasticiteta. U svakome slučaju bilo bi bolje ovako: preuveličavajući ulogu aristokratskih elemenata, podcjenjuje važnost narodnih masa u politici.

BAGGINS

»nepostojana prema svijetlu i vlazi« gruba tkanina, nepostojana itd. Nije mi jasno da li je potrebno da uđe.

BAGLIVI, Đuro

Bio je znameniti liječnik, to je istina, ali hrvatskog podrijetla nije bio, pa sve i u onome slučaju, da je potomak dubrovačke obitelji Armeno.

BAGNES

»Sakuplja vodu otopljenih ledenjaka sa susjednih vrhunaca«. A kako bi voda rijeke Drance de Bagnes mogla da bude nego otopljena? Vodu s ledenjaka je dovoljno, a da se ti ledenjaci nalaze na susjednim vrhuncima, to se razumije samo po sebi.

BAGPIPE

Kaže: »Pučko glazbalo«. Zašto ne instrumenat? Bezuslovno je potrebno da se konačno sporazumijemo u konvencijama i da se ta terminologija komisijski utvrdi.

BAGRDAN

Ovaj tekst se može uvrstiti samo kao dopuna uz željezničku stanicu Bagrdan. S obzirom na to, što je ta bagrdanska akcija ranoga datuma – 9 i 10 septembra 1941., da uđe ili da se poveže s nekim drugim akcijama istog vremenskog perioda. Da ostane u evidenciji.

BAGREMOVINA

»Drvo bagrema, jedričavo; bijel uska, žućkasto-bijela; srž žuto-zelena do smeđe-zelena; drvo prstenasto-porozno, teško; čvrsto, elastično. Ako je drvo porozno i teško, kako je porozno i teško, a istodobno čvrsto i elastično? Ne razumijem se u botaniku baš nimalo, ali mislim da bi latinski nazivi bili idealni, jer će tako i drugi južnoslovenski narodi (osim agramerskog), razumjeti o čemu se radi. Prije svega poznato je, da prijedlog »do« korespondira s genitivom, dakle boje žuto-zelene do smeđe-zelene, ili boja zelena do smeđe, a osim toga i to se ne provodi dosljedno, jer se gdjegdje javljaju i latinski nazivi, a i sasvim proizvoljne deklinacije.

BAGRJANA, Elisaveta

Kao što je ispravljeno u tekstu. Bagrjana igrala je neku istaknutu ulogu u okviru moderne bugarske književnosti, kao naglašena simbolistkinja. Imala je, što se kaže, svojih 5 historijskih minuta, i to bi trebalo markirati. Ne znam odakle je referent prepisao, da je u socijalnom pogledu neodređena i promjenljiva. To se briše!

BAHARIYA

Javlja se novi pojam – »distrikt« – ?

BAHČISARAJ (bahce-Saraj)

Sultanova palača na Bosporu.

BAHMET'EV, Vladimir Matveevič

»Učesnik Građanskog rata«. Kojeg građanskog rata? Ispravljeno: »Učestvovao u Revoluciji«! U kojoj revoluciji? Napiši, brate, u boljševičkoj revoluciji god. 1917! Za »Kuznicu« već je bilo rečeno da je to »kovačnica«, i da prosječan čitalac Enciklopedije

pojma nema, da je to bila kovačnica stihova i poezije, u t.zv. herojskom periodu ruske revolucije 1918–1919.

BAHORNICA

»Pupoljka«? Ulaze li takve »bahornice pupoljke« uopće, i iz kojih razloga? Mislim da ova kategorizacija nije razvrstana po nekom logičnom sistemu. Bahornica, bahoriti, znači u našem jeziku: vještica i čarati.

BAHR-MILDENBURG

Da se doda: udala se za književnika Hermanna Bahra.

BAER, Karl Ernst

Estonac. »Od 1834. živio u Rusiji« i t.d. A gdje bi, jadan, živio, ako ne u Rusiji?

BAINVILLE, Jacques

Kaže referent: pripadao reakcionarnoj grupi monarhista i klerikalaca, koja je 1899. pokrenula mjesečnik »Action Française«. Prije svega: »Action Française« nije bio mjesečnik nego dvomjesečnik! Zatim: Bainville Jacques nije pripadao toj grupi, nego je jedan od inicijatora, osnivača i glavnih ideologa tog rojalističkog pokreta, koji se je tako žalosno ugasio za vrijeme posljednjeg svjetskog rata. Bavio se naročitom sklonošću i postojano njegovao pitanja francuske spoljne, revanšističke i imperijalističke politike. Njegovi natpisi o Trećoj republici, o ruskoj revoluciji, o nacionalističkim pitanjima pisani su kao sugestivni propagandistički pamfleti sa najrnijeg, černosotenskog stanovišta, koje je zapravo anticipiralo fašizam. Taj pokret je počeo sa antidreyfusizmom, a Bainville završio je kao besmrtnik u Akademiji. Simptom dezagregacije francuske političke građanske svijesti pred samu konflagraciju 1914.

BAIRD, Henry Martyn

Isprepliću nam se pojmovi Grčke i »moderne Grčke«. U ovom slučaju pojam moderne Grčke tiče se Bairdove knjige napisane god. 1856., znači prije stotinu godina, što iz naše perspektive nikako više nije »moderno«! Predlažem konkretno, da se antikna Grčka zove Heladom, a moderna grčka da ostane bez atributa »moderna«, prosto jednostavno kao Grčka. To da se provede.

BAILLY, Jean-Sylvain

Larousse ima 15 Baillya. Bailly Jean Sylvain svakako treba da uđe, ali šta je s onim drugima? Gdje je tu princip izbora. Revizija se nameće sama po sebi, da ne bi netko ispao. Dodao sam bibliografiju: *Histoire de l'astronomie ancienne* (1775). *Histoire de l'astronomie moderne* (1779), *Histoire de l'astronomie indienne* (1787).

BAILO-BAILLI

Od starofrancuskog *baillir*, vladati, upravljati, administrirati, prema tome sredovječni funkcionari. Međutim taj pojam ima i suvremeno značenje i aplikaciju. Neka se netko pozabavi i tim pitanjem, jer nema smisla da se konstantno vrtimo u medievalnim krugovima.

BAINES, Edward

Njegov sin Sir Erward Baines sveden je ovdje na pojam jednog anonimnog sina, međutim njegova uloga nije bila ni po čemu manje važna od oca.

BAJ GANJU

Da se prokomentariše ipak! Tko je naš recenzent za bugarsku književnost? U vezi s tim redigirati sve bugarske tekstove! Kako može da »Baj Ganju« zove »najpopularnijom bugarskom knjigom«? Kako može, da Aleka Konstantinova uvrštava u Jugoslavensku Enciklopediju sa god. rođenja 1895., kada se zna da je to godina njegove smrti, kada je ubijen zbog svog literarnog i moralno-političkog stava. Ovaj tekst predstavlja bezobrazluk prvoga reda!

BAJADERA

Kostimi Bajadere: raznobojne prozirne tkanine, kod nemuslimanskih vjerskih obreda, Bajadere su neke vrste pomoćnica u hramovima. Korske pjevačice u okviru religioznih ceremonija. Treba da se provjeri kako se fonetiziraju ti hindustanski pojmovi. Da li devdaši ili devadasi. Devadasi je sluškinja bogova, vezana za stan božanstva onoga hrama gdje djeluje poklanjajući vjernicima svoj tjelesni šarm.

BAJAMONTI, Julije

»Hrvatski kompozitor«. Prije svega treba da se ponovi, da se brišu atributi nacionalne pripadnosti! To je rečeno već bezbrojno mnogo puta.

BAJAN

Rečeno je već da se sve ove legendarne ličnosti svedu na leksikografska fakta. Kao što je redigirano. Usporedite sa Jugoslavenskom, jer se tiče našega terena da ne bi bilo protuslovlja.

BAJAZIT

Idu enciklopedijskim redom. Ne mogu biti dva Bajazita, I. i II. u naslovu. 4, 5 se briše, 9, 10 se briše, 14, 15 se briše. Rečeno je da se hrvatsko-ugarski kraljevi navode tako da budu hrvatsko-ugarski a ne obratno. Ostalo kao što je ispravljeno!

BAJAZZO

figure suvremenih kostimiranih balova. Libreto za opere, pierot itd. nadovezuje se na Comedia del'arte.

BAJE

»Ljetnikovci bogatih Rimljana«. Bolje, ljetnikovci rimskih gavana ili bogatih patricija rimskih.

BAJER

Ilustrirati! Postoje fotografije sa čamcima na jezeru. Fregata u Fužinama.

BAJKALSKO JEZERO

4 reda premalo teksta. Da se ne zaboravi karta.

BAJONETA

»Hladno ručno oružje u vidu bodeža ili noža«. Zašto u vidu bodeža ili noža? Bajoneta, nazvana po gradu Bayonne, gdje je navodno izumljena, vrsta noža, nataknutog na puščanu cijev za borbu prsa o prsa, čovjeka protiv čovjeka, golom oštricom do istrage, kod juriša. Bajoneta ima oblik dvosjeklje sablje ili kratkog jatagana i nosi se o lijevom boku kao bodež ili kratka sablja. Slika.

BAJRAM

Mjeseci ševal ili zid-hidždže, ili da se navedu u posebnom turskom rječniku ili da se brišu, jer je ovako potpuno nejasno.

BAJS

Nije mi jasno dokle seže taj izbor svih tih pojmova, na granici bizarne lingvistike i regionalističkog folkloru? Takvi muzički pojmovi ulaze u Enciklopediju gotovo svi, a čitav niz grana i područja nije obrađen. Ostat će neproporcionalno.

BAJZA, Jozef Ignac

Da se reducira 5, 6 i 7 redak i da se ispravi: Zapadnim narječjem je udario temelj suvremenog slovačkog književnog jezika.

BAJZA, József

Monograf i analitik Petöfyjev.

BAKALOV, Canko

Usporedi s Jugoslavikom!

BAJIĆ, Isidor

Srpski kompozitor! Da se briše nacionalna pripadnost.

BAKALOV, Georgi

Kakav vražji »popularizator marksističke književnosti«? Revidirati tekst! Usporediti sa Jugoslavenskom!

BAKALOVIĆ, Georgije

Mislim da ga nema u Jugoslavenskoj? Da se provjeri.

BAKANALIJE

Što znače »erotički izgredi«? Medovićeve ilustracija.

BAKANALIJA

Duplikat. Već jedamput ispravljen! Ni ova varijanta nije bolja.

BAKARAT

Bakar~~at~~ nije prije svega Bakar~~at~~, pak niti francuski Baccarat, nego u oba slučaja Baccara, dakle bez t! Baccarat (sa t) je vrsta kristala iz manufakture grada Baccarata u Francuskoj, a nije hazardna igra. Hazardna igra *baccara* kod koje odlučuje više slučaj nego vještina, piše se bez t. Jedna vrsta te igre zove se *chemin de fer*.

BAKARSKA VODICA

»Prirodno pjenušavo vino, koje se proizvodi u Hrvatskom Primorju (Bakar) od mladog vina, koje prekida svoje vrenje u dobro zatvorenim bocama«. Najtipičniji besmisao. Neka se formulira ovako: Vrsta pj. vina, koje se proizvodi u Bakru. Servira se kao šampanjac.

BAKER, sir Richard

Kao što je ispravljeno!

BAKIĆ, Ljubomir

Da se ispita kako je učestvovao u političkom životu Crne Gore i u Jugoslaviji. Pisati autoru na dopunu, ovako se ne može prosuditi. Ako nema dopune neka se briše.

BAKIĆ, Pavle

»Starješina jedne uglednije porodice«. Bilo je već rečeno autoritativno u obliku direktiva, kojih se valja držati, da se sve te »ugledne porodice« brišu. Kaže autor: »U ugarskim sukobima držao se Zapolje«. Kakvi su to ugarski sukobi u borbi Habsburga sa raznim pretendentima poslije bitke kod Muhača?

BAKIN, Kyokutei

red 4, 5: njegov roman Satomi Hakkenden sasvim je sigurno da se ne može da zove »pripovijest osam pasa«!

BAKEŠ

Nisam mogao da provjerim. Da se usporedi sa Jugoslavenskom, i ako je važno da se uvrsti u Jugoslavensku.

BAKRENO DOBA

Kaže autor (B.G.): Madžarska arheologija stavlja u eneolitik ona nalazišta, kod kojih je bakren samo nakit« i t.d. i t.d. Pa valjda madžarska arheologija nije tako važna, da bi bilo potrebno da naša Enciklopedija govori isključivo i jedino samo o tome, šta madžarska arheologija misli o tim definicijama?

BAKRENA SVILA

Predlažem ponovno da se sve »umjetno« (kao tvorevina) pretvori u vještačko, i da se to sistematski provede u tekstovima. Ostaje tekst kao što je redigiran: vrst vještačke svile koja se dobiva od otpadaka materijala iz pamučnih predionica (čista celuloza), rastopljenih u bakrenom oksid-amonijaku tako, da se preparirana celuloza prede, na pr. Bemberg svila.

BAKTERIOLOGIJA

»Tako je tal. liječnik i pjesnik G. Fracastorius još u XVI. st. pretpostavljao i t.d. i t.d.« »Još«, u ovome slučaju, je germanizam, što znači »noch im XVI Jhdt.«, što u našem jeziku znači obratno od onoga što se htjelo reći, da je Fracastorije već u XVI. st. pretpostavljao da su zarazne bolesti uzrokovane sitnim tjelešcima. »Praživ« kao ledac riječ je šulekovska, i mislim da ne govori ništa. Kod Plenčićeve teorije o zaraznim bolestima (1762) valjalo bi dati uputnicu na Plenčića, ili što bi još bilo bolje, da se ta Plenčićeva teorija objasni ovdje u okviru istoga članka, jer je (napokon) riječ o jednom našem čovjeku, a Opća Enciklopedija ipak je više-manje naša. Ne razumijem se ništa u samu temu, ali imam impresiju da je pisana slabije nego ona u Hrv. Enciklopediji prvo, a zatim da se čitavoj sulfonamidskoj periodici suvremene medicine nije posvetila ona pažnja, koja bi bila potrebna. Isto tako ne spominje se ni američka ni ruska bakteriologija i t.d. i t.d. Konzultacija s autorom bit će u svakome slučaju potrebna.

BAKTEROIDI

Problem: tvorba ili tvorevina? Rekli smo da ćemo ostati kod tvorevine. Daktilografi, koji pišu članak o bakteroidima, čine takve greške, da im se javlja baeterium kao novi pojam!

BAKUNJIN, Mihail Aleksandrovič

Bakunjinovim vezama sa *Slavenskim jugom* god. 1848. posvetiti detaljniju pažnju. Isto tako njegove veze sa srbijanskim emigrantima u Švicarskoj, sedamdesetih godina.

BAL PARÉ

Kao posebna jedinica izgleda mi suvišno. Bilo bi mnogo bolje pod jedinicom »Bal« navesti sve što pod tu jedinicu spada! Bal, od lat. *ballare*, plesati, igrati, ples, igra, u prenesenom smislu zabava i društvena priredba. Bal paré: ples u gali, masqué: pod krinkama, costumé: u kostimima, de têtes, ples u svečanom ruhu s maskiranim glavama i t.d. i t.d. Bal, koji danas traje kao pučka zabava u permanenciji: dancing! Zatim: balovi kod nas u historiji: dubrovački balovi, balovi zagrebačkog društva, balovi baroknog feuduma, banski balovi, bečki i budimski dvorski balovi, beogradski dvorski balovi mlade eshaezijske buržoazije, dobrotvorni, novinarski, politički balovi od ilirizma do radikalije, citati iz Kranjčevića i Vojislava Ilića: Bal na Rudniku, Plitvički bal, bal Crvenog Krsta, artistički balovi, vidi Besede češke, svetosavske i t.d. i t.d.

BALALAJKA

Spada pod napomenu bajs! Kad je već tu, bilo bi dobro navesti odakle je doputovala? Da li je to stara slavenska tambura ili perzijski orijentalni instrumenat?

BALABANOV, Aleksandar

Kaže recenzent: »Preveo Fausta (u stihovima – najbolji bugarski umjetnički prijevod«). A kako bi ga, do vraga, bio preveo ako ne u stihovima? Kaže dalje: »Pisao pjesme u novinama i časopisima« i t.d. Pa valjda nije u novinama pisao pjesme? Na kraju kaže recenzent: »u kritici impresionista«. Ne vrijedi, ne može ovako da ide. Ove naše bugaršticе mirišu po esihovštini najtipičnijoj. Žao mi je ovih grubosti, ali nema drugog lijeka, nego da imamo toliko smionosti da pogledamo istini u oči.

BALADA

Da se ne zaboravi na baladu u književnosti.

BALAKIREV, Milij Aleksejevič

Za nedosljednost kao primjer ističem: pišemo: uvertira i odmah zatim suita! Pišemo klavir, a često se javlja i glasovir. Pišemo transkripcija i prepis. Pišemo popijevke i pjesme. Da se odlučimo jedno ili drugo.

BALAKLAVA

Balaclava je jedna vrsta visokog španskog ordena iz Kolumbovog perioda.

BALANCE

balans, od lat. *itd. itd.*

Balance, ravnoteža uopće kao takva: računa, međunarodne situacije, društvenih odnosa. U geologiji za ispitivanje gustoće kamena, u matematici: algebarska balansa; balansa u mehanici u rudnicima. Isto tako da se uvedu složenice: balancement, balansirati, (u muzici tremolo), u organizmima, na konopu itd.

BALANTIĆ, France

Briše se! Briše se po liniji oportuniteta, a i iz principijelnih razloga. Ako se radi doista o jednom izvanredno nadarenom poetu, trebalo bi taj slučaj ponovno ispitati.

BALAST

Balast ne opterećuje samo brod, nego se upotrebljava i kod zrakoplova, aerostata.

BALAVAC (Acerina cernua)

»Slatkovodna riba, ima sluzavo tijelo«. Kako tijelo? Valjda ljuske.

BALAZS, Béla

»Izdaje Tag u Beču«. Kada izdaje? Sada? Rođen 1886. Starac od šezdesetosam godina, da li je još živ? To su na prvi pogled sitnice, ali im treba posvetiti punu pažnju.

BALBIN DECIM

Male stilske izmjene kao što su naznačene, a »sucar« je nemoguća rogovatna riječ.

BALBO CESARE

Karakteristika »Kao predsjednik vlade Piemonta u toku tri mjeseca 1848. nije se pokazao sposoban«. Dictum est ut aliquid diceretur! Veoma stroga ocjena, o nesposobnosti jednog ideologa, ali nije rečeno zašto.

BALBOA, Vasco Nunez de

Neka netko pozove naše daktilografe na našu konferencu za koju će se referent pripremiti sa čitavim nizom poučnih primjera. U ovom članku Balboa radi se o panamskom tjesnacu, koga naši daktilografi prepisuju kao panomski, a onda ga ispravljaju na panonski, a radi se o panamskom, šta se jasno vidi, jer se ta riječ u 10 redaka nekoliko puta vraća. Ovakva, duhom odsutna, rabota ne vrijedi ništa i nema nikakva smisla.

BALČAK

Da se donese ilustracija, ili da se briše!

BALEARI

Od godine 123 prije naše ere cijela se historija Baleara svodi na rečenicu: »Kasnije dijele sudbinu Španjolske«. To je prilično dug vremenski razmak od 2000 godina. Interesovala bi nas sudbina Baleara do danas, a naročito ona u periodu španskog građanskog rata.

BALEARI

»Godine 1521. bila je na Malorci seljačka buna«. Kakva buna?

BALET

U prepis. Tipičan Andreisov tekst koji vapije za potpuno novom koncepcijom, što nisam mogao da provedem prije prepisa.

BALET

Varijanta K. [tj. Krležina – ur.] Francuski *ballet*, od talijanskog *balletto*, od *ballo*, vrsta plesa, koji se igrao na talijanskim dvorovima uz pratnju muzike i recitacija, u obliku kazališnih priredaba. U Francuskoj, pod kardinalom Richélieuom i na dvoru Ljudevita XIV, balet je poprimio pod Lullyem i Quinaultom oblik lirsko-sentimentalne operne igre, dok ga J.G. Noverre (1727–1810) nije potpuno odvojio od opere, pretvorivši ga u samostalnu umjetničku manifestaciju. Poslije dugoga lutanja u obliku pantomime, plesane uz muzičku

pratnju na razne teme (flandrijski kermesi, gusarske pustolovine, ljubavni pastoralni, antički motivi), balet se ponovno pojavio u okviru pojedinih opernih scena kao umjetnički divertissement, da bi ga Rusi uskrisili kao potpuno samostalnu umjetničku realizaciju, pretvorivši ljudsko tijelo u instrumenat koji svojom ritmikom daje muzici nove inspiracije i originalne muzičke stvaralačke mogućnosti.

Balet kao plesna vještina je posve nova jedinica od C. Blasiovih pirouetta i t.d.

BALET

Materijal što ga je predao redakciji ilustrativni odio za temu balet, jednak je ništici.

BALDERIC

Evo male analize kako se kod nas radi: Primjećujem da sam ovaj tekst prima vista imprimirao, a tek kod druge revizije pričinio mi se sumnjivim.

Ne piše se kao što je kod nas napisano Balderik nego Balderic! Ne zove se tako kao što smo ga mi naveli nego tačno: Balderic le Rouge ili de Théroouane. On nije nadbiskup nego biskup. Nije biskup u Noyonu nego u Noyonu i u Tournaiu. Kažemo da se njemu pripisuje gesta episcoporum cambrecensium, u trećem redu, a u prvome smo konstatovali da je on pisao te kronike. Tvrdimo nešto što pričamo, itd. itd.

BALDUIN

Hoćemo li pisati Baudoin ili Balduin?

Ovih 5 jeruzalemskih kraljeva jeste 5 flandrijskih grofova, a osim njih flandrijskih grofova Baudoina ima još 9. Osim njih postoje i dva cara carigradska, carevi latinskog carstva i to: Baudoin I. (1204) i Baudoin II, posljednji car latinskog carstva (1217–1273). Baudoina ima još čitava serija, slikara, pravnika, štampara, dekoratera, lingvista i na kraju današnji belgijski kralj.

BALDUNG, Hans

Rekli smo da ćemo staklo na crkvenim prozorima zvati staklom prozornim a ne vitrajima, kao što je redigirano.

BALDWIN, James, Mark

red 7: »pankalizam«. Tko može da zna što je pankalizam kad se ne daje etimon.

BALI KOMBETAR (Nacionalni front)

U svakom slučaju preopširno, mjesto 40 redaka najviše 10.

BALING, Carl

Ne znam ima li smisla, da jedan č.sl. (čeho-slovački) poljoprivredni tehnolog uđe u Enciklopediju?

BALISTA

Nema kulturno historijskog pregleda kroz vjekove, do najnovijih katapulta za rakete, 2 i pol reda prekratko. Proširiti, ilustrirati!

BALISTIKA

Da se svi ovi tekstovi vojničke struke što se frazeologije i terminologije tiče prilagode suvremenoj našoj vlastitoj terminologiji, da ne bude zastarjelih survivalsa u austro-ugarskom smislu. Ne znam da li je te tekstove pregledala vojna redakcija? Balistika treba da dobije jedan historijski uvod.

Historijski eksperimenti generala Piobera godine 1839., koji je prvi ispitivao učin eksplozije baruta u zatvorenim posudama. Brzina izgaranja baruta i dužina topovske cijevi.

Teorija balistike; Cruchers (francuski Ecraceuri), velocimetri, mjerila brzine i projektili registratori. Balistika metka,

1537. Tartaglia, koji je prvi ispitivao krivulju leta. 1638. Galilejevi eksperimenti oko uticaja gravitacije na metak. Torricelli i Galilej nisu uzeli u račun otpor uzduha. 1723. Newtonov kvadrat brzine. 1742. Robinsonovo balističko njihalo. Kubus brzine s obzirom na porast uzdušnog otpora sa porastom brzine iznad 500 m u sek. Oblik projektila se prema tome mijenja u loptaste forme, iz loptaste u obliku čunja sa zašiljenom glavom. Derivacije uslijed dužine metka, tabele upucavanja itd. itd.

BALKAN

Haemos u starini. Kada već citiramo Balkan kao tursku riječ, zašto ne bismo i bugarsku: Stara Planina. Kako je došlo do toga da se po toj planini prozvao i čitav poluotok? Trebalo bi u uvodu reći nešto detaljnije. S obzirom na cjelinu teško se je odlučiti za imprimatur na temelju ovog geografskog detalja. Mislim ipak da bi jedna generalna intonacija kao uvod u temu o Balkanu bila bezuslovno potrebna.

Bitke na tome gorju kroz vijekove detaljnije. Diebić Zabalkanski, Suvorov (Šipka), Balkansko gorje u balkanskim ratovima. Tektonika po Cvijiću, željezničke linije itd. itd.

I, 21 citat »Ima mnogo zgodnih prijevoja«. Koji su to zgodni prijevoji?. Sveti Nikola, Trojan, Tvrđica, Kotel, Dobra itd. itd.

»BALKAN«

Da se usporedi sa Jugoslavenskom.

BALKANOLOGIJA

20 redaka! Belinova burza 29 stranica! To su nerazmjeri našeg alfabetara.

BALKANSKA FEDERACIJA

Generalna napomena! U našim tekstovima često se javljaju nazivi kao: »Stara Jugoslavija«, »bivša Jugoslavija«, »predratna Jugoslavija« i t.d. Tačno kronološki: do septembra godine 1930. ova se je država zvala Kraljevina SHS, a poslije toga datuma Kraljevina Jugoslavija. Mi možemo da je zovemo u našim tekstovima država Srba, Hrvata i Slovenaca ili kraljevina Jugoslavija, šestojanuarska Jugoslavija, ali nema smisla Jugoslaviju zvati »bivšom Jugoslavijom«! To da se provede dosljedno!

BALKANSKI POLUOTOK (Biljni pokrov)

Posvetiti pažnju ilustracijama i kartografskim priložima. Članak je pregledan. Upada u oči potpuno suvišno hrvatovanje. Barem u šumskom pogledu biljni pokrov ne poznaje nacionalizma.

BALKANSKO SREDNJOEVROPSKE IGRE

Da se brišu! Od tog sportskog referenta nemamo mnogo koristi. Bilo bi idealno pronaći drugoga ili dati nekome na temeljitu preradbu njegove tekstone.

BALKON

Da se ne zaboravi balkon u teatrima, na uzvišenom amfiteatralnom polukrugu, obično iznad loža, prostor ograđen balustradom.

BALLANCE, John

Larousse i Mayer ga nemaju. Iako je iz Webstera, devet redaka je u svakom slučaju suvišno.

BALLOT

Ne treba zaboraviti na balotažu.

BAL'MONT, Konstantin Dmitrievič

»Isprva pesimist, zatim gaji kult ličnosti i ljudskih strasti«. Recenzent ruskih tekstova ne vlada materijom! To je truhozborac najčišće sorte! Piše sve (što piše), napamet.

BALNEOTERAPIJA

»Efekti liječenja postizavaju se mehaničkim djelovanjem vode, pritiskom odozdo« i t.d. i t.d. Napiši ma što!

BALON

»Okrugla boca od 50–100 l, za otpremanje tekućina«. Ballon prije svega je lopta od kaučuka, od gume ili od plastične mase, punjena zrakom, dječja igračka. Zatim: balon je aerostat, to je zrakoplov, on se tako zove već više od 60–70 godina u našem jeziku i neka tako ostane! Zatim: balon ni u kojem slučaju nije okrugla boca, nego staklena posuda loptastog ili sferičnog oblika sa gličem za natakanje. Ballon d'essai, pokusni zrakoplov u meteorološke svrhe, u diplomatskoj međunarodnoj tehnici, način sondiranja sa postavljanjem nekih problematičnih teza.

BALON

Ovako ne može. Potreban jedan kulturno-historijski uvod. Balon, od talijanskog *pallone*, lopta, mjehur punjen uzduhom, lopta od gume, kaučuka, hartije, tkanine, lopta presvučena kožom za igru, za trening kod boksa: punching ball. Football.

Lopta punjena vodikom za dječju igru. Zrakoplov, uzdušna lađa, vezana ili slobodna, punjena toplim zrakom, vodikom ili bilo kojim plinom lakšim od atmosfere. Ballon d'essai za ispitivanje zračnih struja. Signalni balon, za lađe, za željeznice, za avione.

Balon je lopta od svile, nepromočive, punjena vodikom ili rasvjetnim plinom sa ventilom na gornjoj kaloti. Prevješena mrežom, na kojoj se njiše lađa, obično od pletene slame. Balon se uspinje po Arhimedovom zakonu do visine kad se težina plina kojim je punjen izravna sa težinom atmosfere. Lađica na konopima snabdjevena je balastom (vreće punjene pijeskom), i oslobađajući se balasta, balon se penje više, po zakonu težine. Za spuštanje otvara se ventil na kaloti. Spuštanje predstavlja posebnu tehniku po iskustvu. Sudar sa zemljom se smanjuje pomoću gumenih jastuka (guiderape). Staromodni baloni imali su u tu svrhu sidro. Balon captif, Maubeuge 1793. Sferični aerostati. Vezan telefonom

(danas radijem), diže se kao osmatračnica. Služi za odbranu od avijacije. London je god. 1940. branilo 500 balona. Zeppelin – dirigeable itd. itd.

BALŠIĆI

Vidi generalnu napomenu u Jugoslavici. »Moćni skorojevići, čiji je otac Balša po Orbiniju imao samo jedno selo« i t.d. Pitanje: a tko već, molit ćemo lijepo, nije od ovih trecentističkih barona i feudalnog društva kod nas »in statu nascendi« bio »skorojević«? Kao biva, kad smo Mi »pod carem Urošem« – bili – već dekadentne odžaklije, digoš se tu neki vlaški skorojevići Balšići i t.d. i t.d. Takvi tekstovi nose u sebi poglavlja.

BALTIMORE, Calvert, George

Kao što je redigirano. I, 6–7 da je imao jednu svoju naseobinu u Sjevernoj Americi pa je neko vrijeme tamo i boravio, potpuno suvišno.

BALTRUSAITIS, Jurgis

Vidi rusku literarnu enciklopediju. Ime je za razvoj ruske simbolističke lirike važno.

BALUGDŽIĆ

Usporedi sa Jugoslavenskom!

BALUNDA (Lunda)

3 i 4 Vladar Muata Jamvo i suvladarica Lukokeša, to su čisti vicevi. Sve kao što je reducirano.

BALUZE, Etienne

Važna napomena. Baluze bio je u intimnim odnosima sa Du Cange-om. Uredio je historijski važna izdanja crkvenih pisaca Salviena, Loup de Ferrieres-a, Inocenta III, St. Cypriena itd.

A propos Du Cange, ne sjećam se da mi je bio pod rukom! Ni u kom slučaju da izostane! *Glossarium latinitatis mediae!!!*

BALZAC, Honoré de,

franc. *romancier* (1779–1850), jedan od najpoznatijih predstavnika realističkog romana, objavio je stotinjak knjiga, i ocrtavši više od 2000 likova iz svih društvenih slojeva svog doba prozvao je ovu galeriju svojih tipova *La comédie humaine*, podijelivši je u tri glavne grupe: *Etudes de moeurs*, *Etudes philosophiques* i *Etudes analitiques*. Glomazan u svojim nerazmjerima, pisac najšireg raspona, od vulgarnog do uzvišenog, grozničav u svome radu, B. je svojim neobičnim darom i nesvakodnevnom radnom sposobnošću pojava, koja predstavlja poglavlje francuske književnosti. Napisavši čitavu jednu biblioteku u relativno kratkom vremenskom razdoblju od dvadeset godina, B. se kretao preko mase svojih tekstova kao profesional koji piše da bi živio, ne posvećujući neku naročitu pažnju ni frazi, ni slikama, ni nijansama stilskog savršenstva, izražavajući se veoma često patetično ili plačljivo, sentimentalno, kao najbanalniji pisci masovne, pučke literature. Zaokupljen više idejnom stranom svoje zamisli, više tendencijom nego umjetničkim motivima, B. radi u velikim potezima na temelju grubih kontrasta. Slikar društvenih prilika i običaja u prvome planu, B. je dao čitavu galeriju tipova i za njega doista vrijedi Engelseva, da se od Balzaca može naučiti o periodu restauracije više nego po bilo kojoj sociologiji. Romantik, sa potpuno fiktivnim sujetima B. je svojim književnim djelom obuhvatio čitavo francusko

društvo svoga vremena: rojalističku aristokraciju, koja se ne snalazi u vrtlogu stvaranja novoga društva i nove grube elemente mladih građanskih snaga u rađanju. Pustolove, kramare, novorođene bogataše, propalice, deklasirane činovnike, korumpirane administratore, novinare, provincijalne gospođice, advokate, popove, legitimističko plemstvo i t.d., u jednu riječ, sve društvene pojave na daskama svoje pozornice koju je prozvao ljudskom komedijom. Propali karijeriste, nesrećni ljubavnici, suludi škrtci, deklasirani dostojanstvenici bonapartističkog carstva, svi oni predstavljaju uvod u novu modu književnoga stvaranja, koja će se po svim evropskim književnostima razviti pod zajedničkim nazivom: realizam. Sve što je u B. bilo od romantizma danas je nestalo, a sve što je u njemu već realizam, pretvorilo se u živi dio evropske književnosti u drugoj polovini XIX. st., a to je po svome značenju, po književnoj i kulturno-historijskoj vrijednosti toliko, da se B. još i danas kao i njegov Rodinski spomenik (ilustrirati Rodinovom statuom) pričinja gigantom.

BALZAMIRANJE

Objasniti o čemu se radi! Vještina kojom se specijalnim načinom prepiranja konzerviraju trupla od raspadanja. Tu vještinu njegovala je već antika. Ispražnjena crijeva trupla pune se miomirisnim supstancama, sirćetom, kiselinama, smolom, vitriolom ili se suše i obavijaju platnenim povojima. U krvne sudove uštrcava se sublimat, arsenik, karbolna kiselina sa glicerinom i t.d. Renvoi na Balzam.

BALJAMEZ

Ovih turcizama ima suviše. To su čitave korpe! Ako ulazi baljamez treba da uđe i biljmez, a onda gdje ćemo da stanemo.

BAMBERG, Otomar

»Mecena novije slovenske književne generacije«. Čiji mecena? Koje generacije?

BAMBINO

Dodati: tal.: dječčić do 8 godina, upotrebljava se u prenesenom smislu, kao naziv od milja.

BAMFORD, Samuel

Stilski loše. Larousse ga nema. Ako je ušao iz Webstera neka se prevede tačno. Što kaže o njemu Bolšaja?

BAN Matija

Nevažna epizoda da je bio u franjevačkom redu (red 3, 4) briše se. Isto tako proslava pedesetgodišnjice književnoga rada. Član SUD, sekretar SA, član JA ostaje. Da se ne zaboravi slika Matije Bana.

BANALAN

Treba da se objasni da potječe od *banalité*, jedan od francuskih feudalnih monopola od XI–XVIII st. Pravo feudalne eksploatacije i nameta kod iskorištavanja raznih zanata mlinova, kovačnica, podvoza itd. U prenesenom smislu nešto što je manje vrijedno baš zato, jer ne predstavlja predmet vlasništva, jer ga netko drugi eksploatira.

BANAT

U vezi s tim i takvim jedinicama iz naše vlastite problematike: sve ove pokrajine ili planine, koje su samo detalji jedne cjeline, teško je prosuditi što se tiče razmjera i teze, bez pregleda. Nisam siguran u sudu. Kada bude sve sakupljeno na jednom mjestu. Revizija, da li je tekst tačan, da se ne ponavlja pod podnaslovima itd. itd.

BANATSKO RANKOVIĆEVO

Da se provjeri da li se i danas tako zove, a ako se zove, kako se zvalo prije.

BANDA

Obradena kao muzički pojam. A banda kao lijeva ili desna banda, misli se lijeva ili desna strana, ili banda u fašističkom smislu, dakle politički, banda kao družina razbojnička i banditska. Banda brigantata. Banditizam kao skupni pojam. Banda kao povoj, pak prema tome bandaža kao binda za zavoj, bandažist čovjek koji prodaje bandažu ili čini zavoje, felčer, apotekar, farmacist, banda kao pantljika, banda kao ukras i t.d.

BANDELIER

Francuska riječ *Bandouliere*, kožnati remen, kojim se pomaže nošenje oružja (musketa), remen za nošenje teških instrumenata plehmuzike; bubnja, bombardona i municije. Bandolera svaki kožnati ovoj, traka ili remen. Nije dobro objašnjeno.

BANDERA

Sette bandiere. Bandera je i stup za električne vodove itd. itd.

BANDINELLI, Baccio

»Kipar, koji u svojim kiparskim djelima povezuje tradicije s barokom« i t.d. i t.d. Za drugu svesku Enciklopedije sve ove tekstove iz likovnih oblasti treba temeljito preraditi. Kao što je ispravljeno!

BANDITIZAM

»Trajna razbojnička aktivnost koju vrše bande, t.j. organizirane grupe ljudi, koji su se iz bilo kojih razloga odmetnuli u brdovite i teško prohodne krajeve. Upotrebljava se i u prenesenom smislu«. Nije tačno. Upotrebljava se samo u prenesenom smislu. Ova razbojnička aktivnost, kao »trajna razbojnička aktivnost« spada pod običnu hajdučiju.

Banditizam dolazi od banda. Cabbaleros de la Banda, španski vitezovi sa crvenom trakom, znači neka vrsta aristokratske selekcije. Banda kao muzika, bande du roi, banda limena, vojnička, banda kao skup zavjerenika, koji snuju o nečijoj glavi za vlastitu korist ili za tuđi račun.

Banditi, članovi zavjereničke grupe, zločinačke ili u prenesenom smislu zavjerenici jednog komplota sa raznim namjerama, najamni ubojice, plaćeni izvršitelji umorstava po tuđoj volji i narudžbi, bravi, briganti, banditsko umorstvo izvršeno za novac, u prenesenom smislu umorstvo, ili u društveno difamantnom smislu, kao verbalna injuria. Vidi Briganti, Camorra, Mafía, Hajdučija.

BANDUR, Jovan

Da li je u Jugoslavenskoj?

BANDURI ANSELM

Kaže autor: »*De administrando imperio* K.P., veoma važan izvor za najstariju povijest Južnih Slovjena«. Kada je riječ o vizantologu Banduri ili o bizantologiji uopće to se na prvi pogled pričinja neznatnom stilskom sitnicom, a zapravo predstavlja veoma grub ispad, koji govori čitava poglavlja ne samo o nesnalženju pred čitavom galerijom historije, nego i pred neposrednim zadacima Enciklopedije što se tiče njenog nivoa. Naivna fraza, kao da Enciklopedija govori za Kanta na pr., da je »veoma slavan mislilac«, što se isto tako često zbiva u našim tekstovima. Isto tako dalje: »Ovdje je B. ujedno podvrgao reviziji Meursiusov lat. prijevod Konstantinova djela. »Gdje – »ovdje«? Misli se na što? Na *Imperium orientale* ili na *Numismata*? Isto tako: kaže autor, »da je Banduri proučavao bizantinske pisce na izvornom materijalu«. Ne znam šta hoće da kaže, da je Banduri čitao autore grčke – grčki?

BANG, Herman

3 reda premalo. Konstatcija da u Bangovim djelima »dolazi do izražaja dekadencija danske umjetnosti«, – Nije pretjerano inteligentna.

BANG, Nina Henriette, Wendeline

S obzirom na to što se radi o ženi koja je bila prvi ministar a ne ministarka, da se donese fotografija.

BANGKOK

Sve ove teme iz Thailandije treba ponovno redigirati, provjeriti i ispitati, da li odgovaraju današnjoj, suvremenoj, aktualnoj političkoj dinamici na tome terenu, s obzirom na najnovije situacije.

BANIJA U NARODNOOSLOBODILAČKOM RATU

Tko je kompilator ovih NOB-e tekstova? U svakome slučaju: preopširno i neproporcionalno, tim više, što se isti motivi vraćaju u raznim parafrazama u raznim natpisima uvijek iznova. Svi su ti detalji izolovani bez organske veze! Usporediti sa Jugoslavenskom materijom u Jugoslavenskoj Enciklopediji i odrediti jedno lice sa zadatkom da materiju sistematski i metodično proradi i koordinira.

BANINA, Ante

Usporedi sa Jugoslavenskom!

BANKA

Tko vodi kontrolu nad ovim tekstovima Hanžekovićevim osim njega samog?

BANKET

Nije ni ručak ni večera nego gozba. Građanski reformistički banketi, demonstrativne političke gozbe, koje su se uobičajile za vrijeme francuske revolucije kao pučke jakobinske svečanosti, pretvaraju se za vrijeme vladavine Louis-Philippe-a u borbeno sredstvo građanske opozicije za proširenje i reformu izbornoga zakona. Ti su se banketi njegovali kao demonstracije velikoga stila u borbi protiv reakcionarnog policijskog režima. Revolucija god. 1848 (24. februara), koja je oborila građansku burbonsku krunu, buknila je upravo toga dana, predviđenog za pučki banket XII. arrondissementa, što ga je policija zabranila.

BANKOCEDULJA (Banko-zettel)

Nije mi jasno što znači »Banko-zettel«. Kaže autor: »prvo, austrijski papirni novac« – kako »prvo«? Daje uputnicu na »bečka vrednota«. Obadvije jedinice spojiti i preraditi.

BANKOKRACIJA

Skerličeva parola iz god. 1912. o bankokratiji, ovdje bi nas mogla zanimati. Neka se dopiše.

BANKS otoci

Orijentaciona karta.

BANKSIJA

Svi botanički tekstovi su mutni, stilistički se klate, i prema tome ih treba temeljito revidirati.

»Biljni rod iz porodice Proteaceae s otprilike 50 vrsta; grmovi i drveta s najčešće uskim, često nazubljenim ili rasperjanim listovima, rasprostranjeni isključivo u Australiji. Cvjetovi su skupljeni u produžene klasaste cvatove pri dnu obavijeni ovojnim listovima; plodovi su plosnati tobolci«.

»Grmovi i drveta s uskim, nazubljenim, rasperjanim listovima, rasprostranjeni isključivo u Australiji, sa produženim klasastim cvatovima i t.d. i t.d. Sve je to tako rogotatno kao da čovjek gricka čelične perece. Kako bi se sve to dalo prestilizovati s obzirom na botaničku terminologiju, u ovome trenutku nemam pojma, ali svakako nije dobro, tim više, što se ovaj hrvatsko-srpski jezik u tome smislu razvija nesumnjivo u duhu dualizma s jednim novim naučnim botaničkim fokusom u Beogradu, a Slovence puštam po strani. Ovo, kako naši botaničari pišu, nije u duhu našeg jezika, vrvi germanizmima, sintaktički potpuno proizvoljnim i trajno improvizovanim, materija nije sređena konvencionalno, svaki stil ima potpuno individualnu oznaku i čitava ta rabota trebalo bi da se podvrgne temeljitoj reviziji. Ne pišemo ovu Enciklopediju u vrijeme Trnskoga.

Nisam botaničar, ali uzimam Meyerov leksikon 1924 I, str. 1452, jedinicu Banksia! Prije svega slovo »a« ima neku vrstu cedille cirkonfleksa pod samim slovom, to znači da se to slovo »a« izgovara na jedan naročit način. Zatim: Meyer kaže: »Australische Gattung der Proteazeen« – australijska vrsta Proteaceae – »immergrüne Gehölze« – vječno zeleno grmlje, »mit achmalen Blättern« – s uzdahnim lišćem, »und Fruchtzapfen« – i češernim plodovima. Grafički prilog, prikazujući taj plod Banksije, donosi sliku češernoga ploda u obliku gomoljike, što nikako ne govori da je plod Banksije plosnati tobolac, nego grozdast češer, otromboljen i širok.

Čast mi je, da ovakvoj stručnoj botaničkoj redakciji izrazim svoje temeljito botaničko nepovjerenje, osnovano, nažalost, samo na podacima iz Meyerovog leksikona. Trebalo bi da se svi ti tekstovi još jedamput revidiraju sa francuskog ili talijanskog ili engleskog aspekta.

BANOVIĆI

Da li je pruga Brčko–Banovići obrađena? Da li je ilustrovana? Ilustrirati naselje Litvu! Ne znam što znači: prometni objekti u Litvi.

BANOVINA

Ne zaboraviti Banija, Banica kao »Banesse croate«, (Neustädter) grofica Stockau, banica kao novac.

BANSKI GRABOVAC

Ulazi samo u onome slučaju, ako je Banski Grabovac u enciklop. administrativna jedinica i onda kao dodatak! Kao samostalna jedinica ne može.

BANSKO

Ikonopisačka škola. To su vicevi.

BANTAM

Duplikat. Pod jedinicom Bantam data je već napomena. Ovdje se ne objašnjava, nego se daje uputnica na Boks.

BANTAM

»(po javanskom ptica pijetao)«. O Javi nemam pojma, ali tamo ima sijaset jezika, na kojem to od javanskih jezika znači Bantam pticu?

BANZAJ

Provjeriti da li je tačno i ako jeste, da li je potrebno da uđe kao posebna jedinica. Neka se svi ovi uzvici kao: nazdar, vivat, živio, vive, evviva, eljen, heil itd. itd. prikažu skupno, jer inače ćemo imati pedesetak potpuno suvišnih jedinica.

BANJA LUKA

Pada pod napomenu o problematici NOB! Grbovi gradova i nacrti i tlocrti pojedinih gradova i naselja da se uvrste iz Jugoslavenske, gdje se crtaju i klišetiziraju po planu. Za Banja Luku grad i historiju 30 redaka, a za NOB 48!!!

BANJEVIĆ Mirko

Briše se.

BANJICA – Banjski logor.

Neka se uporedi sa tekstom KPJ u Jugoslavenskoj enciklopediji da li je tamo obrađen i kako. Da se tekstovi koordiniraju. Ovaj tekst Viktora Novaka u svakom je pogledu insuficijentan. Obraditi ponovno, ali ne ovim strašnim publicističkim tonom: »najstrašniji teroristički sistem«, »kvislinški suradnici domaći«, »prava strahovlada«, »najstrašniji uslovi« »bivša Jugoslavija«, »do krajnosti nehuman« itd. itd. Jajinci nisu pred Avalom nego pod Avalom itd. itd. Da se ilustrira.

BAPSKA

Ilustrirati! Arheološki.

BAR

»Gostionica engleskog tipa, noćni lokal s glazbom, u Americi krčma«!

BAR, grad u crnogorskom Primorju

Romansko naselje slavizirano već u ranom srednjem vijeku. Autonomna komuna pod upravom kneza i patricijata, Bar je kovao svoj vlastiti novac. U mletačkom posjedu

1441–1571, a zatim u turskom do berlinskog kongresa 1878. Uporedi s Jugoslavenskom, ilustrirati.

BAR, grad u Viničkoj oblasti

Ispada tako da je turska objavila rat Rusiji godine 1768. za to jer je u barskoj konfederaciji nekoliko plemića ustalo za obranu katoličke vjere i slobode.

BAR, grad

U ruševinama. Treba mu posvetiti veću pažnju i ne zaboraviti na ilustracije.

BAR KOHBA («Sin zvijezde«)

Muzički bi ga trebalo obraditi. Kompozicija na ovu legendarnu temu, bila je na trajnim repertoarima koncerata početkom ovog stoljeća za violončelo?

BARABA

Ili da se objasni ili da se briše! Poncije Pilat zapitao je farizeje koga da oslobodi, Krista ili Barabu? Tako je Baraba iz sredovječne propagande postao sinonimom za razbojnika.

BARAC, Antun

Ne može ovako. Kada se navode djela, neka se citiraju u bibliografiji. Ako se spominje da je nešto uredio, neka se navede da je za BINOZU uredio sveukupna djela A.G.M. To je možda važnije od svega.

II, 1, 18–21 briše se. Što je time rečeno? Najbliži realizmu s malim priklonom prema subjektivizmu, ali je pokazao i smisao za najraznovrsnije književne struje, osim najekstremnijih. Nonsens. U proučavanju hrvatske književnosti, a u čemu može jedan historik književnosti da radi ako ne u proučavanju, i ako mu je to hljeb svagdanji da proučava. I, 25 u vrijeme rušilačkih i jednostranih kritika između dva rata, pozitivne crte itd. prosto blesavo! Tko je autor, da ga bog ubije.

BARAKA

Kulturno historijski! Ljudi u ratovima razaraju gradove, a grade barake, da bi se onda zatvarali u logore! Ilustrirati!

BARALONG AFERA

Objasniti o čemu se radi. Podmorničko potapljanje trgovačkih brodova javilo se u okviru I. svjetskog rata kao novi problem pomorsko-međunarodno pravni, u okviru blokade. To je definisano kao piraterija i podmornice su uništavane po međunarodnom pravu u borbi protivu gusarstva i piraterije. Svim mogućim brutalnim sredstvima.

BARANOV, Nikolaj Ilič

Entomolog (1887), ruskog podrijetla. Mislim da je za Jugoslavensku.

BARANOVIĆ

Hrvatski kompozitor, izraziti sljedbenik, dugo godina je djelovao i t.d. Neka se svi ti tekstovi svedu na enciklopedijski stil! Ponavljam: nacionalni atributi, epiteta ornantia, svi superlativi, sve banalne, stereotipne ukrasne fraze koje ne govore ništa da se rezolutno brišu!

BARANOVIĆI

Bolje: »U prvom i drugom svjetskom ratu poprište velikih bitaka«.

BARANTE, Prosper, Brugiere de

Kad već uvrštavamo ovu vrstu čovječanstva u enciklopediju, budimo egzaktni! Ime ovoga čovjeka glasi:

BARANTE, Amable Guillaume, Prosper, Brugiere baron de. Kako je gore navedeno »Barante de,« to je običan predikat s običnim plemićkim naslovom, a biti baron, to je, dakako za dva roga na plemićkoj kruni viši rang. Zašto da deklasiramo gospodu barone?

I, 3 zauzimao visoke položaje u administraciji. Ti su položaji bili auditor u državnom vijeću, prefekt, Pair de France za restauracije i ambasador kod Louis Philippe-a. Zatim direktor indirektnih poreza za restauracije itd. itd. Barante je prema tome trajno zauzimao visoke položaje!

I, 6, 7 Glavno mu je djelo ne »Historie« nego *Histoire des Ducs de Burbogne*, koje se ističe dobrim stilom, ali površnim izlaganjem događaja. Odakle ta smiona kritika Baranteovog stila. Postao je čovjek akademik na temelju te svoje historije, za nas prilično nevažne kao i čitava ta ličnost. Mnogo su mu važnije Uspomene, *Souvenirs*, kao vrelo za poznavanje svih ovih perioda kroz koje je sam prolazio kao očevidac.

BARAŽ (Barrage)

Ja sam za etimološki princip *barrage*, a u zagradi baraža (Baraža). Baraža, zapreka prometa na cesti ili na vodenom toku, plovidbe na moru u lukama; kod prodora vode u okviru poplava baraža od fašina ili pješćanih vreća, baraža u rudnicima, na mostovima, geološka baraža kao prirodni pojav, brana kod hidrocentrala, baraža antiavijacijska sa aerostatima, dirigéableima i na kraju artiljerijska baraža! Dakle čitave serije raznih baraža!

BARBARA

Govori se o formalnoj logici, bolje skolastičkoj, »jasno« svakako bolje afirmativno ili pozitivno. Osim toga B. je mnemotehnički pojam skolastičke logike, figuralno sredstvo.

BARBARI, Jacopo de

»Njegova Mrtva priroda iz 1504. najstariji je primjerak ove slikarske vrste«. Na temelju čega se to tvrdi? A što je sa mrtvim prirodama egipatskim, kretskim, etruščanskim, starohelenskim, pompejanskim i t.d.? Nisu li to sve mrtve prirode prije godine 1504.?

BARBARIZMI

»1. upotreba inozemnih običaja i jezika; 2. izrazi iz dijalekta ili tuđeg jezika.«

I jedna i druga definicija najčišći primjer barbarizma. Prije svega nije tačno. Barbarizmi nisu upotreba inozemnih običaja i jezika, jer piti čaj na pr., nositi pantalone, sacco i t.d. nije nikakav barbarizam. Zatim: barbarizmi nisu izrazi iz dijalekta ili tuđih jezika, jer je sam barbarizam kao takav jedan izraz iz tuđih jezika. Barbarizam je ovako krivo tumačiti pojmove, uzajmljene iz tuđih jezika.

Barbarizam jeste: krivo primjenjivanje fraza i riječi, kao na pr. non stop, fife of clock, »de facte« mjesto de facto ili adaptirati mjesto adoptirati i t.d.

BARBAROUX, Charles, Jean

Kod ispisivanja imena, da se odlučimo ili troimeno ili jednoimeno, ali ne proizvoljno fragmentarno! Čovjek se zove Charles Jean-Marie.

10. VIII. 1792. kod prepada na Tuillerie, Barbaroux-ov bataljon Marseljaca odigrao je veoma važnu historijsku ulogu i njegovo ime je vezano za taj datum! Kada se već nešto citira iz njegova života, onda to ne treba mimoići.

Kod fonetskih transkripcija, ne ćemo se dobro provesti. Žironde nisu Žirondinci, a i Montanjari jednako su nejasni za našeg čitača. Jedan od neposrednih razloga da se odnos Gironde i Montagne zaoštrio do dramatskog sukoba, leži u temperamentu Barbaroux-ovom. On je pokušao da organizuje aktivan otpor i nije pasivno pao. Sve su to možda nevažni detalji, ali kada se iznose u enciklopediji, ne treba ostati kod neodređenog oblika, da je bilo ovako ili onako, otvoreno u oba smjera, mutno, dakle upravo obratno od onog što bi trebalo da se fiksira. Precizna mehanika prikaza sa pedantno stegnutim pojmovima i podacima kao šarafima, ili ništa. Ovako se sve klati.

BARBERINI

Opet porodica, a ovaj put i biblioteka kao jedinica. Porodica i biblioteka ne mogu biti jedinica.

Barberini Maffeo, papa Urban VIII (1623–1644); predao je crkvenu vlast trojici svojih neputa; kardinalima Francescu i Antoniu, i generalu Tabeu, glavnom zapovjedniku pontifikalnih trupa.

Barberini palača, djelo Maderna Carla i Berninijevo.

U ratu kardinala Barberinija s Farneseom (1661) da mu otmu Castro i Rongiglione, rimski puk pobunio se protivu pape Barberinija Urbana VIII, a novi papa Inocent X. prognao je kardinala Barberini u Francusku, gdje su se sklonili pod zaštitu Mazarina.

Barberini – poznata rimska galerija slika i biblioteka, danas sjedište španske ambasade.

»Quod non fecerunt barbari fecerunt Barberini« može ostati.

BARBITURNA KISELINA

Trebalo bi objasniti što je to malonska kiselina sa mokraćnom! U Mayeru:

Formula

Nije mi jasno.

BARBIZON

Da se doda »slavno po tome, što je tu nastala barbizonska slikarska škola«. Sa uputnicom »Barbizonska slikarska škola«. O tome novi tekst, jer ovo što se tu spominje nije dovoljno.

BARBOTINSKA KERAMIKA

»Nanosi se na površini posude u vodi razmućeno zemljano tijesto i njime se izvode reljefni ornamenti«. Bilo bi jasnije: reljefni ornamenti barbotinske glinene mase lijepe se na posudu, za razliku od onih, koji se utiskuju žigosanjem kalupa. Ili tako nekako.

BARBULESCU

Rođen 1870, danas ima više od 84 godine, treba provjeriti da li je umro ili nije!

BARBUSSE Henry

U ognju rata 1914–18 B. kao vojnik već god. 1915 odmetnuo se među negatore zapadno-evropske civilizacije, više po zakonu svog vlastitog vojničkog iskustva, kao pojedinac, koji progovara u ime nepregledne mase topovskog mesa usred imperijalističke klaonice, nego kao ideolog. Njegova prva ratna knjiga »Oganj«, djelo jednog pisca, za koga se kao za banalnog i prosječnog beletristu ne bi bilo moglo pretpostaviti da će se razviti do stjegonoše jednog čitavog perioda, više je krik utopljenika, koji nad brodolomom jedne civilizacije vapije za spasenjem nego programatski pisac. Temperamentan protest protiv besmislenog klanja, koje je tada trajalo već drugu godinu, »Oganj« je nesumnjiv dokumenat vremena i proplamsaj jedne spoznaje, koja se za dvadeset godina Barbusseovog književnog rada razvila do logičnog i smionog sistema. Već je koncem rata bio stekao političko uvjerenje, da je do tragične izolacije Lenjinske revolucije došlo uslijed pomanjkanja odgovarajuće klasne svijesti zapadnoevropskog proletarijata, a da Evropa nije odgovorila na massacre 1914–18 revolucijom kao Lenjinska Rusija, glavnim je motivom (po B.) bila i ostala njena građanska, konzervativna svijest. Tako se B. pretvorio u dosljednog negatora te građanske klasnosvjesne nadgradnje u svim njenim vidovima, a naročito u literaturi i u umjetnosti. Građansku klasu za njenu ulogu masovnog krvnika moralno je spremila i odgojila upravo ona vrsta rodoljubive pseudoliterature, koju je B. do smrti tako strastveno poricao.

BARCELONA

Da se ne zaboravi ilustrirati, kada je riječ o historiji grada nije dovoljno da se kaže da je bila na strani republikanaca. Kao glavni grad Katalonije, ona je i danas moralno intelektualni centar otpora.

BARCHEND

Naša riječ parhet. Ne znam što znači: »tkanina unakrsnog vezivanja«. Koliko je meni poznato, sve se tkanine vežu unakrsno i to nije specifikum parheta.

BARD

»Sačuvani ciklusi koji se pripisuju Bardima sadržavaju djelomično religiozne, djelomično bojovne pjesme ili elegije.« Da se ispravi, kao što je provedena redakcija!

BARDELEBEN, Adolf

Kojoj narodnosti ili civilizaciji pripada?

BARDOUX, Agenor

Čitat I, 2 i 3 »Neko vrijeme predsjednik lijevog centra«. Što je to lijevi centar? To je prepisano iz Larousse-a: »Il y siegea au centre gauche«! Gdje je to – y – ? – »A l'Assemblee nationale« itd. Ne govori se o tome da je bio predsjednik lijevog centra, nego se opisuje da je zauzeo mjesto u lijevom centru. A ovaj odmah dodaje: bio neko vrijeme predsjednik, da bi bilo uvjerljivije.

Kad smo već unijeli Bardoux-a, šta je s njegovim sinom, koji isto tako nije pao daleko od stabla?

Bardoux Achille Octave Marie Jacques 1874– ? Angloman, anglofil, engleski đak, naslijedio od svoga oca mandat u Puy de Domeu ! Senator, čuveni gnjavator iz Journal de Debates-a!

Principijelno oba Bardoux-a su nevažna za našu enciklopediju! Uzeo sam ih kao primjer a takvih ima bezbroj. Mi smo ih unijeli u alfabetar bez pouzdanog kriterija. Otac državni podsekretar, sivo lice u galeriji od nekoliko stotina takvih političara, a sin nevažan publicist. Iz

naše žablje perspektive giganti. Obojica se brišu. Budemo li proširili tu metodu na sve parlamente svijeta, pretvorit ćemo se u šematizam politikanata u 50 tomova.

BARELJEF

Od tri vrste reljefa: visokog, niskog i punog B. je spljošten tako da su plastični likovi priljubljeni uz samu bazu, a nisu izbočeni.

Kulturno-historijski: bareljef javlja se već u Egiptu, u Austriji i u istočnim zemljama. Kultivišu ga i romanika i gotika, a danas se gubi osim u zlatarstvu, keramici i u medaljerstvu.

BARENTSOVO MORE

Orijentaciona karta!

BARERE DE VIEUZAC, Bertrand

Da se dopiše: advokat u Toulousei.

Tekst »poslije njegova pada, taj čuveni advokat terora, nazvan Anak?ontom Guillotine emigrirao je u Belgiju proskribiran kao ubojica kralja itd. Nije bio posljednji član komiteta javnog spasa nego posljednji živi član, a to je velika razlika.

BARET

Kao što je redigirano. Četverouglati baret, i trouglati baret. Teologija i pravo. Francuski baret ima pompon (mekanu vunenu lopticu kao ukras na vrhu kape).

BARGE

Vrsta čamca i to još raskošno uređenog. Prijevozna brodica. Barge? na kojem jeziku? Uporedi s pomorskom. Tko je to uvrstio? Barge je ime jedne ptice i jednoga grada u Italiji od 9000 stanovnika. Da li je u alfabetaru, u najmanju je ruku toliko važan kao jedan čamac. Da se ne zaboravi: Bargello fiorentinski, nisam ga našao u alfabetaru, a važno je da uđe. Da se ilustruje. Od policijske prefekture to je danas kulturno-historijski muzej grada Firenze. Važno?.

BARGELLINI, Piero

»Pian dei giullari«?

BARHANI

Sipine u obliku potkove, razvijeni pretežno u srednjoj Aziji.

BARI

red 5, »oslobođanju Baria pomogli su 871 Hrvati« Kome su to jedan put Hrvati pomogli? Da se oslobodi Bari? Enigmatično.

BARIĆEVIĆ, Adam

»Kao bibliofil posvetio osobitu pažnju sabiranju hrvatskih knjiga«. Treba navesti kada! To je jedan od bibliofila iz XVIII stoljeća.

BARIJERA

Zapreka od drva ili kovine; rampa, malta na ulaz u grad, prepona, brana, lesa, plot; palisanda, prirodna zapreka koja se usprečila na putu; u geografiji planinski lanac. Barijera u moralnom smislu kao preživjelost i zapreka u napretku; barijera policijska u cenzuri itd. itd.

BARIKADA

Kao što je redigirano: od opeka, pločnika, taljiga, bačava, greda itd. U svakome slučaju ilustrirati.

BARILLA

Kada već donosimo razne lokalne nazive za rajngle, za padele, za čuture, za flaše, ne treba zaboraviti niti na barilo!

BARJAKTINSKI, Aleksandar Ivanović

Kao što je reducirano. Borio se protiv kavkaskih brđana, svladao otpor gorštaka, itd. Tako se danas piše u francuskoj štampi o generalima koji strijeljaju u Alžiru i Maroku felahe!

BARLACH, Ernest

Za Barlacha mnogo je bolje reći da je pjesnik nego dramski pisac, jer kao dramski pisac nije od naročite vrijednosti i sve što u njegovim dramama vrijedi jeste poezija, dakle pjesnik. Kaže autor: »jedan od najsnažnijih predstavnika novijega ekspresionističkog njemačkog kiparstva«. Zatim kaže autor »njegova djela karakteriziraju dramatični pokreti i jako naglašeni simbolizam«. Prije svega, ima li »novije« ili kakvo »starije« ekspresionističko slikarstvo? A zatim, ako je ekspresionista, kako može paralelno s time da bude i simbolika? To je zbrka u pojmovima. Zatim: pod utjecajem ruske beletristike Barlach je već početkom ovoga stoljeća svojom invencioznom stilizacijom postigao nove dekorativne efekte u drvu i u kamenu. Nije tačno da je »rjeđe radio u bronci, kad u bronci nije uopće ni radio, a zatim pod uticajem ruske beletristike njegovi bosjaci i bijedne lutalice, ruski seljaci i skitnice izvršili su veoma velik upliv na razne periferične umjetnosti, pak se ti refleksi javljaju i kod nas. Dao je nekoliko snažnih akcenata pacifističkih u okviru prvog imperijalističkog rata! Treba ga ilustrirati svakako.

BARNABA DA MODENA

»Vjerojatno je djelovao u Liguriji«, »freske iz Camposanta mu se nisu sačuvale«, »sačuvano je mnogo njegovih slika«, i t.d. i t.d. Reducirati kao što je provedeno!

BARNAVE, Antoine, Pierre Joseph Marie

Nije nikakva osnovna karakteristika za Barnavea da je »pripadao jakobinskom klubu«! Po uvjerenju monarhista Barnave je stupio u vezu s dvorom poslije apšjenja Louisa XVI. u Varennesu, pošto mu je bila povjerena uloga da kralja vrati u Paris. Njegova korespondenca bila je dokazom njegove zavjereničke uloge. Barnave je figura većeg stila a la Mirabeua. Ovo trajno »za terora« »pod terorom« ili »dok je vladao teror«, leitmotiv je naših historika, koji pada u oči. Nije on pod terorom giljotiniran, jer je teror bio teror, nego za to, jer je bio uvjereni rojalista.

BARNEVELDT, Jean van Olden

Sve netačno. Da se utvrdi da li je rođen 1547 ili 1549? Barneveldt ili Barneveld ili Olden Barnevelt, Johann van, a ne Jan, a ako već, onda Jean itd. Nije predvodio »nikakve republikanske stranke, koja je predstavljala krupnu buržoaziju«. U Holandiji tada nije bilo krupne buržoazije, jer je društvo bilo sastavljeno od holandskih patricija. Da se odredi tko je Mauricije Nassauski ili Oranski?

Olden-Barneveld učestvovao je u borbi protiv Španaca i postao čovjekom povjerenja Wilhelma Oranskog. Kada je Mauricije von Nassau postao na prijedlog Olden Barnevelda namjesnikom, postao je Olden Barneveld 1586. upravnim financijskim ministrom Holandije. On je bio na čelu regentove stranke kao predstavnik patricijske politike holandskih gradova, te je godine 1609. tražio da se prekine 12-godišnje primirje sa Špancima. U religioznom previranju

između Arminijanaca i Gomarista, pridružio se (Olden Barneveld) Gomaristima i tako došao u sukob sa Mauricijem Nassauskim. (Tako mu je pala glava. Gomaristi: poklonici Franje Gomarusa. Jakobus Arminius, antigomarist. Remonstranti, protivnik bezuslovne providnosti, contraremonstranti! Vidi Hugo Grotius.)

BARNJACI (Lymnaeidae)

Dogovorili smo se, da bi bilo bolje da ti »barnjaci« idu pod »Lymnaeidae« kao pod skupni naziv.

BAROCO

Opet jesno i niječno.

BAROCCIO Federigo

Dovoljno da se kaže da je jedan od predhodnika baroknog slikarstva. Definitivan tekst: »Baroccio (Barocci) Federigo, tal. slikar (Urbino, 1535–1612). Učio kod Battista Franca, kasnije pod utjecajem Rafaela i Corregia.« Jedan od prethodnika baroknog slikarstva.

BAROGHIL PASS

»Prijelaz preko gorja«. Govori mu ime Pass, da je sedlo, to jest prijevoj, ako je takav terminus technicus za »prijelaz preko gorja«.

BAROJA Y NESSI, Pio

Imam impresiju da su španski književni tekstovi obuhvaćeni suviše široko. Bilo bi to za književnu enciklopediju.

BAROKNA KNJIŽEVNOST

Ide pod Barok, kao jedan detalj baroknog stila.

BARONCELLI, Niccolo

»Izradio za ferarsku katedralu tri kipa«. Koja tri kipa?

BAROŠ luka

Da se navede tačno kada je pripala Jugoslaviji u okviru kojeg međunarodnog arrangementa, Rapalla itd. itd.

BARRAS, Paul Francois Jean Nicolas vicomte de

Kod ovih sitnih prikaza trebalo bi znati tko je autor. Molim da se to utvrdi pro futuro, jer su naši referenti disorijentirani i često prikazuju stvari u krivoj svjetlosti.

Barras prije svega, nije nikada uživao ničije simpatije, jer spada među one prljave nusprodukte revolucije, koji se cijede niz vulkanska ždrijela i gase pod nogama budućih pokoljenja kao prljavo blato. Pustolovne prirode, lutalac kolonijama, lakouman mladić, žive fantazije, antipatičan je još i danas rojalističkoj svojti, jer je glasao za smrtnu osudu Louis-a XVI! On je ubojica kralja. Taj ubojica odigrao je u obaranju Roberspierra 9. thermidora relativno važnu i smionu ulogu. Znanac Bonapartov još iz mladih, toulonskih dana, on je i za direktorija bio konspirator, ali ga je Bonaparte odbacio, kao svoju neprijatnu sjenku. Važan je čovjek isključivo po svojim memoarima. *Memoires de Barras* (1895–1896) u 4 toma, uredio Georges Duruy. Ovo što naš autor govori da je Barras bio raskalašen, i da je okupljao sebi slične, među kojima i Josephinu Beauharnais, to je Tonpasquilla o Josephini, jer su memoari Barrasovi pamflet, pisan s očitom namjerom da otkriju tajne carskog alkoveana i da

dignu zavjesu nad mladošću Bonapartovom. Mi ne moramo gledati na stvari okom Barrasovim ali ni tako da to što pišemo nije objektivno!

Osim toga: postoji kod naših saradnika trajna tendenca da se brišu aristokratski pridjevi. Nije svejedno (historijski), da li je netko rođen kao visconte ili kao plebejac Korzikanac. To su elementi društvene svijesti, to su date komponente, koje određuju kretanje pojedinih ličnosti na pozornici. Barras je aristokrata po podrijetlu, po odgoju i po predrasudama i njegov odnos spram plebejca Bonaparta, koji kao arivista postaje imperator, klasno je uslovljen i socijalno borniran. Kad se već piše o tome, da se trajno ne zaobilaze elementi. Ovaj moralistički prizvuk zgražanja (našega suradnika) nad Josephinom Beauharnais, potpuno je deplasiran.

BARROT, Camille, Hyacinthe Odilon

Konstitucionalni monarhista pod julskom monarhijom i kao takav prvak dinastične opozicije. Jedan od demagoških organizatora pučkih banketa (vidi o tome napomenu o banketima), doživio je da su mu se ti monarhistički banketi pretvorili u revoluciju i u republikanski pad monarhije, februara 1848. Naravno da je pod Princom-Predsjednikom-Republike postao njegovim republikanskim ministrom predsjednikom. Što je Barrot radio za Carstva?

BARRÈS MAURICE

Sistem B. i njegova nacionalizma došao je do punog, aktivističkog izražaja za prvog imperijalističkog rata 1914–18. Svojim talentovanim i sugestivnim načinom B. je postao trubačem čitave jedne buržoazije, koja je na čelu nacije bila svijesna opasnosti ove krvave igre, i koja je upravo na temelju Barresove pjesničke propagande postizavala svoje najveće moralno-političke uspjehe. Ne oklijevajući ni trenutka da za taj posao upotrebi sva književna sredstva, nošen nagonom mržnjom slijepoga nacionaliste, B. je svojim jakim tekstovima uzdizao elan masa, i u trenucima najokrutnijeg krvoprolića, on je svojim punim glasom grmio nad Francuskom i nad rekvijemom čitave jedne civilizacije, kao grmljavina orgulja pod svodovima katedrale. Bila je to đavolska fanfaronata u pustolovnim okolnostima, a B. riječ značila je takoreći dnevnu inspiraciju i vijorenje barjaka u krvavim bitkama do pune pobjede.

BARRY, Charles

»Jedan od najuglednijih graditelja svoga doba«. »U stvari eklektik« i t.d. Znači li to da eklektik ne treba da bude najugledniji graditelj, jer fraza »u stvari eklektik« hoće u svakome slučaju da smanji priznanje da je najugledniji. Graditelj, koji je gradio londonski parlamenat, svakako da je bio jedan od »najuglednijih« jer mu inače ne bi bili povjerali tako važan posao. Prema tome sve to može da se briše! Bezuslovno ilustrirati sa jednom starom štampom iz onog vremena.

BARSKA BITKA

Bilo bi dobro na ovome mjestu citirati popa Dukljanina. Da pregleda Ostrogorski!

BAROSS DE BELLUS

Usporedi sa Jugoslavikom. Ne znam da li ulazi Baross?

BARŠUN

»(Od mađarskog bársony)«. Kadifa, velut od lat. *barchanus*, pak eventualno preko mađarskog baršun, ali nikako direktno. Pliš je franc. peluche!

BART ČIŠINSKI, Jakub V. ČIŠINSKI, Jakub

U oba slučaja, s uputnicom lijevo ili desno naprijed ili natrag izgleda mi suvišno. Za ovakvog Barta izgubiti nekoliko redaka samo na uputnice, znači biti bogat.

BARTH, Paul

Kao što je ispravljeno: »kritizirajući historijski materijalizam zbog »ekonomske jednostranosti« zagovara misao« – Ne razumijem što je autor htio da kaže, kad je uz historijski materijalizam stavio posvojnu zamjenicu »njegovu ekonomsku jednostranost«, a onda joj otupio značenje sa pridjevom »navodna«, i interpolirao rječcu ipak. Mjesto nijekati, bolje poricati ili negirati.

BARTHOLOMÉ, Albert

Najtipičnije: »isprva se bavio slikarstvom radeći ponajviše genre pod utjecajem Maneta« i t.d. Kaže »slikar«, koji se »isprva bavio slikarstvom«, to je stereotipna rečenica koja se konstantno javlja u svim mogućim varijantama. Treba da se definitivno iskorijeni iz ovog enciklopedijskog rječnika. Da se ne zaboravi: Bartholoméov »Monument aux morts«, kao ilustracija!

BARTHOU, Jean Louis

I, 5 i 6. 1913. sproveo je zakon o uvođenju dvogodišnje vojne obavezne službe!

Nije tačno! Uveo je trogodišnju obaveznu službu. To je proveo kao šef kabineta 1913 u predvečerje prvog svjetskog rata i tako omogućio da Francuska izdrži njemački masovni nalet 1914. sa rezervnim efektivima. Ministar rata god. 1920. u Briandovom kabinetu. Trebalo bi citirati šta je mislio i šta je govorio u slučaju Abd el Krima.

BARTOL II

Ujević daje napomenu, ili netko drugi, sekretarijatu neka taj tekst pregleda Kostrenčić. Kostrenčić ga nije pregledao. Ujević ga je imprimirao, Tkalec isfaširao, Mirković redigirao, a ja ne znam šta da radim s tim tekstom, neka se prepíše u reduciranom obliku.

BARTOLINI, Lorenzo

Kao što je ispravljeno.

BARTOLOMEO della PORTA, fra Bartolomeo

Kao što je redigirano. Red 8: koje su mu to monumentalne kompozicije pod utjecajem Michelangela?

BARTOLOMEJSKA NOĆ

Ostavio bih ovu jedinicu bez eksplikativnog teksta, kao pokolj Hugenota u noći 24. VIII. 1572., kada je Marija Medici u Parizu i u Francuskoj poklala više od 20 hiljada protestanata. Rim je doista proslavio ovaj pokolj kao svoju veliku pobjedu. Eksplikativni tekst od 20 redaka suviše je kratak za ovaj događaj i zato bih dao uputnicu vidi Hugenoti. Toliko puta upućujemo beznačajne stvari na drugi naslov, a ovo pitanje je i suviše kompleksno, da bi se moglo prikazati pod ovim datumom.

BARTOLOMEJSKA NOĆ

Bila je već predmetom napomene. Obrađuje se u smislu napomene a ne daje se uputnica na Hugenote.

BARTON, Elizabeth

Kao što je redigirano. U pitanju je bila Ana Boleyn, i to da se istakne.

BARTSCH, Rudolf Hans

Književnik neobično slab i potpuno beznačajan, kada ga već enciklopedija donosi, govoreći o njemu da je »prikazivao najradije pogranično austrijsko područje, gdje se njemački živalj miješa sa slovenskim«, onda neka se navede barem jedno djelo iz te problematike, a ne njegove glupe, kontrarevolucionarne novele »Vom sterbendem Rokoko«. To da se briše u svakom slučaju!

BARTUCZ, Lajos

»U popularnim radovima isticao se kao pristaša rasizma«. Tko to piše? Briše se!

BARUCH, Bernard Mannes

Čovjek je umro, mislim prošle godine, i taj je podatak važan! Da se uvrsti.

BARUH, Bora

»Kao samouk radio i izlagao u Parizu«. Nejasno! Usporedi sa Jugoslavicom.

BARUN

Baronett (franc.), baronet (engl.), nasljedni naslov jednog visokog konjaničkog reda; taj aristokratski naziv prodavao je kralj Jakob I za skupe pare; baronet u Engleskoj ima pravo na titulu: Sir! Francuska revolucija je ukinula sve te feudalne attribute, Carstvo ih je uspostavilo, Restauracija ih je revidirala, Julska monarhija njegovala, Revolucija 1848 ukinula, Drugo carstvo uspostavilo, Treća republika ukinula ali tolerirala; u carskim, feudalnim zemljama (Njemačka, Austrija, Rusija) te su se titule njegovale sve do sloma 1917–1918 da bi ostale kao dekoracije u Horthyjevoj Mađarskoj i u Francovoj Španiji, gdje važe još i danas.

BARYE, Antoine

»Poznat po prikazima životinja, većinom u bronci«. Bolje animalist. Zatim: »u francuskoj plastici ukazao nove puteve, kojima su kasnije pošli Rodin i Bourdelle«. Pretenciozna konstatacija koju bi trebalo obrazložiti.

BARZINI, Luigi

Bio je reporter za balkanskih ratova god. 1912 u Srbiji. I u Svjetskom ratu prvom bio je jedan od slavnihih reportera.

BASEL

Kod Baselskog koncila ne treba zaboraviti na umorstvo kardinala Jamometića. Sjedište Erazma i Frobeniusa.

BASEN

Da li doista fonetski, a ne bassin? Bassin nije samo sportski pojam, nego i fontanski, bassin za ribice, za lađe, Donbas, donski bassin, zatim basen jedne rijeke t.j. jedne vode uopće, osim olimpijadskih dakle basena, gdje su ostali?

BASILICATA

»Malarično i slabo naseljeno područje. Odatle veliko iseljavanje u Argentinu«. Što znači »odatle«, da li otud, što znači iz Basilicate ili zbog toga, jer je područje malarično? Zašto baš u Argentinu ili isključivo u Argentinu?

BASIRE, Claude

2, 3 red da se ispravi »U Konventu, gdje je zauzeo mjesto uz Dantona, s kojim je i pogubljen«.

BASKET

Ne zaboraviti na basket ball. Košarka.

BASKI

800.000 Baska živi u Španiji, a 200.000 u Francuskoj na padinama Pirenejskim. Gorštaci, odolijevajući svakom protivniku kroz vijekove. Svoje slobodne sabore (fueros) održavali su po šumama ne podredivši se nikad ni francuskom ni španskom uticaju. Baski njeguju još i danas svoje djedovske običaje. Čuveni hajduci i krijumčari u prošlosti, igrači na balotu itd. Literatura: Bernard decephare, sveto pismo 1571 itd. itd. Upotpuniti i pregledati, da li su podaci tačni.

BASKIJSKA KAPA

Već je obrađeno u napomeni: beret ili berret, od lat. birrus.

BASS GEORGE

BASSOVA VRATA

»Vrata, koja dijele Australiju od Tasmanije, nose njegovo ime«. Iza toga nova jedinica nazvana po G. Bassu, koji ih je otkrio 1798«. Dvije jedinice, kojima se ponavlja jedna te ista stvar.

BASSANO, Jacopo

»Za njegov su stil karakteristične svijetle boje i hladna osvjetljenja«. Da se briše, jer se time ništa nije reklo. Slika u galeriji Akademije »Krist na Maslinskoj gori«, koja dokazuje upravo protivno od te tvrdnje, da se reproducira.

BASSANO, Leandro

Da se ilustrira iz Jugosl. Akademije?

BASTARD

Daje se uputnica: vidi »Križanac«! U kome smislu »križanac«, i zašto »križanac« kad može mirne duše ostati pod Bastard? Bastard, kopile, dijete nevjenčanih roditelja, vanbračno nelegitimno dijete.

BASTIANI (Sebastiani), Lazzaro

»U Mlecima bio začetnik novog slikarskog smjera, kojega je glavni predstavnik Vittore Carpaccio«. Da se briše, jer se time ništa nije reklo. Ili da se takav »smjer«, ako je to »smjer« i što je »smjer« – opiše, ili da se prećuti.

BASTILLE

Pad Bastille 14. VII. 1789. slavan je datum evropske historije i ne treba ga ostaviti kao suvi kroničarski detalj, koji se jedva tangira. Simboličan datum jednog novog perioda u civilizaciji. Najbolje bi bilo citirati govor Camille Desmoulinsa, kojim je harangirao masu na juriš.

BASTION

Treba donijeti grafičku shemu za bolje razumijevanje teksta!

Sa razvojem artiljerijske vatre, otpornost kamenitih sredovječnih kula i tvrđava, izvrgnutih teškome razaranju topovskih projektila, valjalo je pojačavati dozidavanjem obrambenih stijena i zemljanih bedema, tako da se na taj način utvrđivanje pretvara u pokrov kontraeskarpa i glacisa. (Vidi kontraeskarpe i glacis). Dva francuska arhitekta fortifikatora Pagan i Vauban dali su bastionima u drugoj polovini 17. st. konačni oblik.

BASTONADA

Batinjanje. Kažnjavanje batinjanjem. Disciplinska i kaznena zakonska mjera u mnogim evropskim zemljama još u XX. st. Historija austrijske granice, Kordun, Rusija, vidi Tolstoja. O tome svakako više od jednoga retka i pol, jer to nije samo kulturno-historijski kuriozum.

BAŠĆANSKA DRAGA

Prijedlog je, da se anulira, međutim je teško odlučiti se slijepo. Ima u Enciklopediji takvih sličnih zakutaka čitav niz. Naselje iz XIV. respective XV. stoljeća sa 800 stanovnika. Predlažem da se ostavi, što živi već više od 5 stoljeća.

BAŠČARŠIJA

Vidi Jugoslaviku! Ima ih kojekuda, ne samo u Travniku.

BAŠESKIJA

»Pisao jednu pjesmu na hrv. jeziku«?

BAŠESKIJA

Ovih turcizama ima na buljuke, nerazmjerno više nego u Jugoslavenskoj.

BAŠIBOZUK

U pitanju turskih činova nismo sredili principijelno pojmove. Opća Enciklopedija vrvi od njih. Da se ostave.

BAŠKA GRAPA

Usporedi sa Jugoslavenskom!

BAŠKO JEZERO

Villach. Nije Beljah, nego Beljak.

BAŠTINA v. DOMAJA

Čista formalistička kapriciozna igra sa uputnicama. Kakva vražja domaja, zašto ne bi bila baština, kad već ulazi kao baština, objašnjena odmah na ovom istom mjestu? Kaže se, baštinio sam, a nisam domajisao.

Baština, patrimonium, očevina, što je očinstvo, to jest što od oca ostaje djeci, u prenesenom smislu (pravnom) nasljedstvo – hereditas uopće, ali i dominium, posjed, possessiones, fundus. Čovjek koji je baštinio nešto zove se baštinik.

Na kraju osnovno pitanje, ne bude li se baština ovdje definisala kao pravni pojam, nema nikakva razloga da uđe. Nema kraja takvim riječima i pojmovima, ako se ne definišu juridički ili po strukama.

Isti slučaj je kod Balčaka, držak od mača, od sablje ili koplja. Mjesto nemuštog teksta bolje je citirati narodnu: »Na balčaku alem kamen dragi!« ili: Zeleni mač do balčaka. Kako dugo ću propovijedati ove mudrosti?

BAT

»Vidi čekić«. Zašto uputnica na čekić i zašto bat?

BATALJON

Kulturno-historijski objasniti. 3 retka suviše malo. Isto tako:

BATATA

Talijanska riječ za krompir.

BATAVSKA REPUBLIKA

Nizozemske zemlje bile su organizirane pod tim nazivom po Batavskom otoku, na ušću Rajne i Sjevernog mora.

BATERIJA

3 retka premalo.

BATH

»Stradao od bombardiranja« – »pa su mnoge građevine i spomenici ili oštećeni ili uništeni«. Kod ovakve parafraze koja opisuje sam fakat da je jedan grad stradao od bombardiranja, kada se već navode »mnoge građevine i spomenici«, koji su »oštećeni ili uništeni«, onda neka se kod te eksplikacije navedu uništeni objekti, ili je fraza suvišna.

BATIK

Nije samo šaren nego per extensionem ima čitav niz pojmova. Kina, Indija, Malajski poluotok. Tehniku batika donijeli su u Evropu Holandezi, koji su je dugo vremena čuvali kao svoj monopol. Ta se tehnika danas industrijalizovala i upotrebljava se u umjetnom obrtu u najširim omjerima; mjesto umakanja u boju bolje je kupanje itd. itd.

BATINA

Da se ilustrira Augustinčićevim spomenikom.

BATINA–FORSIRANJE DUNAVA 1944.

Poslati članak generalu Nagy-u na reviziju. Ova operacija je bila od veoma velike važnosti. Neka se tačno ispituju gubitci. Ne treba zaboraviti na taktičku operacionu škicu sa čitavim operativnim planom. Fotografija spomenika!

BATISKAF

Obraden je u Pomorskoj. Neka se posveti pažnja najnovijim tipovima 1954 i francuskim. Da se ilustruje.

BATIST

Škotski, holandski, svilen.

BATONI, Pompeo Girolamo

Ovim našim likovnim suradnicima trebalo bi skrenuti pažnju, da se ne može ovako pisati: »Iako epigon i eklektik, se ubraja ipak među vještije portretiste« i t.d. i t.d. Nismo u pučkoj školi.

BATONSKI RAT

Prvi do šesti red da se reducira. 13, 14, 15, 16 se briše. Isto tako 18 do 22.

BATTAGIO, Giovanni

»Lombardijski arhitekt«. Zašto lombardijski, kad kod svih Talijana ostajemo kod toga da su Talijani?

BATZ, Jean

Opet nema baronata. Batz je Jean baron de, koji je rojalista zato jer je aristokrata. On nije nastojao osloboditi samo Mariju Antoanetu nego i Dauphina i princeze. Bio je perpetuelan zavjerenik protiv Konventa. Uspio je da emigrira iza restauracije god. 1815. Imenovan je maršalom. To je važnije nego da je živio na svome imanju.

BAUDIER, Michel

Djela su mu, kaže recenzent, nekritična! Koje li akribije! Traži se kritičnost u Cinquecentu! Otprilike kao ova, naših recenzenata. Ovo, da historici godinama sakupljaju građu, ta se fraza kod nas stereotipno ponavlja iz teksta u tekst, iz jedinice u jedinicu. A što bi, jadni historici, mogli drugo da rade nego da sakupljaju građu. Da se citiraju dva-tri djela! I, 3, 4, 5, 6 briše se.

BAUDELAIRE

Prvo veliko postromanično ime francuske poezije, Baudelaire pojavio se na sceni lirskih buntovnika, otvorivši svojom knjigom »Fleurs du mal« novo poglavlje suvremene, zapadnjačke, dekadentne lirike. 1. VI. 1855. u »Revue des Deux Mondes« pojavilo se 18 Baudelaireovih poema pod zajedničkim naslovom »Les fleurs du mal«, pod direkcijom Buloza. B. je bio za to da se taj ciklus pjesama objavi pod zajedničkim naslovom »Les lesbiennes«, ili »Les Limbes«, ali ga je agresivan i temperamentan kritičar Hippolyte Babou, u okviru jednog razgovora u kavani Lamberlin, nagovorio na taj poznati naslov, »Les Fleurs du mal«, i tako slučajno postao autorom naslova jedne od najznačajnijih lirskih pjesama ovoga stoljeća. Promatran iz perspektive dostojanstvenog građanskog vremena Drugoga carstva, B. postao je simbolom bohemskog nemoralna, kakav se njeguje u družbi intelektualnih protuha bez ideala i bez vjere u vrhunaravne autoritete. Dočekan kao cirkuska luda, ismijan u periodu građanskog financijskog prosperiteta, uspona industrije i trgovine, od štampe koju su financirale banke i kler, B. ostao je do danas žigosan kao satanista i bludnik. Suvremenik Gautiera, Banvillea, Leconte de Lislea, poklonik ljepote u smislu strogo estetskog rituala, B. je taj refinement formalističkih okvira kultivisao blistavom pedanterijom, koja je postala uzorom pokoljenjima. Svojim poniranjem u lirske motive, do njegovih inspiracija neobrete, B. je otkrio za svoje suvremenike čitave predjele novih ljepota i grozota, pjevajući ditirambe rugobi strвина podjednako patetično kao i mističnoj harmoniji

hladnog i gluhoonijemog svemira. Pesimist, očajnik, više od toga, nihilist, B. je pisao o stvarima i o pojavama kao preteča jedne lirske mode, koja će još 30 godina poslije njegove smrti vrijediti kao pravilo, smatrana od strane konzervativne pjesničke elite halucinantnim zastranjenjem ukusa. Jedan od drastičnih dokaza za relativnost estetskih konvencija, B. dočekan kao izazivač skandala, pjesnik čiju su poeziju smatrali otjelotvorenjem sablazni, već je početkom ovoga stoljeća bačen u staro gvožđe, predstavljajući konzervativnu zabludu stvaralačkog ukusa, koja će decenij-dva kasnije kao davno zaboravljena epizoda potpuno izgubiti svoje značenje. Ovaj poklonik lezbijanstva, brevijar za delirično i dekadentno zamračenje svih pojmova, ljubavnik smrti i propovjednik dandyzma, disakord u božanskom svemiru, putokaz simbolizma, danas je zaboravljen kao stara harfa, kojoj odriču najosnovnije elemente dara i virtuoznosti.

BAUDRY BALDERICH BOURGUEIL

Nije od Bourgueil, nego nazvan de Bourgueil.

Masa ovih tekstova nije kolacionirana, a prepisana je bog budi s nama. Nije napisao *Historiae Hierosolymitana*, nego dakako, *Historia* itd. itd.

BAUER, Bruno

Teolog i kritik. Teološki docent u Bonnu, kome su oduzeli pravo predavanja zbog radikalnih teza o kršćanskom mitosu. Negirao je Kristovu pojavu kao realnu, izvršivši tako upliv na suvremene kritičke teze o pojavi kršćanstva.

Bibliografije: »Geschichte der Politik, Kultur und Aufklaerung des XVIII. Jahrhunderts« 1843–45, 4 sveske.

Kod Bruna Bauera je manje važno da se je kasnije razvio politički do pruskog konzervativnog publiciste, koji je veličao Bismarcka.

BAUER Gustav

Govori se o brodu »Bremenu« da je god. 1929 osvojio modru vrpku. Treba reći što je to, treba dati uputnicu, obraditi je pod Atlantikom, jer je to atlantska modra vrpca, a ima čitava serija brodova u ovih 36 godina, koji su je dobili.

BAUER, Juraj

Hrv. lingvist. Rečeno je da se nacionalni atributi brišu, pa neka se već jedamput izbrišu!

Dovoljno je da se kaže da je stvorio novi internacionalni jezik, izgrađen na općim osnovama lingvističke kombinatorike. Krstić (Kruno) navodi tako veliku literaturu da će svatko tko se bude interesovao za taj problem moći da se snađe.

BAUER, Oto

Nije dovoljno plastično prikazan. Jedan od istaknutih partijskih ideologa austrijskog socijalno-demokratskog pokreta, u frakcionaškim odnosima same partije predstavnik lijevog centra. Kao politički publicista, djelovao je pred svjetski rat čitav jedan decenij kao važan porte-parole, i izvršio jak uticaj na razne političke formulacije južnoslovenskih socijalno-demokratskih pokreta. Tri posljednje godine, što ih je proveo u političkoj emigraciji, poslije Dollfuss-Starhemberg-Frey-ovog državnog udara u okviru amsterdamske Internationale, trebalo bi isto tako prikazati.

BAUERLE, Adolf

»Njemački kazališni pisac, prikazivan u Zagrebu.« Ide event. u Jugoslaviku.

BAUMANN, Oskar

Austrijski istraživač (1864–99). Istraživao istočnu Afriku. Bolje: »Istraživač istočne Afrike«.

BAUMÉ

Da bude posebna jedinica, a ovaj podatak o Bauméovoj skali samo ad nex.

Baumé, franc. komičar, Senlis 1728–1804, apotekar, postaje članom akademije 1783. B. autor je od stotinu i više članaka u *Dictionnaire des Arts et Métiers*. Baumé je zaveo čitav niz metoda za bojenje tkanina, grimiza, gobelinsa; za pozlaćivanje, za gašenje vatre, za čuvanje žita. Eksperimentirao je u pravljenju porculana, amonijaka, i salitre, itd. itd. Bibliografski podaci!

BAUMGARTNER, Julius

Ovdje se briše, predajte ga Jugosl. enciklopediji da se provjeri da li je tamo ušao.

BAUR, Ervin

»Rastumačio podrijetlo himera«. Što su himere? Daj uputnicu na himere, ako su važne!

BAYREUTH

Čemu uz »zamisao Richarda Wagnera« isticati »inicijativu bavarskog kralja Ludviga II«? Suvišno! Da se provedu ispravci u tekstu.

BAVARSKA

Nije posvećena nikakva pažnja Bavarskoj od godine 1919. kao glavnoj bazi nacionalno-socijalističkog pokreta.

BAZAINE, Achille Francois

I, 5 Prema caru Maksimilijanu pokazao se kao intrigant. Kad se već ulazi u ocjenu karaktera maršala Bazaine-a, onda valja reći od čega se je sastojalo ovo intrigantstvo. Bazaine je konspirirao sa šefovima pobunjenika, podvaljujući tako suverenu, kome je bio dodijeljen kao glavni komandant, sa osnovnim zadatkom da zaštićuje careve interese. Kao generalisimus u francusko-pruskom ratu on je isto tako konspirirao sa Bismarckom, strahujući da se ne kompromituje kao vojskovođa, s jedinom idejom da sačuva armadu intaktnom, kako bi se u danom momentu mogao angažovati na unutrašnjem frontu, protivu cara sa caricom i protivu republikanaca za carstvo. Osudio ga je na smrt četvrti sin Louisa Philippe-a.

BAZA AVIONSKA

Ilustrirati, vidi Pomorsku.

BAZALIOM

»Isto što bazocelularni karcinom«. Zašto »isto što«? Zar nije bolje bez »isto što«?

BAZAR

Kod višestrukog značenja pojedinih pojmova najbolje upotrebljavati numeraciju kao što je naznačeno, nego ponavljati frazu: »Pod bazarom razumijeva se i veliki robni magazin«.

Čaršija. Čaršiju Vuk objašnjava na drugi način. Isto tako i rječnik JA.

BAZELSKI KONCIL

Vidi napomenu u Jugoslavenskoj. Rečeno je da se tamo obradi uloga i smrt kardinala Jamometića pod ovom jedinicom.

BAZE NOV-e i POJ U ITALIJI

Dodatak za pojam baze! Kao što je sve rečeno o problematici NOB.

BAZGA

Zašto se caprifoliaceae prevode u »kozokravnice«? Glupo kao krugovaljanje. Enciklopedija principijelno ne treba da kultiviše taj stil. Kaže autor: »gram ili nisko drvo iz porodice kozokravnica; njezine stabljike i ogranci sadrže mnogo srčike. U lipnju i srpnju razvija biljka blijedožute mirisave cvjetice u gronjama«. Zar ne bi bilo bolje: grmlje iz porodice caprifoliaceae sa jakom srčikom? Zašto baš »u lipnju i srpnju bazga razvija kao biljka blijedožute mirisave cvjetice u gronjama«?, kada nitko ne sumnja u to da bazga nije biljka, a razvijati mirisave cvjetice znači u našem jeziku cvjetati. Zašto baš cvjetice bijelo i blijedožute, zašto raste po šumama i živicama i oko kuće, kada su živice obično plotovi, a plotovi se nalaze obično oko kuća. Sve je ovo, braćo moja, tačno to što je rečeno: »služi za m^oskroskopiranje«.

BAZIAS

Derdap je ovdje »dunavska sutjeska«.

BAZILIKA

»I starohrvatska crkvena arhitektura, koja inače voli originalne tlocrte, uzima katkada kao uzor bazilikalni tip«. Arhitektura koja inače voli originalne tlocrte, koja ih inače voli, i t.d.

BAZILIKA

Triplikat, uvijek jednako loš.

BAŽDARENJE

»Utvrđivanje gaženja šlepa«. Šlep ili šleper zove se u Pomorskoj Enciklopediji teglenica, a remorker tegljač.

BAX, Arnold

Komponirao simfonijske pjesme (Tintagel). Mislim, da se radi o Tintagilu, Maeterlinckovoj poemi! Bilo je rečeno, da se autori libreta navode uz kompozicije! Neka se provjeri o čemu se radi.

BAYARD, Pierre, Terrail

Dodaje se bibliografski podatak: LA TRES JOYEUSE PLAISANTE ET RECREATIVE HISTOIRE DU BON CHEVALIER SANS PAOUR ET SANS REPROCHE GENTIL SEIGNEUR DE BAYAER. Autor knjige, objavljene 1527. »Loyal Servetueur«, vjerojatno notar kao što se piše Jacques de Mailles.

BAYARD, Thomas Francis

Kao što je ispravljeno 5, 6, 7: ambasador USA u Londonu do predsjednikovog izbora Mac Kin Leya (1897).

BAYER, Johannes

»Izdao u Augsburgu zvjezdani atlas Uranometria s oznakoma zvijezda, koje su još i danas u upotrebi«. Valjda s oznakama zvijezda, koje su još i danas u upotrebi, samo se ne vidi da li su to zvijezde ili oznakome?

BAYLE, Pierre

Preteča francuskih prosvjetitelja (1647–1706), autor slavnog historijskog i kritičnog rječnika »Dictionnaire historique et critique«, kojim je poravnao put francuskim enciklopedistima.

B. je jedan od boraca za pobjedu slobode ljudske misli i bezuslovne tolerancije u pitanjima moralnog ili idejnog uvjerenja. Protivnik bilo kakvog dogmatizma u vjerskim ili misaonim oblastima, B. je propovijedao odvajanje crkve od države i kao dosljedan nonkomformista vodio borbu protiv kalvinizma i papizma podjednako. Njegovo glavno djelo, prva enciklopedija zapadnoevropska, štampana u Rotterdamu u 2 toma 1665–97, pisano je na temelju imponantnog enciklopedijskog znanja i ostat će putokazom za pokoljenja. Bayle-ov filozofski rječnik izvršio je historijski važan utjecaj za formiranje prosvijećene i napredne svijesti u XVIII. i XIX. st., a principi moralne i intelektualne tolerancije, u koje danas ne sumnja više nitko, zapravo su u Bayle-u našli svog prvog formulatora. Rođen od oca protestanta, inspirisan Montaigne-om još u prvoj mladosti, on je po svojoj naravi razvio objektivnu uzvišenost u ocjenjivanju pojmova i prilika. Prevladavši prve moralne krize u rasponu između katolicizma i protestantizma, B. se odredio negativno spram svega što je u ljudskoj misli mistično ili skolastično, i već se svojom prvom tezom o Kometu 1680, usprotivio svim vrhunarnim tumačenjima prirodnih pojava. Jedan od prvih sistematika, koji je otvorio naučnu perspektivu na opasnost praznovjerja, utvrdivši da je ateizam od uvijek bio manje opasan po slobodu ljudske misli od ispraznog idolopoklonstva, koje se pretvara u krvničku lomaču i sjekiru. Žigosan kao bezbožnik, objavio je svoju studiju o historiji kalvinizma, izazvavši protivu sebe histeričnu mržnju jezuita, tako da su mu knjigu spalili, a nevinu brata bacili u tamnicu, gdje je poslije pet mjeseci izdahnuo. Uznemiren ovim amorstvom B. je ušao u otvorenu borbu protiv katolicizma, dosljedno negirajući i kalvinizam, koji je od Servetova spaljivanja isto tako krvnički skidao glave svojim protivnicima. Uzvisivši se do svoje vlastite koncepcije, B. je do smrti govorio u ime ljudskog razuma i savjesti, za relativnost spoznaje, za obranu naučnog uvjerenja, za pobjedu humanizma bez obzira na religiozne raskole crkvene misli.

BAYLE, Pierre (dodatna opaska i sugestija):

Treba mu posvetiti nerazmjerno veću pažnju! Veliko ime u razvoju zapadnoevropske slobodne misli! Važno je da se kaže da je umro kao emigrant u Rotterdamu. Isto je tako važno da se kaže da je rođen kao protestant, da je konvertirao, da se 1670. ponovno odmetnuo u apostate, da je iz tog razloga emigrirao, da je i u emigraciji iz principijelnih razloga došao u sukob sa crkvenom hijerarhijom, da je živio i da je djelovao kao slobodan mislilac. Utjecaj Baylle-a na razvoj zapadnoevropske misli, od Voltaira do Diderota i do enciklopedista nije dovoljno naglašen. Njegov *Dictionnaire historique et critique* 1697 je

uvod u leksikografski i enciklopedijski period. Slavan datum! B. je jedan od stvaralaca historijske kritike. Uređivao je »Nouvelles de la Republique des lettres« (1684–1687).

B B C

Konkretnije: persona, zgrade, mjesto gdje se nalazi, uloga BBC u okviru II. svjetskog rata. Glavni politički, saveznički, propagandistički centar. Mreža korespondenata po čitavom svijetu preuzela je funkciju svih velikih agencija za informacije (Reuter, Stefani itd. itd.).

BEARD, Charles Austin

I, 5: Economic Basis of politics, da li je to naslov djela? Mjesto općinskih problema bolje komunalni.

BEARDSLEY, Aubrey

Prije svega: ilustrirati! Recenzenti ne razlikuju ili ne umiju razlikovati važno od nevažnog! Beardsley je jedno veliko evropsko ime, koje nije dovoljno reljefno istaknuto ni po svome značenju niti po mnogostranom uticaju što ga je izvršio između ostaloga i na našu vlastitu grafiku. B. fantastične asocijacije su beskrajno bogate, intimne, čulne i muzikalne, on je jedan od najingenioznijih dekoratera pod konac prošloga stoljeća.

BEATRICA ARAGONSKA

Zašto ne obratno: Aragonska Beatrica.

Tih Aragonaca kao bel esprite i pretendenata na razna prestolja ima bezbroj i neka Aragonci budu jedinica.

Aragonska Beatrica, koju će svatko čitati Beatrika da se ispravi kao što je provedeno: Krunisana u Stolnom Biogradu 1476, isticala se kao mecena nauke i umjetnosti, a njen dvor bio je gostoljubiv dom učenjaka i umjetnika itd. itd.

Da se ne zaboravi busta Laurane!

BEAUCHAMP, Alphonse de

Kao što je ispravljeno. 5, 6, 7, 8 red briše se. Chouans, ne pišu se velikim slovom, nego kao što je ispravljeno malim chouans. To su gerilske bande kontrarevolucionarne, deklasirani elementi vendejskog ustanka.

BEAUMARCHAIS, Pierre-Augustin Caron

»Nemoćna opica svoga boga Diderota«, kao što o njemu govori jedan pamflet, B. je propovijedao ekstremne poglede na literaturu, koji su predstavljali negaciju svih dotadanih kanona. (Bolje, koji su poricali sva uobičajena pravila)! Protiv rimovanih monologa, za simultana zbivanja na sceni, za tekstove koji se izgovaraju bez kompasa rime i cezure, za ljudske, dramatski žive situacije, u okviru kojih djeluju živi karakteri, koji ne moraju biti simpatični, ali treba da osvajaju šalom i superiornošću duha. Likovi koje je B. stvorio kao na pr. Figaro, grof Almoviva, Bartolo, Don Basilio postali su simbolom vremena. Figaro je slobodan mislilac koji svojim šalama probada kao floretom; on je porte-parole pjesnika, duhovitog superiornog komediografa, koji ubija ismijavanjem visokih simbola. Sjenka Tartuffovska, poznata ličnost iz Comedie del'arte Don Bazilio, postao je u Mozartovoj i Rossinijevoj instrumentaciji simbolom za ultramontane metode podvaljivanja i klevetanja; lažljivac koji svojim pretvorljivim smjernim pogledom nad brevijarom izaziva smijeh avetinje. Ove Beaumarchaisove šale, koje se javljaju u predvečerje provale vulkana kao »burevjesnici«,

postale su političke parole vremena, a da ih nitko od aristokratske publike koja je u njima uživala, pak ni autor sam nije uzimao ozbiljno.

BREAUTEMPS-BEAUPRE

Ilustrirati. Treba da se kaže da je pomorske karte od Trsta do Kotora radio pod Marmontom u eri francuske okupacije.

Da se provjeri, da li je ušao u Jugosl. enciklopediju, jer je važno da uđe.

BEAUVAIS

Rečeno je već u jednoj napomeni, dosta opširnoj uostalom, što su to gobleni, i hoćemo li ih ovako fonetski pisati? Beauvaiske obojadisane tkanine istkane na gobelinski način jedan su specifikum kome bi trebalo posvetiti posebnu jedinicu.

BEBEL, August

Jedan od stubova druge Internacionale, koji je umro u predvečerje I. svjetskog rata. Klasičan pučki govornik i tribun, koji je uživao popularnost najširih proleterskih njemačkih masa, isto tako popularan pisac i politički ideolog u glavnom organu partije »Vorwärts«. Propovjednik međunarodnog bratstva radničke klase, našao se poslije njemačko-francuskog rata 1870–71, osuđen s Wilhelmom Liebknechtom na 2 godine tvrdavnoga zatvora zbog veleizdaje. Bibliografija: Da se ne zaboravi: »Unsere Ziele« (1893), »Der deutsche Bauernkrieg« (1893), »Charles Fourièr« (1898), »Aus meinem Leben«.

BECCADELLI LODOVICO

Bilo je rečeno u napomeni da ovi Tiziani i ovi Michelangeli spadaju među dekorativne atrape, kojima se kulturno-historijski obmanjujemo, pišući o sebi, u okviru posljednjeg stoljeća. U taj kompleks spada i pojam »pripadnika obrazovane aristokracije«, misli se naše, narodne aristokracije, što se u ovim tekstovima konstantno, od vremena na vrijeme ističe patetično, moglo bi se reći megalomanski. Naše društvo nije plavokrvno, legitimističko, aristokratsko društvo i naše društvo nije društvo aristokratskog Horthyevskog tipa. To da se briše. Inače je članak mnogo bolji nego što je bio.

BECHER, Erich

Filozof prirode. Nije dobar termin za njemački Naturphilosoph. Kao što je ispravljeno.

BEČIĆ, Vladimir

Oba članka se anuliraju. Neka ih netko u redakciji ponovno preradi (Batušić). Pejićev članak je netačno fabuliranje, nestvarno u ocjeni, a Bašićevića ne će familija.

BEČIĆ VLADIMIR

Ostao je i ovdje neocijenjen. Da se provede redakcija: 5 i 6 red: »primjenjujući slobodan impresionistički tretman«, 7, 8, 9 se briše. Trebalo bi prepisati neku generalnu ocjenu.

BECK, Max Vladimir

1854, bio bi danas stogodišnjak. Da mu se utvrdi godina smrti. Sve kao što je ispravljeno i reducirano.

BECKER, Jacques

»Važniji filmovi: Goupi Mains-Rouges«. Nejasno!

BECKMANN, Max

Kao što je ispravljeno.

BECLERE, Antoine

Hoćemo li pisati rentgenolog, ili röntgenolog?

BECQUEREI, Henri Antoine

Dodao sam jedan bibliografski podatak. Možda ima i važnijih, da se provjeri.

BEČ

Red 20, 21: »prijestolnica hrv.-ugarskih kraljeva od 1527. U to vrijeme Beč doživljuje svoj najviši ekonomski i kulturni procvat«. U to vrijeme – u koje vrijeme? U vrijeme od 1527? Treba da se kaže: jer to se vjerojatno mislilo: U historijskome periodu od XVI. st. Beč postaje glavnim političkim i strateškim centrom za odbranu dunavskog bazena, a poslije poraza Turaka pod bečkim zidinama i njihovog uzmaka na južnu obalu Save od konca XVII. st. Beč se pretvara u centar velikoga carstva od Krkonoša do Srbije. Pod vladarima baroknog perioda taj veliki imperijalni centar koji se proteže od Lombardije do Praga počinje da vrši kulturni uticaj na sve dunavske, panonske i balkanske narode, od Pešte do Korduna i do Rijeke. Ta je faza njegova uspona u eri prosperiteta itd. itd.

BEČKA ŠUMA

Ne treba zaboraviti na Straussov valcer.

BEČKA VREDNOTA (Wiener Währing)

Prije svega nije Währing, a zatim neka se poveže sa Bankozettelom, o kome se ovdje ponovno potpuno suvišno govori.

BEČKI KRUG (Wiener Kreis)

Vidi napomenu pod Carnap!

BEČKI LISTIĆI

Ova Enciklopedija jeste međunarodna, upravo kozmopolitska, to je tačno. Međutim, ona je isto tako i naša, prema tome Bečkim listićima treba posvetiti veću pažnju. Prostor od 4 retka je prekratak. Bezuslovno ilustrirati.

BEDEKOVIĆ, Slavica

Glumica, kći Ljudevita Gaja, amateurka. Briše se! Ide event. u Jugoslavensku!

BEDEM

Ilustrirati varaždinskim bedemom.

BEDEVILJA

Vidi konjogojstvo?

BEDNYJ, Dem'jan

»Pjesnik agitator za vrijeme građanskog rata«. Ovaj naš ruski recenzent kloni se pojma boljševičke revolucije kao đavo tamjana. Demjana Bijednog, aristokratski je razvrstao do agitatora koji se »približio ukusu mase«. Ono što govori da je Demjan Bijedni kritiziran godine 1937., jer se nije s dovoljno poštovanja odnosio prema ruskoj prošlosti, dokazuje potpuno nepoznavanje ove problematike oko diskusije iz god. 1937., kada je na novoj liniji nacionalističkog fetišizma i jedan Pokrovsky skinut s dnevnog reda. S obzirom na to što bi naša Enciklopedija trebala ove probleme da prikazuje sa punim poznavanjem materije, ovaj ruski recenzent predstavlja za nas naročito veliku opasnost. Svaki njegov metak je pogodak u smolu.

BEDUINI

Nikakve uputnice na Arapi, nego na istome mjestu obraditi.

BEG

Govori se o begu iz agramerske i štajerske perspektive kao o pojmovima iz dalekog balkanskog inostranstva. Beg je gospodin pod turskom vlašću i ništa drugo. Begovi su gospoda uopće: druži se s gospodom mletačkom i s begovima od Italije. U Hrvatskoj znači i mladoženja.

BEGALJICA

Bilo je već rečeno u serijskim napomenama, da se ovi tekstovi geografsko-ekonomskog karaktera standardizuju i srede po jednom principu, po jednom modelu, i taj treba da se koordinira.

Tekstove Vojislava S. Radovanovića već je beogradska redakcija trebala da preradi po tom modelu, koji smo u početku bili odredili. Tekst prema tome ima da glasi:

»Begaljica, NR Srbija, srez Beograd, pošta Grocka; odlukom sreza proglašena za »sezonsko tržište« 26. VIII. 1954. Elektrificirana. Osnovna i osmogodišnja škola, narodna knjižnica i čitaonica. 1953 3.307 stanovnika.«

Toliko i ništa više. Sve ostalo potpuno je suvišan gubitak novca, prostora, hartije, vremena i pameti.

BEGARELLI, Antonio

Bolje ovako: Oznaka B. stila je bogata plisura na virtuozno izrađenim haljinama njegovih kipova, mjesto »virtuozno izrađene haljine s naborima, značajka su njegova stila, koji neposredno prethodi baroku« i t.d.

BEGLERBEG

Kao beg.

BEGLUČKE OBVEZNICE

Bolje je da bivšu Jugoslaviju zovemo dosljedno državom SHS, jer Jugoslavija kao takva nije nikakva »bivša Jugoslavija«. Ona je bivša kraljevina, ako već hoćemo da bude »bivša«. Nije određeno kada su beglučke obveznice izdate, i koja je svota u tu svrhu emitirana.

BEGOVIĆ, Mehmed

Usporedi sa Jugoslavikom.

BEGUNJE

Kod Begunja stara tvrđava Lambergovih, ženski zatvor, strijeljanje talaca 1943.

BEHAIM, Martin

Ilustrovati likom Behaima i Globusa.

BEHAM, Hans i Barthel

Neuredno i površno. Zašto pod jedinicom navoditi dvojicu Hansa i Barthela, kada se u 5. redu ponovno govori o Barthelu? »Oni su sinteza talijanskih motiva i njemačkog osjećaja za formu«. Galimatijas!

BEHAR

Arapski. Mirisavo korijenje i vrsta cvijeća: jednu kitu bijela behara, drugu kitu žutoga limuna.

BEHRENS, Peter

Renovirao je zgradu Elsa Fluid (Feller), na Jelačićevom trgu, donijeti to kao ilustraciju.

BEHTEREV, Vladimir

Behtereva bolest: »jedna bolest kralježnice, jedan refleks i jedan dio kičmene moždine«! Nejasno!

BEILIS

Kada je riječ o ritualnom umorstvu u Kijevu god. 1913. povodom nasilne smrti 12 godišnjeg dječaka, onda ili neka se to prikaže jasno, ili neka se ta tema zaobiđe.

BEK, Aleksandr Al'fredovič

Za jednu od najboljih knjiga koje su se pojavile u ruskoj književnosti na temu ovog posljednjeg rata, »Volokolamskoe šosse«, naš recenzent kaže, da je to roman o ruskim vojnicima u II. svjetskom ratu. Time, dakako, nije rekao ništa, a ono što je bitno da je Bekova knjiga »Volokolamskoe šosse«, poema, koja će preživjeti stotine i stotine sličnih tema, to ovdje, dakako nije rečeno.

BÉKÉS

Hoćemo li donositi sve mađarske županije po staroj austro-ugarskoj ili horthyjevskoj podjeli ili će ih netko usporediti sa današnjim administrativnim shematizmom? Uputnica na glavni grad županije Békéscsaba suvišna, kad odmah iza toga dolazi BÉKÉSCSABA! Obje jedinice spojiti!

BEKON (engl. *bacon*).

Dogovorili smo se da će svi pojmovi iz stranih jezika, osim u najizuzetnijim slučajevima, biti uvršteni u Enciklopediju etimološkim redom, onako kako se pišu u originalnom pravopisu, dakle bacon, a ne bekon.

»BEKON (engl. *bacon*), obrađena svinjska polovina bez glave, kičme, lopatice i butne kosti injicirana svježe spravljenom salamurom i potom stavljena u salamuru 7 dana. Za bekon se upotrebljavaju krupne svinje prvenstveno jorkširske pasmine u starosti od 6–9 mjeseci teške 80–100 kg.«

Non capisco niente. »Obradena svinjska polovina, injicirana svježe spravljenom salamurou i potom stavljena u salamuru 7 dana«. Te je injicirana salamurou i potom stavljena u salamuru! Reci, brate, normalno o čemu se radi. Pola svinje u salamuri.

BEL CANTO

»Muzički pojam, kojim se označuje oplemenjivanje glasa u pjevačkim školama u Italiji, usmjereno na ljepotu tona, ujednačenost svih glasovnih registara i virtuoznost pjevanja«! Tako izgledaju svi naši muzički tekstovi! Ne može da ide!

BELA GARDA

120 redaka u svakom slučaju preopširno. Ovo je tekst prepisan iz Jugoslavenske.

BELA KRAJINA

NOB problematika da se svede u proporciju s ostalom materijom Bele Krajine.

BELEC

Tko je napisao članak o Belcu, kulturno historijski?

BELEDIJA

Sarajevska, kao primjer austrijskog kolonijalnog maurskog stila! Ilustrovati sa scenom kada se Franjo Ferdinand oprašta od dostojanstvenika između Čabrinovića i Principa.

BELEROFONT

Vidi tekst M. K. [Miroslava Krleže – ur.] u napomeni! o Bellerophonu!

BELGIJA

»Parlamentarna kraljevina«. Treba kod ovih definicija paziti, da li je ustavna monarhija i t.d.

BELIŠĆE

Kakvo je stanje fakata danas u Belišću? Ilustrirati.

BELL, Alexander Graham

Objavljujemo imena raznih ukrajinskih, slovačkih i perifernih poeta diletanata kao Bella Ondra sa 4 reda, i dajemo karakteristike njihovih beletrističkih napora, koje ne poznaje ni jedan od čitača naše Enciklopedije niti ga one interesuju, a nije ih, vjerojatno, pročitao ni sam recenzent, a Bella Alexandra Grahama prikazujemo sa 6 redaka. To su te osnovne neproporcije, na koje sada, kad se vrši definitivna redakcija, treba paziti i posvetiti im minucioznu pažnju. Alexander Graham Bell jeste poglavlje suvremene civilizacije, jedan datum i jedan dokumenat iz novog svijeta, ne samo tehnike nego i načina života čitavog ovog stoljeća. Da je umro tek godine 1922. i da je telefon izumljen 1877., to je samo jedan od dokaza kako se danas brzo živi. Telefon je jedan od izuma koji su svijet izvukli iz srednjega vijeka. Bell je bio čovjek koji se bavio gluhonijemom djecom. Bio je zaljubljen u jednu gluhonijemu djevojku. To je možda legenda, ali je poetika, da mu je upravo ta ljubav dala inspiraciju, koja danas povezuje čitavu zemlju kao loptu nitima ljudskog govora u jednu, zasad još uvijek tehničku, telefonsku cjelinu. Studirao je u Würzburgu, živio je i djelovao u Kanadi, bio je profesor za gluhonijeme i napisao o toj problematici mnogo knjiga.

BELL, Alexander Graham

Duplikati varijanta. Dao sam već jedamput napomenu za Bella.

BEIL, Marie

Da se klonimo ekstatičnog zanosa: »Izvanredno interpretira«. U smislu generalnih napomena po mogućnosti svi ukrasni pridjevi, superlativni usklici, dekorativne lakše fraze i maksimum ushita da se briše principijelno. Bolje: tumači Molièrea i t.d.

BELLA, Stefano della

Ne zaboraviti ilustracije iz Valvasorove zbirke.

BELLE ALLIANCE

Treba da se da uputnica na Waterloo. Ilustrovati poznatom genre-kompozicijom Imperator na bijelome konju kod Belle-alliance. Riječ je o dokumentaciji. Kako bi dobro došli ovdje stihovi V. Hugoa.

BELLEROPHON

Ne treba zaboraviti na Bellerophona iz mitologije! Sin Glaukov, unuk Sizifov, umorivši svoga brata luta kao pustolov i ubija Chimeru, ukrotivši Pegaza, vilovito krilatog neukrotivog konja, i tako postaje zetom lykijskog vladara i kralj Lykije!

Zatim ne treba zaboraviti na lađu Bellerophon, kojom je Bonaparte otputovao na Sv. Helenu! Da se kao ilustrativni prilog donese poznata slika: Napoleon na palubi Bellerophona! Ne znam tko je autor.

BELLING, Rudolf

Važan kao ideolog »apsolutne plastike«. Reducirati, kao što je provedeno!

BELLINGGAUZEN

»Istraživač južnih polarnih krajeva«. Bolje Antarktika tako, da je onda suvišno da se ponavlja da je »Belinsghausenovo more« u Antarktici. Upotreblijeno je ovdje 5 suvišnih riječi, a to pomnoženo sa nekoliko hiljada znači ne znam koliko štampanog teksta u tabacima više. Osim toga: gore je jedinica *Bellingsgauzen* donijeta fonetski, a dolje se govori o *Belingshausenu*? Koje je ispravno? Sve je to već revidirano, imprimirano i kolacionirano.

BELLINI, Vincenzo

Kao što je ispravljeno.

BELLOCQUE-BELLOC ili Belloq

Bilo bi bolje da jedinica glasi Belloc, a da se Belloq i Bellocque nadovezuje na tu jedinicu. »Izdao neke publikacije između 1743. i 1758«. Koje publikacije? Kad se već navode, neka se navedu, ako su važne.

BELLOTTO, Bernardo

Najvažnije je da se ilustrira. Svi ovi tekstovi iz likovne oblasti ne vrijede mnogo. Da se provede kao što je redigovano. Red 6, 7, 8, 9, 10 briše se, jer se time nije reklo ništa. Ne znam šta je sa njegovim učiteljem – Canaletto, Antonio Canal. Upozorenje: pazite da ne ispadne, jer on je mnogo važniji od nećaka ili sinovca Belotta.

BELLUM OMNIUM IN (ILI CONTRA) OMNES

Objašnjenje da »predstavlja sliku života« svakako se briše. Neka se navede šta je Hobbes pod tim mislio u okviru svog filozofskog sistema.

Da se preradi na temelju upute date Krstiću.

BELLUNO

»Tu je 1797. Massena pobijedio Austrijance«. Tko zna tko je Massena i za čiji je račun pobijedio Austrijance i u kojem ratu? Kod Massene dati uputnicu, a kad se već spominje bitka kod Belluna, onda interpolirati, da se radi o Bonapartovom generalu Masseni u okviru lombardijske campagne.

BELOKRANJCI

Ilustrirati.

BELONA

Belona motivi u muzici. Lisinski.

BELOVEZ, Bellovesus

»Po galskoj tradiciji sestrić kralja Ambigasa, koji ga je zbog prenaseljenosti s bratom i jednim delom Gala poslao u osvajački pohod.« Stvar je kolacionirana. Ne znam što znači »galska tradicija«. Ne razumijem što znači »zbog prenaseljenosti s bratom i jednim delom Gala?« Znači li to da je bio prenaseljen s bratom? Kaže, da ga je poslao u osvajački pohod, a ne kaže kamo. Kao što je ispravljeno. Belovez, vođa Gala i t.d.

BELUDŽISTAN

Interesuje nas historija Beludžistana od druge polovine XIX. st. do danas. Ona je za ovu enciklopediju mnogo važnija od svega što je ovdje rečeno.

BELVEDERSKI ŠLJUNAK

»Na jugosl. austr. granici pokriva brdo Kapela«. Ne razumijem. Potpuno nejasno. Kod toga ne treba zaboraviti na Bečki Belvedere na belvedere kao na turističke tačke sa raznim izgledima i uopće na sve belvedere.

BELYJ, Andrej (Boris Nikolaevič Bugaev)

Nije rečeno ništa o tome pjesniku, tako važnom za ruski simbolizam.

BENARES

Historija svršava sa god. 1775. Od onda dalje tu se ništa više nije dogodilo.

BENDA JULIEN

Ne treba ga zaboraviti.

BENDIS

»Tračka božica mjeseca, koju su Grci izjednačili s Artemidom«. Valjda identifikovali.

BENDIXEN

Principijelno pitanje: da li ćemo donositi prijevode naslova originalnih djela?

BENEDEK, Ludwig

Da se obradi kao važan detalj austrijske historije. Kaže rec.[enzent]: da je bio »komandant korpusa 1859. (kod Solferina) i da je odbio napad Talijana na desno krilo austrougarske vojske«! God. 1859. nije bilo austrougarske vojske. Ona se javlja 10 godina kasnije, u okviru mađarsko-austrijske nagodbe, a bitku kod Solferina izgubila je Austrija, pod punim germanskim centralizmom. Što se tiče bitke kod Königraetza: uslijed staromodnog naoružanja austrijske vojske ostragušama. Benedek je bio svjestan inferiornosti (tehničke) austrijske armade, kojoj je stavljen na čelo na ličnu zapovijed monarha, protivu svog uvjerenja. Poražen od Prusa, naoružanih tada već repetirkama, on je poraz kod Königraetza ispaštao kao žrtva lične, antipruske politike Franje Josipa I. Poslije poraza Benedek je svojim disciplinovanim stavom zaštitio autoritet vladara pred vojnim sudom, i preuzeo na sebe lično čitavu odgovornost, kao lojalan general.

BENEDIKTINCI

Seдам redaka u alfabetaru evidentno premalo. O ulozi benediktinaca kod nas važno je da Enciklopedija objavi informativne tekstove. S time što se kaže, da su bili »prijatelji i propagatori glagoljice«, nije se rekla nikakva naročita historijska istina. Dati na novu preradbu, eventualno Viktoru Novaku! Odrediti barem 50 redaka.

BENELUX

Da li je samo carinska unija?

BENEŠ EDUARD

Bio je predmetom napomene. Nismo još uvijek uspjeli da mu damo dobar portrait. Nije dovoljno naglašeno da je bio političar građanske klase, i da je nametnuo, zaštićujući interese češke građanske klase, čitavu svoju državotvornu koncesiju većini nečeških naroda u ČSR.

BENEŠIĆ ANTE

Briše se.

BENEVENT

To su historijski podaci. Što je sa zgradom danas?

BENGALIJA

Parafraza Benaresa. Ovdje svršava historija sa god. 1765.

BENGASI

»1941–43. borbe između Engleza i Nijemaca (Rommelov afrički korpus«). Zašto u zagradi? Kaže: »U sjevernoafričkoj vojni«. Neka se navede kako je Bengasi pao iz njemačko-talijanskih ruku u Wavelove, kako je pao pred naletom do El Alameina u Rommelove ruke i kako je Rommel bačen iz Bengasija. Isto tako: često se tumače riječi etimološki, a često ne. Ben gazi znači ben ghasi = Ben – pobjednik. Što je danas Bengasi u okviru slobodne Libije?

BENI-HASSAN

»Grobnice faraona ukrašene brojnim slikarijama, koje su važan izvor za poznavanje privatnog života u starom Egiptu«.

Već je u nekoliko navrata skrenuta pažnja, da se te proklete »slikarije« uklone jednom za svagda! »Slikarija« ima pogrdno značenje kao koještarija i svaštarija! Brojne »slikarije« ne govore ništa o samoj stvari! Ukrašene »brojnim slikarijama«, koliko brojnim? Nije rečeno kakve su, nego koliko ih ima, a ima ih mnogo, ako su brojne. Ove su grobnice dakle ukrašene sa velikim brojem kojekakvih slika koje se ovdje sa nipodaštavanjem krste kao »slikarije«. Da li su sgrafiti ili freske, a ako su freske, koja vrsta fresaka? A kakve već to mogu da budu slikarije, koje su važne za poznavanje »privatnoga života u starom Egiptu«? Što znači »privatni život u starom Egiptu«? Privatni život faraona ili robova? Besmisao do besmisla. U svakom slučaju ilustrovati.

BENGALSKA KNJIŽEVNOST

II,1, 2, 3 ne može ovako. Ili da se govori nešto, da se nešto stvarno kaže ili ako nam nije poznato da se šuti. Čitav period od dva stoljeća u tri retka. Gdje je danas Rabindranath Tagora? To su lanjski snijezi. Kompleks indijske literature suvremene je golemo jedno poglavlje, koje se ne može abfertigovati sa 2 reda.

BENIAK, Valentin

»Dao pod utjecajem poetizma liriku kultiviranih ugodaja, izazvanih doživljajem prirode i grada«. Besmisao koji se briše!

BENIGNOM

»Dobročudna novotvorba«? Ne može!

BENKO

Da li je ušao u Jugoslaviku? Neka se to jedamput sistematski provede.

BENKOVIĆ, Ivan

Kao što je reducirano. Da se ne zaboravi grafički prilog, jedne od njegovih chikaških grafika.

BENOIT, Peter Leonard Leopold

»Tvorac flamanske nacionalne muzike«. Ta valjda nije stvorio flamansku nacionalnu muziku? On je svojim natpisima propagirao narodnjačku orijentaciju u flamanskoj muzici, i u tom je smislu objavio niz muzičkih rasprava. Nije dakle nikakav tvorac.

BENTHAM, Jeremy

Da li je engleski »pain« – muka, kao protupojam uživanju?

BENTONIT

Nije mi došao pod ruku još nijedan sastavak ovog našeg suradnika, a da bi bio imao rep ili glavu. Ili rep i glavu zajedno. Trebalo bi mu energično skrenuti pažnju, neka ne tjera šegu sa svima nama, jer je to ili glupost ili bezobrazluk. Neka nam se desi, da takva jedna stvar kao što je ovaj jedan njegov podatak o Bentonitu prođe kroz ove naše mizerne filtre, nastat će bruka kakve svijet nije vidio. Zar je suradnik doista tako naivan te ne vidi što radi?

Red 8, 9: »God. 1953 izvezeno je prvih 40,8 tona u Njemačku, a za 226.000.– Din.« Jedan od korektora ili redaktora precrtao je ovo slovo »a« olovkom i to je jedino što mu je palo u oči. Da li je to enciklopedijski podatak? Kakvog smisla ima da se jedan artikal u visini produkcije od 40 tona i u protuvrijednosti od 226.000.– Din. ističe u enciklopediji, kad se gore u retku prije toga ističe, da se »predviđa godišnja proizvodnja od 10.000 t od

kjih bi se 7.000 t izvozilo? Neka se suradnik izjasni, jer mi je već dosadilo hvatati njegove lapsuse, ako su to lapsusi.

BEOCKE, Sir James

Da se kaže da je rođen u Indiji od oca funkcionera Indijske kompanije. Naoružao je vlastiti brod da suzbije gusarstvo. To što je Velika Britanija sjela na Borneo, njegovo je djelo. Da li se njegovi potomci još uvijek nalaze na vlasti, da se provjeri.

BEOGRAD

»U Beogradu je nađena i ostava (?) brončanih predmeta«. Pitam se, čitajući ove naše arheološke tekstove, šta mu znači »ostava«? A sada kad uz ovu »ostavu« autor stavlja još i upitnik, nije mi jasno dvostruko: šta to znači i ja stavljam svoju interpelaciju na redakciju, da se odlučimo da tu »ostavu« s upitnikom ili bez upitnika objasnimo nekim međunarodnim terminom ili da je protumačimo na nekakav popularan način, kako bi svaki čitač Enciklopedije mogao da otkrije o čemu se radi.

BEOGRAD

»Kad u izvorima nije bilo više vijesti o antičkom Singidunumu, javlja se prvi put novi grad sa slovenskim imenom i t.d.« Bolje: Beograd javlja se prvi put kao grad na ušću Save i Dunava sa slovenskim nazivom 878. kao sjedište episkopije! Svi ostali ispravci da se provedu. Da ne bude polazna tačka nego baza, da se ne spominje potpuno suvišno ugarsko vazalstvo, da se ne zaboravi na Tita Dugonjića, a u cinquecentu među štampanim stvarima Trimalhijev Symposium i t.d. i t.d.

BEOGRAD

Molim da se svi tekstovi o Beogradu skupe na jednom mjestu. Ovako parcijalno nemoguće je redigirati i dati definitivnu ocjenu.

BEOGRADSKI MIR

Što je sa Beogradom uopće? Ne treba zaboraviti na beogradske operacije. Usporediti s Jugoslavikom!

BEOGRADSKO DRAMSKO POZORIŠTE

Tekst Eli Finzi. Eli Finzi je u teškom sukobu s tim teatrom. Stvar je sub iudice! Bilo je rečeno da se to preda Dimoviću da uredi. Predrag Dinulović bio je u Zagrebu i stiže ponovno u subotu. Beograd. dramsko pozorište koje je prošle godine proslavilo svoju petogodišnjicu izmijenilo je svoje ime i danas se više tako ne zove.

BEÖTHY DE BESSENYÖ, Leo

Ušao potpuno proizvoljno. Nije statističar ni ekonomist, nego grof, i ušao je u Enciklopediju kao grof. Od običnih mađarskih građana, koji nisu grofovi postoje još Beöthy László, humorist, koji ne ulazi, zatim: drugi László, romansier koji ne ulazi, treći Zsigmond, publicist, koji ne ulazi i event. 4. Beöthy Zsolt, pisac historije mađarske literature, koji bi jedini eventualno mogao da uđe. Ovaj Leo se briše!

BEOETHIUS ANICIUS MANLIUS TORQUATUS SEVERINUS! DE CONSOLATIONE PHILOSOPHIAE.

BOETIJE, Anikije Manlije Severin (Boethius Anicius Manlius Severinus), rimski patricij, filozof, (oko 480–524). Državnik Teodorika, ostrogotskog kralja, jedan od

najznačajnijih predstavnika latinskog novoplatonizma, optužen zbog urote, osuđen na smrt i ubijen. B., posrednik između poganske antike i kršćanskog srednjeg vijeka, »posljednji Rimljanin i prvi skolastičar« svojim filozofskim spisima osvjetljava upravo onaj period vladavine Teodorikove, kada su se odnosi između rimskog senata i ravenatskog cara zaoštrili do dramatskih odnosa. Kompromitovan u okviru jedne zavjere (oko 523) na temelju svoje korespondencije s jednim od zavjerenika, B. je u zatvoru napisao svoje posljednje filozofsko djelo »Consolatio philosophiae«, koje je još nekoliko stoljeća poslije njegove smrti značilo posljednji proplamsaj antičke misli. Izvršenje smrtne osude nad B. zaoštrilo je odnos Rima i Ravenne tako da je došlo do antiravenatske solidarnosti između Rimskog senata i Bizantskog carstva. Sudbina (fatum) i providnost (providentia) kod B. su još sinonimi. Očekujući izvršenje smrtne osude u zatvoru, B. traži utjehu u filozofiji, a ne u bogu. Neoplatonik oportunist, koji se kloni svake glasnije opozicije protivu crkvenih klasika, B. spada više u antički krug nego pod crkvu, i zato su teorije (koncem XIX. st.) da B. nije bio kršćanin, po svemu opravdane.

BÉRANGER, Pierre-Jean de

Jedno od najpopularnijih imena francuskog psudoromantizma, koje je po svojoj ekspanziji zračilo nad čitavim krugovima romantizma, po evropskim periferijama duha i poezije. Petöfy, na pr. prevodeći Bérangera, smatra ga genijalnim pjesnikom. Zašto? Jer je B. klasičan primjer za t.zv. socijalnu i patriotsku tendenciju u poeziji, koja se ne izražava nikakvim pomodnim sredstvom, na visini suvremenog književnog ukusa, koja je banalna, više od toga vulgarna, ali ima jednu prednost da izgovara sve ono što velika većina nepoetske, malograđanske mase misli i osjeća. U vrijeme kada je romantizam bio na početku svojih bitaka raspoložen legitimistički i katolički, B. je slobodan mislilac, liberal, koji je proganjan, pjesnik koji se ponosi time da je u društvu nitkova socijalna ništica, ideolog, globljen, osuđivan, plijenjen i zatvaran za svoje slobodoumne principe. Dok su Bourboni na vlasti, B. je bonapartista, on stvara legende o Carstvu i o Caru, a za drugoga Carstva on živi do svoje smrti u dostojanstvenoj rezignaciji, jer ova karikatura bonapartizma ne odgovara njegovim idealima. Te svoje filistarske ideale, protkane socijalnom sentimentalnošću, i plačljivo patetičnim nacionalizmom B. je umio da izrazi stihovima koji su se recitirali u masama, i koje je masa osjećala kao ostvarenje svoje vlastite poetizacije stvarnosti.

BERARD, Christian

Navodeći kod scenografa i glumaca pojedine predstave kod kojih su sudjelovali, mi citiramo čas autore, a čas djela. To treba da se provede dosljedno! Ili autore i djela ili samo djela ili autore.

BERBA

»je radnja kojom se beru, prikupljaju plodovi, sjemenke ili dijelovi izvjesnih grupa ili vrsta kulturnih biljaka, u času kada se mogu neposredno ili posredno upotrebiti«. Potpuno nejasno i isto tako suvišno. Bolje bi bilo ilustrirati bilo kakvim stihom bilo kog pjesnika od Horacija do danas. Spada u one rogobatne zapise o kojima nismo na čistu šta ćemo zapravo s njima.

BERCEUSE

»Vokalna ili instrumentalna kompozicija, koja jednoličnošću ritmičke osnove i lirskim ugođajem dočarava zibanje djeteta.« To bi bila muzička eksplikacija! Međutim, berceuse je uspavanka, tačno u tome smislu kao što se kaže uspavanka, dakle u našem jeziku pjesma kojom se uspavljuje dijete. U francuskom berceuse je svaka žena koja uspavljuje dijete, ili

stolica, njihaljka! Kad se već definira muzički uspavanka, ona svojim ritmičkim osnovama i lirskim ugođajem ne dočarava nikakvo zibanje djeteta, nego prosto uspavljuje. A što je sa djetetom u majčinom naručju, koje se tamo ne ziba jer majka nije zipka. Ruski uspavanka zove se koljibeljnaja, što znači pjesma za koljevku. Kad već autor navodi Chopina, zašto ne spominje Auberu, Meyerbeera, Delibesu, Schumanna, Gounoda, Schuberta i t.d. i t.d.?

BERCHFRIT

Bolje da ide pod jedinicu Beffroi i to zato, jer je pod tim nazivom poznatija. Potiče doduše od staronjemačke Bercvrit, ali se danas upotrebljava u francuskoj varijanti. »Istim nazivom označile su se i drvene kule na kotačima« i t.d. Ne, nego obratno. Najprije su se tako zvali drveni tornjevi za opsadu gradova (varijanta rimskih kornjača – testudo), a onda tek u kamenu izrađene kule prozване tim imenom. Beffroi nije najjača kula nego najviša kula odakle budna straža može da ima najširi horizont, a zvono na Beffroi je zvono na uzbunu. S vremenom, ta je kula kao utvrda gradova izgubila na svrsi pretvorivši se u običan zvonik – sahat-kulu.

BERDIČEV

»U II. svjetskom ratu jako oštećen«. Drugi svjetski rat često ispisujemo slovima, a često rimskim brojevima. Da se provede dosljedno.

BERDYCZEWSKI, Miha Josef

»Protivnik duhovnog cionizma, brani nacionalno-političku osnovu cionizma«. Nejasno.

BERENIKINA KOSA

Uputnica na Berenice! Da li je legenda mitološki obrađena?

BERET

Beret, lat. *birut*, kapa od mekane vune za oba spola, mornarska kapa. Kapa Richarda Wagnera.

BEREZINA

Kao što je ispravljeno.

BERG, Alban

Kaže autor: »Komponirao opere *Wozcek* i *Lulu!* Prije svega opera Albana Berga »Woyzek« po drami G. Büchnerovoj piše se Woyzek, a ne Wozcek. Opet nedosljedno. Spominje li se autor libreta Büchner onda ga treba navesti kao i to da je »Lulu« po Bedekindovoj drami »Lulu« i t.d.

BERGAMASCA

U vezi sa Bergamom da se ne zaboravi! Stari talijanski ples, suite bergamasque. To je već bilo u napomeni.

BERGAMASKA

Bergamo, Bergamske alpe, Suite bergamasque od Debbussya i t.d., da se ne zaboravi. Bergamasca, stari tal. ples ne može se pisati fonetski bergamaska.

BERGAMOTA

»Iz svježeg izvanjeg sloja usploda« – zašto ne kore?

BERGANT, Fortunat

Da se ne zaboravi ilustrirati, važno ime slovenskog slikarstva!

BERGEN

Rodno mjesto Ibsena, koji je tu bio apotekar.

BERGEN OF ZOOM

Važna tvrđava u španskim ratovima. Parašitističke bitke godine 1944.

BERGGOL'C, Ol'ga Fedorovna

Kaže, da je »mnogo pisala za vrijeme II. svjetskog rata«. Recenzent prepisuje iz književne enciklopedije bez kriterija. Ne treba da uđe.

BERGNER, Elisabeth

Suvišno nabranje Beča, Münchena i Berlina.

BERINGOV PROLAZ

Orijentaciona karta!

BERKELIJ, berkelium

Hoćemo li pisati umjetno ili vještački? Mislim da je artificijelno bolje vještački, jer umjetno više vuče na artistički.

BERKOPEC, Oton

»Slov. bibliograf i t.d.«. Načelna napomena: treba da se dosljedno provede kratica slovenski ili slovački, jer se teško odlučiti.

BERLICHINGEN, Götz von

Da se donese slika, kao što je redigirano.

»Učestvovao u borbama njemačkih feudalaca pod raznim barjacima; vršio sa svojom družbom napade na manje gradove i obične drumske pljačke, te je kao razbojnik bio zatvaran i žigosan.«

Red 6, 7, »jedan od vođa pobunjenih seljaka 1525, zarobljen, odležao na robiji od 1530«.

Red 10, Götza je opjevao Göthe, a nije ništa iz njega učinio, itd.

BERLIN

Prvih 5 redaka može da ostane. Neka se provede korektura broja stanovništva po godini 1954. po podacima u njemačkom konzulatu, da bi se utvrdilo kako broj stanovništva grada Berlina raste za posljednje 4 godine.

Berlin, staro slavensko naselje, što mu govori ime, a i danas još živi naslovi pojedinih predgrađa (Nova Ves, i t.d.), spominju se tek 1244. spajanjem dviju općina Kolna i Berlina. Rezidencija knezova Hohenzollernskih, po svršetku tridesetgodišnjeg rata Berlin nije imao više od 6.000 stanovnika, da bi seobom Hugenota (koji su se na temelju potsdamskog edikta od 29. X. 1685. naselili tu kao emigranti, poslije sloma protestantizma u Francuskoj), narastao do 20.000. Sa Potsdamom, sjedištem pruskih kraljeva, Berlin razvio se do glavnog centra Njemačkog Carstva tek poslije njemačke pobjede u francusko-njemačkom ratu god. 1870–71. Poslije austrijske okupacije 1757. i ruske 1760. od grada, koji nije brojao sto tisuća stanovnika

(sa relativno veoma malim brojem slobodnih građana), Berlin je već god. 1878. postao jednim od glavnih centara evropske imperijalističke politike, koja je sa poznatom kongresnom diobom interesnih zona na Balkanu i austrijskom okupacijom Bosne i Hercegovine anticipirala i ocrtala konture I. i II. svjetskog rata, sa poznatom tendencijom njemačkoga prodora na srednji i daleki Istok, preko Turske i Perzije sve do Bagdada i Indije. Grad, koji je god. 1810. dobio univerzitet, a 1839. prvu željeznicu, za vrijeme martovske revolucije 1848. brojao četiristisuća stanovnika, poslije desetogodišnjeg zastoja pod apsolutističkim policijskim režimom, razvio se u eri građanskog prosperiteta i industrijalizacije do velikog finansijsko-kapitalističkog centra, koji se osvajanjem kolonijalnih zemalja i prekomorskih tržišta od wilhelmske i bismarckovske junkerske prijestolnice pretvorio u jednu od najjačih milijunskih proleterskih baza i postao centrom socijal-demokratskoga pokreta. Poslije sloma Carstva u ratu 1914–1918, Berlin je poprište teških i krvavih revolucionarnih bitaka u okviru kojih su na čelu lenjinističkog spartakovskog proletarijata ubijeni Rosa Luxemburg (v. R.L.) i Karlo Liebknecht (v. L.K.), dva herojska lika ispred čitave falange političkih žrtava nestalih u požaru revolucije, kao simboli političke volje njemačkoga proletarijata, da zauzme političku vlast u ime socijalističkih, lenjinskih, internacionalističkih ideja (vidi Spartacus). Njemačka republikanska građanska koaliciona vlada sa desnim krilom socijal-demokrata (Scheidemann v. Sch., Ebert v. E., Noske v. N. i t.d.) povukla se u Weimar, gdje je konstituanta, poslije desnog junkerskog puča Lütwitz-Kapp (vidi L.K.) izglasala weimarski ustav, koji se dolaskom na vlast Hitlera (vidi Hitler) 30. I. 1933. rasplinuo kao dim. Ulazak Hitlerov u Berlin, taj histerični triumf fašizma nije bio samo tragična bakljada na berlinskim ulicama, nego mračna ouvertura u jedan novi politički period fašističkog nasilja, koje je počelo sa požarom berlinskog Reichstaga Van der Lubbea. masovnim političkim umorstvima (Röhm, general Schleicher), da svrši slomom čitavog njemačkoga građanskog prosperiteta. Berlin bio je od god. 1933. do 1945. rezidencija njemačkog nacionalsocijalizma i intelektualnomoralni centar svih međunarodnofašističkih pokreta u Evropi i u svijetu. Od fašističke intervencije u španskom građanskom ratu god. 1936, do pada Varšave i Pariza 1939–40 i do bitke za Moskvu i Volgu 1941–43 i sve do atentata protiv Hitlera i masovnih političkih pokolja god. 1944. berlinski politički govori privukli su pažnju čitavoga svijeta; čulo se kako u berlinskim radio-emisijama kuca mehanizam smrti i stravična opasnost za pogibiju čitave jedne građanske civilizacije. Glavni cilj anglo-američkih bobmardemenata za posljednje dvije ratne godine, Berlin je spao na nekoliko stotina tisuća stanovnika, tako da su Rusi poslije petodnevnih bitki na berlinskim ulicama (od 25. IV. 1945. do 2. V. 1945.) ušli u ruševine jednoga grada, od koga nije ostao kamen na kamenu.

Od srednjovjekovnih arhitektonskih spomenika u Berlinu uočavano je veoma malo (Nicolai-Kirche, Marien-Kirche, XIII. st.); stari dvor pregrađen u XV. st. iz srednjovjekovnog zamka renoviran je kao reprezentativna barokna palača, a pod Friedrichom Velikom sagrađena je kraljevska biblioteka i opera, Zeughaus, zgrada kraljevske straže, Brandenburška vrata i t.d.

U članku o Berlinu treba dodati situaciju grada za svih peripetija t.zv. hladnog rata i onih stotinjak međunarodnih konferencija i sastanaka koji su tamo održani, da se riješi pitanje istočne i zapadne zone. S obzirom na to, što je zapadnoj Njemačkoj vraćen suverenitet, zapadni dio Berlina sačinjava danas sastavni dio suverene njemačke republike. Spomenuti još, da je Berlin bio u drugoj polovini XIX. st. intelektualni centar carstva. Od Leibnitza i Humboldta, Hegela, Kleista, Lassalla, Bebel, Liebknechta, sve do Hauptmanna, Plancka i t.d. Od Schinckela do Behrensa i ... tehnike, u arhitekturi, ...

BERLOQUEOV DERMATITIS

Uputnica na Bergamotovo ulje.

BERNARD, Claude

Krupno ime velikog fiziologa, tangirano sa 4 retka, sve suviše tanko i ne ističe dovoljno značenje Claude Bernarda za ljude koji o tome pojma nemaju.

BERNARD IZ CHARTRESA

Upozorenje: Bernardus Charnotensis bio je Sylvestris, a ne Bernard iz Toursa, kao što je to kod nas navedeno, koga su pogrešno prepisali u slučaju da se tako zove Bernardus Silvestris. Da se tačno provjeri.

Osim toga da se ne zaboravi, kao što je već rečeno u jednoj napomeni, sv. Bernardo, prijevoj sv. Bernarda, samostan sv. Bernarda, Bernardinci kao braća i vrsta pasa i na kraju Bernard iz Clairvauxa, u Zagrebačkoj katedrali freska.

BERNARD IZ CLAIRVAUXA

Ilustrirati ga freskom zagrebačke katedrale.

BERNARD SVETI

Da se ilustrira! Da se ne zaborave bernardinci, samaritanski psi i braća redovnici iz samostana Svetoga Bernarda.

BERNARI, Carlo

»Talijanski književnik socijalnog smjera«. Nije se time odredilo ništa. Ponavljam pitanje: što znači biti književnik socijalnog smjera? Talijana ima mnogo. Talijana ima suviše!

BERNSTEIN, Eduard

Dopuniti o negativnom uticaju na njemačku socijalnu demokraciju. Bernstein je fatalna sjenka, koja je zamračila političke horizonte sa veoma opasnim ressentimentom u međunarodnim omjerima. Ovdje se ne treba držati određenog prostora, jer ova vrsta tekstova daje našoj Enciklopediji specifičnu težinu, koja je bezuslovno potrebna da bude naglašena.

BERNWARD

»Njemački promicatelj umjetnosti«. Zapravo nevjerojatno!

Ne zaboraviti na vrata Hildesheimskog biskupa.

BERON, Petar

Trebalo bi da se kaže više!

BERTHOLD VON REGENSBURG

(Škreb). »Njemački franjevac, čuveni pučki propovjednik XIII. stoljeća. Protivnik novoga morala što se javio u novčanom gospodarstvu. Odlikovao se neposrednošću svoga stila«. Kakav je to novi moral što se javio u novčanom gospodarstvu oko 1272.?»

BERTIJONAŽA

Ja sam za bezuslovni etymološki prioritet! Dakle Bertillonage!

BESNARD ALBERT

Kao većina naših tekstova iz likovne oblasti, nemoguće trbuhozborstvo! »B. je usvojio izvjesne tečevine impresionizma, naročito u pogledu primjene svjetlosti i kolorita«! »Izvjesne tečevine naročito u pogledu primjene svjetlosti i kolirita«! Prevedi to na bilo koji od evropskih jezika i nastat će krepavanje od smejurije. I to još u enciklopediji.

Prije svega rečeno je da se francuska imena navode u dvojstvu ili trojstvu, jer se ljudi doista tako tamo i zovu! Nije Besnard Albert, nego Besnard Paul Albert! Đak Cabanelov, tipičan slikar III. Republike, dekorater Sorbonne i plafonda francuske komedije, konvencionalni portretista, koji se od početka svoje karijere kretao po crti najmanjeg artističkog otpora itd. itd.

BESKONAČNOST

Članak nije ni dobar ni loš. Što već mi možemo kod ovakvih pojmova, nego parafrazirati ono što je već rečeno. U svakome slučaju logičnije od naših vlastitih opisnih tekstova. Mislim da je mnogo bolje i logičnije citirati definicije izvjesnim kronološkim redom.

»**Apeiron**«! Anaximandar; kao osnovni, svemirski zakon, jer da nije beskonačan, on bi se morao u svome stvaranju zaustaviti (konsumirati).

Apeiron izlučuje iz sebe beskonačne svemire, jer uvijek postoji nešto što je manje od najmanjeg i veće od najvećeg itd. itd. Onda kronološkim redom: Anaksagora, Pytagorejci, Heraklit, Demokrit, Platon, Aristotel, Origenes, Albertus Magnus, Cusanus, Bacon, Kepler, Galilej, van Helmont, Descartes, Spinoza, Malebranche, Christian Wolf, Voltaire, Kant, Feuerbach, Wundt itd. itd.

Beskonačno, beskrajno, neizmjereno, vječno, što nema ni kraja ni konca ni mjere i što je uvijek zamišljivo kao nešto što je veće ili manje od najvećeg ili najmanjeg. Beskonačnost se sastoji od sposobnosti uobrazilje i mišljenja, da se svaka moguća mjera uveća ili smanji, dakle od konstante one funkcije koja mjeri, a to je sinteza svijesti. Beskonačnost vremena i prostora nije »data«, nego se primjenjuje u mislima uz sve sadržaje našeg iskustva; metafizički »beskonačno« pojam je uzvišen iznad svega što je »konačno«. To je svemirski sveobuhvatan pojam za spoznaju transcendentne sveukupnosti svega što postoji, ali ne kao pojam količine nego kao pojam neiscrpive snage. Ono što je metafizički »pozitivno beskonačno« – jeste apsolutno! To je »Stvar po sebi«, koja je uzvišena iznad svih konačnih predikata (kategorija), pak i iznad protuslovlja: ja i predmet, subjekt i objekt. Neka Krstić razvrsta citate kronološki kao što je rečeno.

BESTIARIO

Jedna od tih jedinica, kojoj kod ilustracije treba posvetiti punu pažnju. Važno!

BETA ZRAKE

Jedna vrsta od triju strujanja elektrona iz radioaktivnih tvari. Kao i katodne Beta-zrake tvore negatoni. Brzina 100–200.000 km/sek.

BETA, drugo slovo grčkog alfabeta: Alfa, beta; u našem jeziku slovo b; u kemiji slovo kojim se određuje u redoslijedu produkt koji slijedi iza kemijskog produkta alfa.

U matematici oznaka za kut: alfa, beta, gama.

BETH, drugo slovo hebrejskog alfabeta. Grafički prikazati.

BETEIGEUZE

Hoćemo li pisati Beteigeuze ili Betelgeuze, što je bliže arapskom korijenu, a tako smo tu zvijezdu do danas i zvali. Sjaj te zvijezde nije crven nego narančast ili crvenkasto-narančast, a nikako crven.

BETEL-GEUZE, vidi napomenu.

BETHMANN-Hollweg, Theobald

Tko je došao na tu bizarnu ideju da našem dragom Jorju podijeli suvremenu političku problematiku? Kao što je redigirano. Red 20. Bethmannov stav 1913–1914. što se tiče slavenstva nije dovoljno plastičan, II 56 o demokratskim reformama više, itd.

BETHMANN HOLWEGG

Duplikat, tu je međutim red 6, 7, 8 bolje ocrtan koncept Dranga nach Osten, da se poveže sa prvim člankom Tadićevim.

BETONDIĆ, Josip

Ostavio čovjek »Pjesni razlike« u rukopisu. Rukopisi čuvaju se u arhivi J. Akademije. Nitko ih nije čitao. Jedna se zove »Kaca morto od Trstenika«. Ravlić nas uvjerava da se odlikuju lakoćom versifikacije. To je prepisao iz Vodnika. Questo cazzo morto nepoznat je i Vodniku. Osim toga skupljao je narodne pjesme, i to 18 narodnih pjesama, i to iz jednog poznatog rukopisa. Znači, čovjek je prepisao 18 narodnih pjesama i ostavio iza sebe un cazzo morto u arhivu Akademije. Zato nema razloga da uđe.

BEVK, France

Kao što je reducirano i ispravljeno. Usporediti s Jugoslavenskom.

BEZALKOHOLNA PIĆA

Zar ne bi bilo bolje: voćni sokovi, kojih se vrenje spriječilo sterilizacijom ili pasterizacijom električnom strujom ili smrzavanjem. Takvi bezalkoholni voćni sokovi u kojima su sačuvani vitamini i šećer serviraju se prijesni ili kuhani i t.d. Kod sterilizacije ili pasterizacije ne treba zaboraviti uputnicu za nove pojmove.

BEZEREDY, Lujo

Kipar i keramičar (Nova, Mađarska, 21. IX. 1898.).

Ne znam što je to Nova. Svi argumenti Tkalčevi su tačni. Neka se kaže da je politički emigrant mađarski i da živi u Jugoslaviji od 1922. 4, 5, 6, 7, 8 može da ostane. B. nije netaleantiran.

BEZIERS (Baeterrae)

Jedna napomena formalne prirode: pitanje je, kojim se redosljedom navode pojedina fakta kada se prikazuju gradovi i naselja? »Arena za borbe s bikovima. U XVI. st. jedno od središta francuskih protestanata (Hugenota)«. Ipak bi Hugenoti imali prioritet pred borbama s bikovima!

BEZRUČ, Petar

Kod našeg recenzenta za češku književnost netko nekoga uvijek »šiba«! Ovdje Bezruč šiba magnate koji drže Tješin pod pritiskom žandarmerije, što ne može da znači ništa drugo

nego to da žandarmerija vrši pritisak na magnate, da bi magnati držali Tješin! Ti tješinski magnati, to su magnati šleskog uglja, t.j. to su vlasnici rudnika koji tješinske rudare terorizuju žandarmerijom, ali to recenzent nije rekao. I uopće: o poeziji pišu ljudi, koji pojma nemaju o čemu se radi, a bave se poezijom i to im je hljeb. Kaže suradnik: »Osuđuje frazersku politiku građanskih političara u Pragu.«! Odmah iza toga slijedi rečenica: »Ima i nekoliko diskretnih ljubavnih pjesama«. Bezruč gore šiba magnate, zatim osuđuje politiku, a ima i nekoliko ljubavnih pjesama. Pitanje tko je bio Vladimir Vašek po svom građanskom pozivu? Rođen 1867., danas, ako je živ ima 87 godina. Što je s njim?

BIANKINI, Petar

Briše se!

BEŽANIJA

»Selo na rijeci Savi«. Da li je na Savi?

BIALA

»U svibnju 1915. velike borbe«! Da se konkretno kaže, a to je nedostatak koji se trajno javlja, kakve su to velike borbe bile godine 1915. između kojih vojsaka i u kom ratu? Mnogobrojni naši čitači o tome nemaju pojma.

BIBAN EL MULUK

Kao što je ispravljeno!

BIBLIA PAUPERUM

Nije bila samo Biblija za siromahe ili »siromašne duhom«, nego slikovnica za puk, koji nije umio čitati.

BIBLIOFIL

Čovjek koji voli knjigu, uživajući u čitanju, ali isto tako da je čuva zbog uveza, zlatoreza, kože, kvalitetne hartije, štampe i opreme. U prenesenom smislu poklonik muza, književnosti i nauke uopće. Treba da uđe i Biblioman, čovjek koji strastveno voli knjigu bez obzira na njen oblik i sadržaj, više kao predmet vlasništva ili izmjene robe. Bibliomani ne čitaju, oni sakupljaju knjige.

Sve složenice na biblio: grafija, latrifa, logija, manija, teka, tekar.

BIBLIOFILJA

Kao što je ispravljeno!

BIBLIOFOB

Čovjek koji ne voli knjige.

BIBLIOGRAFIJA

Ogromna količina rasprava, članaka, naučnih, književnih i umjetničkih radova, objavljenih za posljednjih sto i pedeset godina južnoslovenske publicistike u časopisima, dnevnim listovima i ostalim periodičkim publikacijama čeka već decenije na svestrano ispitivanje naučne i historijske materije, koja je u njoj obrađena.

Pionirski naponi pojedinaca da se probiju do jasnog pregleda čitave te materije, koja u kompletima po našim javnim bibliotekama čeka uglavnom nepoznata i nepristupačna, koliko god bili savršeno organizovani, spotiču se po samoj naravi stvari u otpor nepregledne

količine tekstova. Pojedini naši naučni radnici, kritičari, historici i publiciste, u svom istraživačkom poslu utvrdili su do danas relativno veliku i impozantnu masu detalja o pojedinim pitanjima oko razvoja naše intelektualne svijesti, ali to njihovo ispitivanje fakata logično je uvjetovano poteškoćama, koje su jače od subjektivne volje pojedinaca. Obuhvatiti čitavu materiju tako reći kartografski, razdijeliti je horizontalno i vertikalno u pregledne i paralelno povezane grupe, razvrstati samu masu tekstova po afinitetu i pripadnosti pojedinih naučnih, književnih, političkih i umjetničkih disciplina posao je toliko složen i mnogostran, da se može svladati samo kolektivnim naporom na najširoj osnovi.

Godine 1951, kada se Leksikografski Zavod odlučio da pokrene posao na izradbi Retrospektivne bibliografije rasprava, članaka i književnih radova, objavljenih u periodičkim izdanjima Južnih Slovena od početka naše publicistike do 1945, bio je svijestan da stoji pred dugotrajnim i odgovornim zadatkom, vezanim s masom predviđenih i nepredviđenih poteškoća.

Svijestan isto tako da je za solidan i ekonomičan razvoj naše nauke i ostalih intelektualnih djelatnosti bezuslovno potrebno da se izvrši taj zadatak, kako bismo što prije došli do solidnog pregleda potrebnog dokumentacijskog materijala o postignutim rezultatima na svim područjima naše umjetničke, književne i naučne djelatnosti, Leksikografski Zavod pristupio je organizaciji toga posla bez obzira na to što u tome trenutku nije raspolagao sa potrebnim brojem stručno spremnih bibliografa, koji bi, pored bibliografske spreme, raspolagali temeljitim poznavanjem cijelog niza naučnih disciplina.

Upućen na relativno male skupine stručnih bibliografa, okupljenih, uglavnom, oko Bibliografskog instituta FNRJ u Beogradu, Sveučilišne knjižnice u Zagrebu i Narodne in univerzitetne knjižnice u Ljubljani, Leksikografski Zavod nije mogao računati na dovoljan broj stručnih lica, koja bi mogla pristupiti obradi članaka, rasprava i književnih radova, objavljenih u preko 12.000 jedinica jugoslavenske periodike, od XVIII stoljeća do danas.

Pred alternativom da čeka još decenije na kvalifikovane kadrove bibliografa ili da pristupi poslu s elementima bez dovoljnog bibliografskog iskustva, Leksikografski Zavod odlučio se da pristupi poslu sa postojećim snagama, bez obzira na eventualne nedostatke, kakvi se prirodno javljaju kod posla, koji vrše popisivači za izvršenje toga zadatka manje spremni. Pristupivši pripremnim radovima početkom 1951 Leksikografski Zavod izradio je osnovna pravila za popisivanje bibliografske materije, obradivši privremeni popis periodike koju je trebalo obraditi paralelno s organizacijom popisivačkih centara. Principi popisivanja štampani su u zasebnoj publikaciji, a kasnije 1952 objavljeni u »Priručniku Leksikografskog Zavoda FNRJ«.

Privremeni popis periodike trajno je dopunjavan, a kako je za potpunu evidenciju jugoslavenske periodike bilo potrebno pristupiti popisu u svim jugoslavenskim bibliotekama, dovršen je i taj posao, a rezultati toga rada objavljeni su kao sastavni dio ove bibliografije u posebnoj knjizi zavodskih Anala.

Uz glavni popisivački centar u Zagrebu, stvorena su dva veća, u Beogradu i Ljubljani, i niz manjih centara, u Subotici, Novom Sadu, Skoplju, Sarajevu, Dubrovniku, Splitu, Zadru, Rijeci i Puli.

Osnovna metoda rada u svim popisivačkim centrima bila je u glavnim linijama jednaka, osim u Beogradu gdje je posebnom lektoru prepušten izbor pojedinih bibliografskih jedinica. Izbor materijala za popis vršili su sami popisivači pod kontrolom dvojice revizora.

Poslije prve revizije, pošto su elementi provjereni sa formalnog gledišta, druga je revizija vršila pregled izbora i *predmetnih uputnica*.

Uz trajno preispitivanje nedostataka i nedosljednosti u popisivanju provodila se naknadna višestruka kontrola čitavog popisanog materijala u toku samoga uređivanja materije i tako je poduzeto sve što se u danim prilikama moglo poduzeti da se popisivanje izvrši što pouzdanije. Da je u masi podataka, imena i cifara ostalo još propusta, nejedinstvenog tretiranja i očitih grešaka, da su se uz te neugodne popratne okolnosti bibliografskog posla kao takvog pojavile i ostale neprovjerene i neprimijećene greške i u slučaju naše Bibliografije, to je, nažalost, usud tog delikatnog bibliografskog napora, koji je stalno u previranju i rađanju i o kome je već (tu dolazi citat iz jednog klasika koji kaže, da je bolje kopati svoj vlastiti grob, nego se baviti leksikografskim ili bibliografskim poslom). Citat svakako da se ovdje pronađe i navede u latinskom originalu. Netko će se sjetiti tko je to rekao. Preporučam da pitate Musulina)!

I najšire znanje čitavog, oko bibliografskog popisivanja i uređivanja zaposlenog osoblja, još je uvijek skučeno, i koliko god sumnja u ispravnost pojedinih navoda sa strane redakcije bila opravdana, ona se ipak veoma često zaustavlja nad tekstem samo u naročito upadljivim slučajevima, a ostala masa propusta protiče i nestaje u fluktuaciji nedostatnih podataka, koje odrediti i ispraviti mogu samo pokoljenja koja dolaze.

Leksikografski Zavod uvjeren, da ovaj registar svih važnijih rasprava, članaka i književnih radova, ova bilansa naših duhovnih napora treba da bude štampana usprkos svim nedostacima i propustima, da bi se tako sadašnjim i budućim generacijama intelektualnih radnika olakšao posao na svim područjima nauke, umjetnosti i javnoga života, a naročito u okviru disciplina koje prikazuju naš vlastiti život i našu zemlju, preuzeo je rizik na vlastitu odgovornost i t.d. i t.d.

BIBLIOTEKA

Oton Gorski konstantno piše Ptolomej! Da se provjeri da li su to Ptolomeji ili Ptolemeji? Ja mislim da je Ptolemej.

BIBLIOTEKE

850 redaka u svakom slučaju suviše. To su nerazmjeri u alfabetaru i treba radikalno skratiti. Možda za 50%.

BICCI di Lorenzo

Kao što je reducirano!

BICIKL

Bez uputnice na »dvokolica«, obradite ga na ovome mjestu! To je već rečeno u jednoj napomeni! Dajte historijat bicikla od 1855, kada je Ernest Michaux izumio pedale, do izuma bandaža na lancima itd. Ilustrirajte raznim tipovima bicikla itd. itd.

BICHAT, Marie-Francois XAVIER

Kao i Claud Bernard, predstavlja novu periodu fiziologije, patološke histologije i t.d. i t.d. suviše tanko.

BİČAŠI

Hoćemo li donositi sve biljne vrste, da li je sve to već alfabetski provedeno? Po kom sistemu? Razvrstavaju se samo u botanici, koliko sam mogao primijetiti, a u ostalim naučnim granama?

BİĆE

Vidi generalnu napomenu o sličnim filozofskim pojmovima. Neka se objasni na temelju citata, i ništa više.

BIDE

Bidet (franc.) osim toga je i vrsta konja. Da je to »školjka priključena obično na toplu i hladnu vodu« – ne će biti da je tako. To je obična posuda u obliku violine, a dolazi od talijanskog bidetto.

BIBLIOTERAPIJA

»Zatvaranje bušotina od crva«. To su crvotočine, a te se ne zatvaraju, nego se zaljepljuju.

BIEBL, Konstantin

Tipično: »Jedan od najistaknutijih čeških liričara«, »pjesnik intimne lirike, bolnih trzaja srca i duše«. Kad već lirika nije bila intimna? Bolni trzaji srca i duše, ad acta!

BIENNIUM

Ne zaboraviti na venecijanski Bienalle!

BIFE

Data je već napomena pod bufet. Duplikat.

BIFE

Ulazi li kao bife fonetski ili kao buffet? Ja bih bio za obratno!

BIHARI

Tko je autor ovih tekstova i odakle ih kombinira. Sve mi izgleda sumnjivo, neprovjereno i nejasno.

BIFORA

»(od lat. *bis*-dvaput, *foris*-vrata) prozor uzduž razdijeljen stupićem na dvije polovice, od kojih je svaka nadsvođena zasebnim lukom«. Prije svega *foris* nisu vrata, nego *flos*, *floris*, a *floris* je genitiv. Zatim: *bifora* dolazi od *forerr* bušiti, *perforé*. Dvokrilni prozor prepovoljven kamenom kolonom tako, da je svako krilo (prozorno) nadsvođeno posebnim lukom.

BIJANT

Mudra i filozofska eksplikacija što znači »omnia mea mecum porto«, kada je već prevedena ta fraza, potpuno je suvišna, pogotovo kad je takva kakva jeste.

BIJELA KUĆA

Stan predsjednika USA u Washingtonu od Washingtonovih vremena. Uspomena na velike dane, neka vrsta muzeja. Trebalo bi o tome reći više! Svakako da se ilustrira.

BIJELI BUBREZI

Peku se na roštilju u krajevima gdje se zovu beli bubrezi i t.d.

BIJELI CVIJET

Flour albus. Već je rečeno da su ovi svi ginekološki tekstovi preopširni.

BIJELIĆ, Jovan

Što je određeno za ilustraciju? U Jugoslavici mu izlazi četverbojni akt. Možda da se kombinuje sa tiefdruckom.

BIJELJENJE

Da se prestilizuje: »Uklanjanje prirodne boje biljnih i životinjskih proizvoda.« U tekstilnoj industriji cjelokupni postupak nemehaničkog, kemijskog čišćenja tekstilnih vlakana i t.d. i t.d.

BIJES

Daemon, Furor, Insania, Rabies, Violentia itd. itd. Rečeno je već i ponavljam: nema metode kod svrstavanja materije. Rečeno je već i ponavljam: neka se počne tema s Etymonom!

Bijes znači: đavla u crkvenim knjigama; bolest, bjesnoću, ludilo, bjesnilo. Ovo što naš saradnik obrađuje pod »bijes« to je očito bjesnilo.

Bjesnilo je vansebno stanje, nalik na pomamu ili ludilo, kada netko u uzbuđenju počinja stvari neodgovorne i opasne, po sebe i po okolinu podjednako, kada se vlada potpuno nerazumno bez obzira na posljedice (zakonske ili tjelesne). Čovjek potaknut bijesom može nesvjesno da srne bilo kud i da upaljen od bijesa, gnjevom svojim opojen počinja stvari kobne i strašne. Bijes spopada čovjeka od mržnje ali isto tako i od ljubavi. Bjesnilo se javlja i od razvratnog, nemarnog, raspuštenog načina života. Ljudski bijes i bjesnilo kod životinja. Silovito bjesnilo, bjesnilo od bola ili od samovolje.

BILA HORA

Tri retka za ovako važan datum, suviše malo prostora. Da se razradi detaljnije.

BILATERALAN

Kao što je ispravljeno! Bilaterati: simetrične životinje, kojima tijelo presječeno po duljini daje dvije podudarne polovice: antimeri! U pravu: bilateralni odnosi, ugovorni odnosi.

Bilaterati da se ilustriraju u presjeku.

BILIJUN

Da se verifikuje ovaj bilijum (sic!). Nije jasno, gdje, što, kako i kada. Kakve su to konvencije.

BILINGVIZAM

Dodati politički: Švajcarska, ČSR, zemlje s narodnim manjinama, Belgija (Flamansko-valonski bilingvizam), Alzasija i Lorraine, u smislu Austro-Madžarske i Hrvatsko-ugarske nagodbe, dvojezični natpisi željezničarska pragmatika itd.

BILINO POLJE

Nije Bilino niti Belino nego Bolino. Vidi Kniewald. Da se ovdje citira abjuracija u glavnim tezama! Ne treba štedjeti na prostoru.

BILINSKI Leon

polj. austrofilski političar. Usporedite sa Jugoslavenskom.

BILL OF RIGHTS

Bill je zakonski projekt koji parlament još nije odobrio; vrsta zakonske osnove o kojoj će se tek diskutovati i glasati! Bill je svaki zapis ili pismeni dokumenat.

Bill of rights je zakon o pravima parlamenta, kao jedinog zakonodavnog tijela, potvrđen po Williamu III. i njegovoj ženi Mariji od 13. II. 1688., kojim se ozakonjuju revolucijom stečena prava engleskog naroda i parlamenta. Kad se već navodi bill of rights nema nikakva razloga da se ne navedu i ostali billovi. Onaj bill of attainder, bill of sale, bill Henrika VIII., kojim se proglasio šefom anglikanske crkve i t.d. i t.d. Da se upotpuni, prokontrolirše i kronološki sredi.

BILLARD

Društvena igra iz početka 16. st. Igra se sa 3 bjelokosne kugle s pomoću štapova, na ravnom pačetvorinastom, zelenim suknom prekrivenom stolu, koji je obrubljen elastičnim gumenim okvirima. Billard se igra na razne načine sa karambolažom, sa rupom i keglama. Engleski billard na zemlji je croquet (v. golf, hockey i t.d.).

BILLINGER

»Najviše poznat kao dramatičar i liričar«. (Škreb). Briše se!

BILOXI

»Jugoslavenska kolonija u Biloxi-u ima oko 1000 članova«. Sve takve podatke usporediti s Jugoslavenskom i obratno. Ima detalja koji su u Općoj enciklopediji obrađeni detaljnije nego u Jugoslavenskoj. Da se koordinira na temelju obostrane izvršene revizije.

BILJAR

Duplikat. Bilo je već predmetom napomene, ilustrirati, da se navede da se pravilno izgovara bijar.

BILJEŠKA ISPOD SLOGA

Nije dobro objašnjeno. Pojam fusnote.

BINIČKI, Stanislav

»Autor je prve srpske izvedene opere *Na uranku* (1903).« Ne znam da li je potrebno citirati da je »prva srpska opera izvedena god. 1903.«? Nije mi jasno da li to zvuči kao ironija ili kao slava? To je svakako kulturno historijski kuriozum, ali kao enciklopedijski fakat ne zvuči dobro.

BINOKL

Teleskop, dalekozor, dvocjevni dogled, durbin. Osim toga cviker. Vrsta lorgnona. Binokularan adjektiv: dvocjevan, dvotuban.

BIO

Čitav niz složenica na bio: dinamika, geneza, grafija, logija, mehanika itd. Ovdje je samo navedena -metrija.

BIOCENOZE

Zašto plural? »Zajednice raznovrsnih organizama«. Kakvih organizama? »Takve zajednice, nazivaju se Biocenoze«. Što smo rekli? Rekli smo da se takve zajednice nazivaju biocenoze. Kakve? Raznovrsnih organizama. To objašnjavamo ovako: »U biocenoze udružuju se razne vrste na pr. morskog dna, koraljni grebeni etc.«. Razne vrste morskog dna itd. Nejasno, mutno, neodređeno, nemarno.

BIOGENETSKI ZAKON

»Ontogeneza (individualni razvitak) je skraćeno ponavljanje (skraćena rekapitulacija) filogeneze (razvoja vrste). Ontogeneza je rekapitulacija filogeneze, a rekapitulacija filogeneze u ontogenezi postoji samo u razmjerno malom broju slučajeva«. Nije jasno, ali je naučno.

BIOGENEZA

Postanak žive materije, odnosno pitanje kako je postala. I drugo, teorija da živa materija može nastati od žive materije.

BIOGRAD NA MORU

Ujević s pravom traži historiju. Historija je u dodatku precrtana i anulirana. Ne razumijem šta treba da uđe a šta ne? Svakako da se ne zaboravi ilustrirati. Detalji iz Malog arheološkog muzeja, pleterna ornamentika, važno!!

BIOLOGIZAM

Da li je biologizam tako važna filozofska pojava, da joj valja posvetiti posebnu jedinicu od 23 reda? Ako da, onda je ne treba ograničiti na uexkulla: Bausteine einer biologischen Weltanschauung. U koliko su biologisti Mach, Avenarius, Bergson, James itd. trebalo bi to razraditi.

BIONDI, Gian Francesco

Desnovičev tekst je anuliran po glavnom uredniku. Krstić preradio u smislu napomene. U redu. Međutim: Biondi postao je kalvinist, to se ovdje ne ističe expressis verbis, nego na jedan evazivan način, te izgleda, kao da su ga samo optuživali zbog njegovih »najotrovnijih knjiga itd. itd.« Te oscilacije naših intelektualaca između reformacije i kontrareformacije u onom historijskom periodu, kulturno-historijski nisu tako nevažne, te bi ih trebalo retuširati. Inače je Krstićeva preradba vrlo dobra. Predlažem da se varijanta sa Epitafijem uvrsti, II, 6.

BIOTROPIZAM

Bolje ovako: »Buđenje patoloških sposobnosti, u tijelu živih, neaktivnih mikroorganizama, djelovanjem raznih faktora (prema Milianu). Kod Miliana uputnica. Zatim: »Tako se nakon injekcije Salvarsana javlja osip nalik na ospice ili šarlah«.

BIR

Kao što je redigirano: godišnje davanje za uzdržavanje lokalnog pravoslavnog svećenstva, prvobitno u naravi, a kasnije u novcu. 3, 4, i 5 red se brišu!

BIRAČ

Usporedi s Jugoslavenskom! Svi Birači su ovdje pod znakom pitanja.

BIRAČ

(Milica Vranić), 10, 11 red: »poznat po svojoj župskoj klimi.« Nitko ne će znati o čemu se radi.

BIRČANIN, Ilija

Slika.

BIRET

Kao što je reducirano!

BIRKENHEAD, Frederik Edwin Smith

Proveo i neke reforme. Koje reforme?

BIRKENHEAD

»leži na Estuariju Mersey« i t.d. Vidi da li je »Estuarij« predviđen kao posebna jedinica?

BIRMINGHAM

Kada je već riječ o historijskom pregledu jednoga grada kao što je B., onda ne valja zaboraviti da je u B. prvi put proradio parostroj, da su tu izumili ocalno pero, da je bio centar »Trade uniona« i danas još jedan od najvažnijih političkih centara Engleske.

BIROKRACIJA

Od franc. *bureau* i grč. *kratos*, sila, vlast; kovanica kojom se u pejorativnom smislu označava izobličenje činovničkog stroja, koji postaje svrhom za sebe, te nije više sredstvo državnog ili administrativnog aparata, već se pretvara u samosvrhu. »Birokrat«, upotrebljava se isto tako u pogrđnom smislu za čovjeka, koji je kao funkcioner birokratiziran od samoga aparata. Bureau, franc. znači vrstu tkanine, koja služi za presvlaku ploče pisaćeg stola; u prenesenom smislu bureau znači sam sto za pisanje, pokućstvo u sobi u kojoj se uređuje, ured sam kao kancelariju nekog nadleštva; u administrativnom i organizacionom smislu bureau znači izvršni odbor ili upravu jednog udruženja, političke organizacije, politički bureau jedne partije ili pokreta, bureau jednog ministarstva kao kabinet i t.d. i t.d.

BIROKRATIZAM

Vidi napomenu kod Bureau!

BIS

»Tom se riječi služi i koncertna publika« i t.d. i t.d. Zašto samo koncertna publika? A publika u cirkusu, u kabaretu, na baletu, u operi i t.d. Da li je bis riječ ili uzvik?

BISAG

Da se ispita historijat dvorca. Bio je vjekovima u posjedu raznih grofova.

BISAGE

Ilustrirati.

BISCUIT

Porculan. Porculanska masa za posude i figurine.

BISER UMJETNI

»Dobiva se od ljusaka riba sa srebrnastim sjajem, koji potječe od kristalića guanina. Ispiranjem ljusaka amonijakom dobiva se biserna esencija od koje se prave zrnca bisera.«

Sve je netačno! Procedura koja je ovdje opisana, išla bi eventualno pod jedinicu BISERNA ESENCIJA. Nije tačno, da se zrnca bisera prave od biserne esencije! Treba čitav članak napisati potpuno iznova, jer o umjetnom biseru ovdje nije rečeno ništa! Kod ovakvog bezbrižnog i neodgovornog pisanja mogu se potkrasti velike nepravilike.

U vezi s tim pokušajem, da se pod posrebrivanjem vještačkog bisera govori o umjetnom biseru kao takvom, treba da se kaže ovo:

Umjetni biser kultivise se u istočnoazijskim zemljama naročitim načinom tako, da se u bisernu školjku stavljaju razna strana tjelešca, koja biserna školjka ovija svojim kalcijevim karbonatom, i tako se vještački stvara biserna loptica. Vidi BISER. Umjetni biser pravi se od alabastra (rimski biser), korala ili od jantara. Biseru slične loptice kupaju se u bisernoj esenciji, do koje se dolazi na naprijed opisani način: biserna esenca. Metalni biseri bruse se od raznih metala, od lima, čelika, od zlata ili od bakrenih otopina. Turski ružičast biser dobiva se od razne mase, impregnirane ružinim uljem. Stakleni biser (perlice), u raznim bojama i oblicima od kuglica do staklenih štapića, šupljih kao trska, razrezuckanih na tanahne valjke, koji se nižu na nitima kao ogrlice. Razne te imitacije bisera bojadišu se bisernom esencijom, koja se dobiva ispiranjem bisernih ljusaka amonijakom, ili se posrebruju amalgamom za ogledala.

Kada je već riječ o biseru, neka mu se posveti pažnja i kulturno-historijski! Poznat je od Egipta do Helade i Rima, gdje su biserne ogrlice važile kao skupocjen dar. Biseru se od početka svih civilizacija pa sve do evropske sredovječne i barokne pripisuje naročito magijsko svojstvo i tajanstvena moć. U historiji praznovjerja biser je igrao veliku ulogu kroz vjekove. Smatralo se da donosi nesreću, suze, prokletstvo, bolest i smrt.

BISERNICA

Ne treba zaboraviti na specijalnu kulturu bisera (vještačku).

BISKVIT

(»Po franc. *biscuit*, bis-dvapat, cuit-pečen).« zašto samo po francuskom, a ne i po talijanskom: biscotto, piškota, baškot, dvopek, kome već ime govori, da je od tijesta dvapat pečenog. Zovu ga i keksom (po engleskom cake-kolač), a ima ga i nekoliko vrsta, prema tomu da li je pečen od krušnog tijesta ili iz slatkih kolača. Upotrebljava se kao poslastica, kao rezervna hrana i kao dijetna hrana.

BISMARCK, Herbert

Tko je pronašao da se zove Schonhausen? Nije bio »von« nego knez, sin kneza. 5, 6 red kao što je ispravljeno.

BISTICCI da Vespasiano

Važno je da se spomene da je on jedan od onih svjedoka, koji svjedoči slavensko podrijetlo Jana Panonija Česmičkoga.

BISTRA

Tih Bistra i Bistrica ima bezbroj kod nas i po ostalim slavenskim zemljama. Što je s Marijom Bistricom?

BIŠEVO

Geograf Rubić piše: red 6, 7, 8: »Na sjeveroistoku je uvala Mezurporat, koja je najbliža točka Komizi na Visu«. Originalan način određivanja jedne tačke u geografskom prostoru. Zatim red 10,11: (spilja) »Medvidina je potpuno zaklonjena od bure, ali je izložena jugu«, a kako bi inače i moglo da bude? Zatim II, 2, 3: »Prvi stanovnici Biševa bili su vjerojatno benediktinci, koji su na otoku osnovali opatiju«. Više je nego vjerojatno da benediktinci nisu bili prvi stanovnici Biševa, a ako je samo vjerojatno, i to po Rubićevoj procjeni, nema razloga da bude štampano u enciklopediji.

BITKA

Prekratko! Pugna. Dobiti, izgubiti, voditi, biti spreman, spremati se, planirati, teren na kome se bitka odvija: poprište. Zatim: bitka u parlamentarnom ili vojničkom smislu, bitka se razvija, teče, raste, kreće se, zahvaća, prodire, malaksava, guta, proždire, ljudi ulaze u bitku ili je napuštaju, izlaze ili bježe iz bitke. Bitka može biti kopnena, pomorska ili uzdušna, podvodna, bitka lagumima. Ordre de bataille: raspored, plan bitke razrađen po komandantu ili admiralitetu, što se tiče smjera kretanja ili zadataka pojedinih brodova, lađa, kopnenih ili uzdušnih motorizovanih ili infanterijskih jedinica. Bitka ima svoju logiku, ona se kreće u formacijama, ona može biti ogorčena, krvava, traje od jutra do mraka, dane i dane, pa čak i godine, postaje permanentnom. Bitka predstavlja engagement protivničkih snaga sa određenim ciljem i smjerom kretanja u svrhu fizičkog uništenja i prevladavanja protivnika. Bitkom se želi postići pobjeda, a može da svrši i porazom, slomom ili katastrofom. Posljedice pojedinih sudara snaga u obliku bitaka, mogu biti sudbonosne tako, da pojedina bitka u vojničkom, u revolucionarnom smislu može biti datum za pokoljenja. Bitke završavaju ili otvaraju pojedina historijska poglavlja. Tehnike koje sadržavaju neka pravila, sazdana na vjekovnom iskustvu pojedinih bitaka zovu se taktika i strategija. Historijski slavne bitke kao datumi: Maraton, Cana, Zama, Farsal, Katalaunska polja, Termopyli, Hastings, Poitiers, Marignan, Kosovo, Jajce, Udbina, Mohač, Slankamen, Senta, Beogradska bitka, zadarske bitke, Sedan, Marna, Moskovska bitka, Austerlitz, Waterloo, Valmy, Kronstadt, Vis, Falkland, Skagerak, Custoza, Solferino, Sadova, Mukden, Port Artur, El-Alamein, Berlin, Guernica, Madrid, Batina Skela, Knin, bitka za Trst, Flandrijska bitka, ardenska bitka, Lepanto, Kumanovo, Bregalnica, Salamina i t.d.

Bitka kao motiv lijepih vještina: starohelenske bitke su reljefi i ilustracije po mitosu i legendama (Parthenon), mozaici, bitka Aleksandra Velikoga i Kserksa, sarkofazi, kolone trajanska i Marka Aurelija, renesansne bitke: Da Vinci, Vasari, fiorentinske bitke, osvajanje Sienne, Rafael, Tintoretto, Andrea Vicentino, Lepanto, zadarska bitka, Velasquez: Kapitulacija Brede. Salvatore Rosa, napolitanski kompozitor konjaničkih baroknih bitaka, Callot, Delacroix i čitav niz genre-kompozicija na motiv bitaka do gerasimovštine.

BITLIS

»Trabzon na Crnom Moru«? Trapezunt?

BITOLA

Kada se navodi broj stanovništva jednog mjesta nemoguće je ostati kod podataka iz god. 1948! Treba dati nekoliko podataka u ovakvom slučaju kao što je Bitolj, da se vidi fluktuacija stanovništva od turskih vremena, pa sve do danas, za posljednjih 40 godina. Osim toga Bitoljska bitka god. 1912 ne može se tangirati s ovakvom formulacijom: »Poslije

Balkanskog rata 1912 pripadne Srbiji,« jer to ne znači mnogo, gotovo ništa, t.j. manje od ništa.

BIVAK (franc. *bivouac*)

Bivouaquer kao glagol, noćna straža oko logorske vatre; logorovanje pod šatorom ili pod otvorenim nebom; kampiranje uopće.

BITUMINIRANJE

Od bitumen. Bitumage. Moglo bi se reći, prema tome, bitumaža ili bitumeniranje, ali bituminiranje, potpuno je proizvoljno!

Bitumen, naravno, goriva tvar, bogata ugljem i vodikom; lako upaljiva s jakim opojnim vonjom kad izgara.

Bitumen judejski, malteški itd. Četiri vrste bitumena: nafta, malta, mineralni kaučuk, asfalt.

Od bitumena prave se lakovi za metale.

Kod slikanja masnim bojama bitumen se upotrebljava za zagasite boje: Bitumen puca pod lakom, opasan je, prema tome kao tehničko slikarsko sredstvo i već je impresionizam (u slikarstvu) uklonio bitumen kao tehničko sredstvo. Vidi asfalt, asfaltiranje (način kako se asfaltira: kotlovi, kefe, valjci itd.)!

BIZANT I JUŽNI SLOVJENI

Hoćemo li ostati kod raznih »činilaca« ili ih prevesti u faktore? Vidi napomenu o Bedinu u Jugoslavicima! Premda je autor O.I. (Ostrogorski), ovaj prikaz Bizanta i Južnih Slovjena nije naročito sretan. To je kronološko nizanje fakata sa banalnim ritmom bitaka i imena pojedinih lica na čelu događaja, bez osnovnog kompozicionog tona, bez t.zv. sintetičnih karakteristika za kojima toliko čeznemo. Bilo bi idealno, kada bi netko umio dopisati barem jedan stupac ovakvog sažetog teksta. A ovi naši filolozi konstantno kvare originale, strahujući pred historijskim prezentom, koji tako dobro zvuči u tekstu, a naročito pred participijima, što je potpuno suvišna rabota, jer onda valja tekstove vraćati ponovno u predstanje.

BIZARAN

Ne podudara se sa španskim korjenom *bizarro*-junački. Bizaran čovjek je čovjek nastran u svojim postupcima ukoliko su mu reakcije nepredvidive. Bizaran postupak ne podudara se sa razumnim harmoničnim ili logičnim rješenjem neke odluke, postupka ili pitanja. Fantastičan, ekstravagantan, hirovit čovjek; način, stvar, predmet, odnos, umjetnina ili književno djelo.

BIZERTA (franc. Bizerte)

I, 2, 3 »iz Bizerte može se pratiti kretanje brodova sicilijanskim tjesnacem između zapadnog i istočnog dijela Sredozemnog mora.« Što to znači? Čisti besmisao.

BIZERTA

Važna srbijanska vojnička baza za I. svjetskog rata 1915–18.

BIZET, Georges

Nije data dovoljno plastična ocjena ovoga kompozitora.

BIŽUTERIJA

Rečeno je bilo već u nekoliko navrata u raznim napomenama, da bismo kod navođenja jedinica ostali kod etimološkog principa, tako, da se fonetski objašnjava ono što je etimološki citirano kao original. U ovom slučaju *bijouterie*. Skupni pojam za predmete draguljarskog obrta, u prenesenom smislu draguljarna sama t.j. radnja u kojoj se dragulji kite ili trgovina u kojoj se prodaju. Od *bijou*, *bizou*, bretonski: prsten. Nakit pomno izrađen, relativno sitan, upotrebljava se i kao metafora u estetskom i moralnom smislu kod muzičke ili poetske ocjene i t.d. i t.d.

BJELANCE

Daje se renvoi na »Jajne ovojnice«! Ne razumijem zašto se albumen ne objašnjava ovdje na licu mjesta kao bjelance pod pojmom samoga bjelanceta?

BJELANČEVINE

Nejasno, 15, 16, i 17 redak. »Ove raznose krv na određena mjesta u tijelu, gdje se iz njih opet izgrađuju potrebne bjelančevine«. Koja su to određena mjesta u tijelu i t.d.?

BJELOKOST

Ivoire, lat. *eburneum*, slonova kost; češalj, kugla, sitna statueta ili bilo koji umjetno-obrtni predmet od slonove kosti. Kljove nilskoga konja, mamuta, materija sa providnom bijelom caklinom. Sijamska slonova kost, gvinejska slonova kost, kljove sibirskog fosila (mamuta); statuete, kovčežići za dragulje, izrezbarene kutije, narukvice, ogrlice, dekorativni detalji kod skulpture, prehistorijski motivi, jeleni, životinje, sobovi, na mamutskim kostima, pokušstvo u starohelenskom arhajskom periodu, Egiptu; u Rimu tessere, konzularni diptisi, dekorativni ukrasi na antičkom pokušstvu; u Bizantiji: relikviarij, statue svetaca, reljefi; u srednjem vijeku dyptisi sa scenama iz biblije i lova; Pyxide (kutije za hostiju), korice za knjige; romanika: biskupski štapovi. Paris i Venecija su bojadisali bjelokost; barok je njegovao sitnu plastiku na bjelokosti u kombinaciji sa drugim metalima kao drške za lepeze, štapove, ogledala, pribor za jelo. Islam, Indija, istočni narodi, šah itd., afrički narodi, idoli itd.

Stegnuti čitavu materiju na leksikografski minimum. Svakako ilustrirati.

BJELOKOST BILJNA

Ne razumijem se u problem, ali predlažem da kod svih ovakvih fragilnih pojmova ostanemo kod latinske ili kod kosmopolitske nomenklature. Endosperm? Hranjivo tkivo u biljnoj sjemenci, vidi sve probleme sa embrionom kesom i njenim razvojem! Sve to ovdje ništa nije objašnjeno.

BJELORUSKA SSR

Grodno, Kovno, Dubno – strateški odbrambeni trokut ruskog carskog defenzivnog sistema. Vitebsk, Grodno, Brest, poprišta velikih bitaka u I. svjetskom ratu. Mir u Brestu godine 1918. (Czernin, Joffe, Trocki, Radek). Brest su zauzeli Rusi 1939 augusta, u smislu arrangemetna Molotov-Ribentrop.

BJELOVAR, tlocrt, grb, orijentaciona karta, avijacijska snimka; citat: »u Bjelovaru su poznati sajmovi«! Ne znači ništa, briše se i treba da se navede: kakvi sajmovi i čega? Rasplodnog blaga? Ima teatar i t.d. i t.d.

BJELOVUČIĆ

Ponovno principijelna napomena: u zapadnoevropskim civilizacijama, gdje su ritam i hod civilizacije više manje normalni, gdje se civilizacija njeguje u neprekinutome kontinuitetu kroz nekoliko pokoljenja, nije nikakav izuzetan slučaj da neke obitelji traju kroz dva ili tri koljena. Samo zato, jer su žive, dakako, da te obitelji ne ulaze u enciklopediju! Kod nas se promiču u patricijat ili u narodnu aristokraciju pojedine obitelji kao građanske ili patricijske s naročitim patetičnim prizvukom raznih epiteta samo zato, jer traju više od stotinu godina, premda očito s nama nemaju nikakve veze. (Neka feudalna imena, i neka talijanska imena po dalmatinskim gradovima itd.). Ta je rabota, dakako, komična.

Bjelovučići su pomorci. Ime B. spominje se stotinu-dvjesto godina. Dali su 27 kapetana i to tačno 27, a u XIX. st. posjedovali su 27 jedrenjaka? Već same te dvije cifre govore poglavlja. Jedan je od tih B. bio općinski načelnik, a jedan je uzgajao oštrige, jedan je bio sudac a jedan amateur, a svi zajedno ad acta. Brišu se, braćo moja. Za Jugoslavensku bit će dovoljno da se spomene da su B. obitelj pomoraca sa Pelješca. A i to je suvišno. Može da ide u pomorsku.

BLAGAJ na Kordunu, samo onda ulazi NOB ako može da uđe kao dodatak ostalom tekstu. Inače se briše.

BLAGOJEV KAMEN

U kojoj Republici, u kojem srezu, na kojoj željezničkoj liniji, na kakvoj vodi, u blizini kojega grada itd. itd.

BLAGOJEVIĆ, Desimir

Šta je s njim za posljednjih 14 godina?

BLAGOVEŠTENSKI SABOR

Govori se o srp. narodu u Ugarskoj, a sastaju se u Srem. Karlovcima.

BLAHOSLAV, Jan kao što je ispravljeno.

BLAKE, William

Bio je između ostaloga i dječji pjesnik. Svojom mistikom izvršio je vrlo velik upliv na razvoj centralnoevropskog romantizma!

BLAMAŽA

Daje se objašnjenje: od franc. *blamage*. Nije tačno! Takva franc. riječ ne postoji. Blamaša spada u čiste vijanerizme, barbarizme stvorene u Beču, u carstvujušćoj Wienni. Etymon je od franc. *blame* ili *blamer* od lat. *blasphemare*, izražaj negodovanja, grdnje, kuđenja. Postoji franc. pridjev *blamage*. Neka se objasni kao barbarizam. Blamaža je stanje u kome se netko našao vlastitom krivnjom, društveno diskvalifikovan, a to i sam uviđa.

BLANC Auguste, Aleksandre, Philippe, Charles, kritičar, likovni historik (1813–1882), utemeljitelj »Gazette des beaux arts«.

BLANC, Jean Denis Ferreol,

Red 3, da se doda: »U sferi oko otmice Sophie de Monnier«.

BLANC, Luis

Ime je važno, trebalo bi više detalja! Liberalan jakobinac, četrdesetosmaš, član revolucionarne vlade koji je svojom brošurom »Histoire de dix ans« (1841) mnogo doprinio obaranju Julske monarhije. Vratio se u domovinu poslije pada drugoga carstva, pobijao komunu ali i krvavu, reakcionarnu konstituantu. Njegova je parola, koja je danas postala slogan: »A chacun selon ses besoins; a chacun selon ses facultés«. Svakome prema potrebama, od svakoga prema sposobnostima«. Bilo bi dobro citirati Marxovu ocjenu.

Osim toga postoji i njegov brat.

BLANC LOUIS

Ne treba zaboraviti slike. Trebalo bi proširiti. 15 r. je suviše malo. To je politički pojam, koji se često javlja u štampi i ljudi će tražiti informacije.

BLANCHAR, Pierre, kao princip kriterija. Od Blanchara veliki Larousse ima: jednog generala, jednog ispovjednika, rouenskog kapetana, jednog slikara, jednog pedagoga, aeronauta, graveura, naturalista, kipara i medicinara, u supplémentu egzistira Pièrre Blanchar kao filmski glumac, kome mi posvećujemo 6 redaka samo zato, jer je u supplémentu. Nije mi jasno da li da ostane ili ne?

BLANCHE, Jaques-Emile

Sve kao što je ispravljeno. Portretista u engl. maniri XVIII. st. Slika figure u slobodnom prostoru gospodskih perivoja sa pleinairskom pozadinom. »S isticanjem stanovite »mondene« note i s težnjom za dopadljivošću«. Da mi netko objasni, postoji li takav slikar koji nije slikao »s težnjom za dopadljivošću«? Sve se više uvjeravam o poraznoj poroznosti naših likovnih komentara.

BLANDONA

Briše se! Prije svega zato, jer joj je položaj nepoznat, a osim toga spada u Jugoslaviku, a i tamo bi bila suvišan detalj.

BLANKET, citat: »Formular, koji sadrži otisnute opće elemente neke isprave, a posebni još nisu ispunjeni«. Ne razumijem ništa. Što znači da posebni još nisu ispunjeni? Koji elementi ili isprave ili blanketi? Uostalom nije tačno.

BLANQUETTE francuski ne znači to što ovaj hoće da objasni, kad je već stavio tu riječ kao francusko tumačenje, nego vrstu pjenušava vina ili svijetlog piva ili neku vrstu ragouta, lonca sa jagnjetinom i teletinom i champignonima, prvi otok rakije i t.d. i t.d.

BLANQUI, Louis Auguste

Treba da se kaže, da je sudjelovao u karbonarskom pokretu. Da je poslije 1830. radikalno pobijao julsku monarhiju kao principijelan republikanac, i da mu čitav život nije

bio drugo nego niz konspiracija i zatvora. 1839. zatvoren je u Mont Saint Michelu. Februarska revolucija god. 1848. našla ga je među najradikalnijim ljevičarima i kao takav bio je osuđen na 10 godina, koje je odsjedio u zatvoru Belle Ile. Sudjelovao je u komuni, i bio je osuđen na deportaciju, i odležao je svoju kaznu u Clairvaux-u, amnestiran, izabran je za narodnoga zastupnika u Bordeaux-u. Osnovao je svoj vlastiti list: »Ni Dieu ni Maitre« (Ni bog ni gazda). On je propovijedao eksproprijaciju građanske klase i zauzimanje političke vlasti državnim udarom, na bazi pučke diktature.

Još u svome listu »Patrie en danger« (1870) razvio je čitavu ideologiju državnoga udara na komunističkoj osnovi i t.d. Pošto se pojam blanquizma često javlja u socijalističkoj publicistici, važno je da se ovi elementi prikažu plastično.

BLASFEMIJA

Riječ, govor, uzvik, poruka, kletva, psovka, hula kojom se grdi ili sramoti vjera; u prenesenom smislu, pogrđne riječi uperene protiv nekog lica ili bilo kog drugog pojma. Odricanje bilo kakvih kvaliteta t.zv. najvišem, vrhunavnom moralnom autoritetu ili njegovim predstavnicima na zemlji. B. je samo verbalan delikt, a svetogrđe je djelo koje se i danas kažnjava po pozitivnim kaznenim zakonima. B. bila je razlogom smrtne kazne kamenovanjem ili pribijanjem – u Antici. Srednji vijek je B. isto tako okrutno kažnjavao: potapljanjem, žigosanjem, rezanjem jezika, vezanjem o sramotni stup, bušenjem obraza, usana i usta usijanim gvožđem i progonstvom.

BLASKOWITZ, Johannes

Kada je netko feldmaršal, razumije se da je istodobno i vojskovođa, i to, dakako, »prilično istaknut«! Prema tome suvišno da se to spominje. Zatim kada je netko ratovao god. 1939. kao njemački general, dakako da je bio »vojskovođa Hitlerov«. Suvišno da se spominje...

BLAŠKOVIĆ, Aleksandar ne navode se nikakva naročita organizaciona svojstva a niti literatura. Da li je potrebno da uđe samo zato što je bio prvi profesor urologije? Mislim da ni u Jugoslaviku nije ušao.

BLATNY, Ivan, to su ovi mutni tekstovi, koji nisu stvarni i uvijek podjednako govore manje od ništa. »Nježan lirik melankoličnog tona« ili »pometenost ljudske svijesti«, kad se prožme iracionalnim«. Da se reducira, što je već provedeno.

BLATO na Cetini

Tkalec predlaže anuliranje. Ujević pristaje pasivno sa lakonskom uputom: može. Što se mene tiče, zaista može, ali nije dosljedno. Radovanovičevih takvih tekstova uvrstili smo na buljuka.

BLAU Otto

Da se preda Jugoslavenskoj, u koliko ga tamo nema. Važno je da bude uvršten.

BLAZINICA čudna, irealistička riječ, kao vjeverica. Ne bih je nikada upotrebio. Međutim našao sam na drugom mjestu kada je riječ o palubnom podu ili o daskama broskog poda, da se te daske polažu na tu istu gredu koja se zove blazinica. Na stropu i na podu uvijek blazinica.

BLAZIRAN

Ništa nije dobro objašnjeno. Od franc. adjektiva *blassé*! Ličnost omlohavljena, od pretjeranih užitaka. Lice koje se dosađuje iznureno obiljem; otupjelo biće spram bilo kakvih uzbuđenja, moralnih ili tjelesnih. Čovjek nesposoban za bilo kakvu senzaciju ili živu, neposrednu emociju.

BLED

Sve što je rečeno o Bledu jeste da se »prvi put spominje 1004«. Kako se spominje, kao tvrđava i uporište salcburških biskupa? To je važno. Više historijskog osvrtu, a naročito za vrijeme njemačke okupacije, kada je Ljubljana bila u talijanskim rukama. Tu, u Vrbi pod Bledom, rodio se Prešern, tu je godinama živio Župančič. Čitav niz bledskih sporazuma i međunarodnih sastanaka iz posljednjeg historijskog perioda.

BLEDSKO JEZERO v. Blejsko jezero hoćemo li zaista dati envoyi na Blejsko jezero, kada ga svi zovemo Bledskim. U Jugoslavenskoj Bled.

BLEF

Kao što je ispravljeno. Bluffirati, dovoditi partnera u bludnju što se tiče vlastitih namjera.

BLEGAS

Ja sam čuo, da se ova planina izgovara i kao *Blegaš*! Da se provjeri!

BLERIOT LOUIS

»Držao prve svjetske rekorde«. U čemu je držao prve svjetske rekorde?

BLESIRATI.

Ostaje eventualno *blessure*. Ova se jedinica briše.

BLIDINJE JEZERO

Generalna napomena: »Blidinje jezero u NR BiH«. Odmah sljedeća jedinica je Bliha, »rječica u sjeverozapadnoj Bosni«. Treća redom jedinica je Blitvenica, jugozapadno od Šibenika. Imamo tri načina kako se određuju u prostoru naše jedinice. Prvi je političko-administrativni NR BiH, drugi je geografski u sjeverozapadnoj Bosni, a treći određuje položaj otočića sa položajem jednoga grada. To mora biti jedinstveno provedeno, i to da se uputi geografskoj reviziji. Tu se klatimo.

BLINDIRATI

Briše se. Ostaje event. jedinica: Blindage (brodova, radnika, u pomorstvu, u vojsci, u ratu, za skloništa, za zemljoradnike).

BLITVA (Bets), to je ovaj jezik naših agronoma o kojemu je već bila riječ. »Iz nje se u kulturi razvio čitav niz gajenih *odlika* korisnih za čovjeka«, ili »repi pripada veći broj *odlika*«, ili: »poznate su i razne druge *odlike* repe«, ili »*odlika* betae vulgaris« i t.d. i t.d.

Dosada smo u starom pedagoškom jeziku poznavali odliku i odlikaše. Sada je postala to i repa.

BLIZANCI

Daje se uputnica na »Sraslaci«. Onda se jedinica Blizanci ponavlja se uputnicom: vidi Dvojci. Ne razumijem zašto sraslaci i dvojci, a ne blizanci, a ako su blizanci, da se objasne što znače u astronomskom ili astrološkom smislu.

BLIZZARD

Generalna napomena za vjetrove: i vjetrove treba koordinirati! Ledeni sjeverozapadnjak, praćen mećavom i vijavicama. U USA i Kanadi. Ovako kako mi vjetrove zovemo čas ledenim čas toplim vjetrovom, bez tačne naznake i uvijek dosljedna smjera zvuči amateurski. Kaže ovaj naš vjetrolog da se »Blizzard« pojavljuje zimi »naravno, mećave nisu ljetne pojave, ako nisu u planinama« itd. itd.

BLOEMAERT, Abraham

Kaže: »radio kartone, za vitraux«. Rečeno je već da ćemo to zvati prozornim staklima. Neka se netko potruži da jedamput prepíše, ako već ne umije da to kaže sam svojim riječima, iz Laroussea – što je vitrail.

BLOK

Teška masa nečeg: kamena, mramora, ugljena, snijega, robe uopće; blok kuća u pojedinom kvartu, gradskom; politički, parlamentarni blok; blok revolucionarnih ili reakcionarnih organizacija;

U geologiji: kontinentalni blok, eratički blok.

U tehnicima: postolje, baza za mostove, pojedine mašine.

U skulpturi: blok od kamena. Postolje za spomenik, itd.

BLOK (uopće)

Masa koja teži: blok leda, kamena, stvari, događaja, kopna, hridine, drveni blok, blok robe, armiranog betona itd. itd. Zatim podloga na kojoj nešto stoji: postolje spomenika, tvrdavni blok, politička situacija, historijske relacije itd.

Blokirati nešto.

En bloc, kao *engross*, *en masse*, kupiti ili prodati; izvršiti neki zadatak u cijelosti;

Blok kao potvrda za uplaćenu sumu, u našem jeziku.

Blok u političkim, parlamentarnim borbama, kada se više političkih partija spaja u jednu organizovanu grupu, falangu, blok s određenim parlamentarnim ciljem: sastav vlade ili u svrhu obaranja jedne parlamentarne vlade. Blok lijevice, desnice, nacionalni blok itd.

Da se ne zaboravi: Jean Richard Bloch!

BLOKADA

(Franc. *blocus* od njemačkog Blockhaus.)

Kopnena blokada: izolacija jednog utvrđenog prostora, grada, tvrđave od bilo kakve veze s vanjskim svijetom. Kod opsade tvrđava, blokada se provodi u svrhu izglednjenja.

Pomorska blokada: prekidanje svake veze između blokirane ratne ili trgovačke luke i bilo kakvog dodira s vanjskim svijetom. Pomorska blokada provodi se ratnim brodovima, a

primjenjuje se često bez direktne ratne akcije, kada se neutralnim zemljama želi spriječiti trgovačka izmjena robe s neprijateljem.

Blokada sa stanovišta međunarodnog prava. 1914–1918 blokada Njemačke, koja je reagirala da je svlada 1914 plovećim minama, a 1915 podmornicama, i sve što je od toga nastalo.

Protublokada. Blokada kontinenta t.zv. kontinentalna blokada. Napoleon blokira Englesku 1806.

BLOK, Aleksandr Aleksandrovič

Neka se prepíše ili kombinira, samo ne ovako glupo.

Revolucija god. 1905 budi u Bloku »stvarnija raspoloženja od prekrasne dame i manje apstraktne lirske teme«. Hoće li da kaže, ne znam što hoće da kaže.

»Blagoslovio je revolucionarnu stihiju i impresivno prikazao revolucionarnu stihiju koju je blagoslovio simboličnim Kristom«. Čisti besmisao. Zatim: neobična muzikalnost i bogatstvo unutrašnjih osjećaja. Svaka riječ zgoditak. To su doista strijelci villenjaci ovi naši lirski specijaliste, alal im vjera! Bogatstvo unutrašnjih osjećaja, koje se odlikuje neobičnom muzikalnošću, a u njoj je Blok inteligent koji je odvojen od društvenog kretanja, itd. itd. Takvi saradnici su čisti balast, i najpametnije jeste da ih se riješimo.

BLOMBERG, Werner

Kao što je redigirano. Vidi napomenu o Blaskowitzu.

BLOUNT, William

Kao što je redigirano. Ne govori se ništa što se dogodilo s njim na kraju života? Opušten da je pomagao Englesku kao veleizdajnik itd. itd.

BLÜCHER, Gebhard, Leberecht von

Dosta mi je ovih koliko-toliko stilističkih eskapada.

Blücher kao mlad oficir u švedskoj službi, vojskovođa, koga su njegovi vlastiti vojnici okarakterisali: Marschall vorwärts!. Nikada nije briljirao genijalnošću, nego je gurao kako je znao i umio i tako dogurao do Waterlooa kao slijepa kokoš. Slučajno nabasao na zrno.

BLUNE (Sulidae)

U nizu raznih tih familija sad imamo i jednu ptičju. Da nam pošalju Ansichtskartu: srdačno Vas pozdravlja ptičja obitelj Bluna.

BOJ

Nije mi jasno da li je to detalj jedne veće jedinice? U ovom obliku ne može. Ako je već riječ o tome da se boj svede samo na strateški pojam, ipak bi mu trebalo biti značenje enciklopedijsko: boj je bitka, borba, rat, konflikt, sudar, s elementima vjetra, gromova, vode, sablasti, prošlosti itd. Boj nastaje kad se biju dvije ili više vojska, carstava, država, crkava; četa, odreda, naroda, stranaka; kad se biju dvojica ili više njih, međusobno, čovjek sa čovjekom, čovjek sa životinjama, životinje sa čovjekom, čovjek s prirodom itd. itd.

Boj se može bojevati, činiti, učiniti, izdržati, nametnuti; u boj se može ući, zadrijeti;

boj se može dobiti i izgubiti; boj se bije. Boj se može voditi u intelektualnim i moralnim oblastima duha, uvjerenja, načela, programa. Boj među ljudima; boj u čovjeku samom u moralnim ili ljubavnim dilemama. Boj u pričama, u starozavjetnim legendama; boj anđela s bogom, čovjeka s anđelom, čovjeka sa duhom nečistim, sa đavolom itd. Boj može biti ljut, krvav, dug, kratak, srećan, nesrećan, uklet, bespoštedan, zastupan, glasan, zvonak, krjepak, domoljubiv, izdajnički, nesmiljen, hrabar, plemenit, svijetao, kopnen, morski,

krvav, krjepostan, grješan, viteški, nedostojan, slavan, potreban, književan, umjetnički, lirski, dramatski, tragičan, dvoličan, napredan, reakcionaran, domaći, kućni, uvježban, žestok, ubitačan, ubojit, strašan, pravedan, čeon, zaplotnjački, okrutan, srdit, zločinački, idealan, smrtonosan, štetan, koristan itd. itd. Može se biti u boju, na boju, ići u boj i doći od boja itd. Od svih tih mogućih mnogobrojnih bojeva ne treba da ostanemo na ovom jednom.

BOJOVIĆ, Petar

Što bi u aprilu sa vrhovnim komandirima Jugoslavneske vojske? Evo stopercentnog majmuna u našem jezikoslovnom odjelu! Ja molim i naređujem definitivno i ne bih želio da se to ponovi, da mi glupan jezikoslovac u srbijanskome tekstu Vase Čubrilovića mijenja mjesec april u travanj! Prvo zato, jer to zadire u shizofrene neuralgične komplekse ovih naših Atena srpsko-hrvatskih, i jer to predstavlja kondenzirano glupost. Vasa Čubrilović će pobesniti bude li čitao da su mu »jun mesec 1918« prekrstili u »lipanj«, a »april 1941.« u »travanj«.

BOA

Što ga žene stavljaju oko vrata, a nije vezano uz ostalu odjeću. Može biti od jednog ili više komada krzna. Boa nije nikakvo ukrasno i zaštitno krzno, jer boa uopće nije krzno nego neka vrsta dlan-dva širokog ovratnika ili šala od nojevog ili labuđeg perja a zove se boa po zmiji *boa constrictor*, jer je na nju nalik i jer se može oviti oko vrata po dva puta, na zmijski način. Ove šnajderske gluposti su isto tako magareštine od vremena na vrijeme i neka ih pregleda jedna dama koja se u to razumije. Neka se ilustrira, isto tako neka se ne zaboravi kao jedinica *boa constrictor*, koja postoji već nacrtana u jednom klišeju hiperdimenzioniranom. Taj kliše neka se smanji!

BOABDIL, kralj, (triplikat)

Napomena: ovaj se briše. Generalno pitanje: hoćemo li arapski ili arabljanski? Odlučite se.

BOBADILIA, Francisco

Kao što je ispravljeno. Guverner Hispaniole i drugih po Kolumbu novo otkrivenih zemalja.

BOBBIO

»Samostanska knjižnica i skriptorij«. Gdje? Odgovor u Enciklopediji: »U ranom srednjem vijeku«.

BOBINET

Prozorna pletena pamučna tkanina (platno – tüll) kod koje su sve žice ovijene jedna oko druge. Enigmatično – briše se. Skrećem pažnju da ga nema ni u velikom Larousseu.

BOBRZYNSKI, Michael

Kao što je redigirano. Kratko vrijeme ministar za Galiciju (1917). Poslije oslobođenja živio u oblasti Poznanja, aktivan u nauci. Glavno djelo *Historija Poljske*.

U vezi s tim generalna napomena: Članci do 15 redaka neka se transkribiraju na Broz-Boranićev pravopis, jer ostaju anonimni, pošto nikakvog praktičnog smisla nema da se signiraju.

BOCA

Nije samo mjera za tekućine u Dalmaciji, nego se u čitavom našem području upotrebljava kao flaša.

BOCCANEGRA, Simone

Kao što je ispravljeno. Njegovim izborom pobijedili su Gibelini u Genovi. Dovoljno.

BÖCKLIN, Arnold

Kod Böcklina kao kod čitave serije slikara, nema baš ni jednog stvarnog retka o samome značenju umjetnika kao takvog. Suvišni detalji kuda su otputovali, gdje su bili, i što su slikali i za čiji račun!

Lučševo aždajemsja! Gospodi!

»Radi t.zv. herojske pejzaže s malim štafažnim likovima na način Poussina!« To je karakteristika za Böcklina! I sada se netko, tko o tome imenu nikada ništa čuo nije, ima da snađe kako je B. radio. Böcklina ocijeniti originalno, individualno, nije jednostavno, a nije ni tako složeno, da to ne bi netko mogao uraditi, ako vlada materijom i ako mu je jasno što hoće da kaže! Naš zadatak, dakako, nije da otvaramo kritičke poglede na pojedine umjetnike, ali ovo frljanje ne ćemo više kultivirati!

Böcklin je Švajcarac i umro je kao čovjek prošloga stoljeća. Bio je ponijet njemačkim, *tipično* njemačkim zanosom za antiku, i slikao je kao dobar, dosadan paysageista genre kompozicije na antičko-mitske motive. Bolje od Pilotya, ali sa miseensceneom provincijalne opere. Slikao je čitav život, paralelno s pariskim slikarstvom, potpuno odvojen od tog umjetničkog strujanja, i time je stvorio vlastitu školu koja u kultu lošeg ukusa do dana današnjeg nije izumrla. (Franz Stuck, et comp.) O tome bi bilo važnije progovoriti nego o »malim štafažnim likovima à la Poussin«, što uopće nije karakteristično za Böcklina kao takvog! Böcklinska simbolika, djelovala je fatalno na čitav period münchenskog slikarstva! Koja razlika između njega i antičkih motiva jednoga Géricaulta! Naivna fabula, ono što se banalno zove »literatura« par extensionem, u jednu riječ, s jedne strane École de Paris, a s druge »Mauveais Goût! To je bitno i to bi valjalo podvući, jer to još i danas vlada po raznim provincijalnim školama i njeguje se pod firmom tendencioznog slikarstva lijevo i desno. Gerasimovština je mnogo slabija varijanta, za koju se ne bi moglo reći da nije živa!

BOČAC

Opet jedan geografski kuriozum. Određuje mu se položaj sa kotarom Banjaluka. Bez obzira što kotar Banjaluka nije kotar nego srez, spada pod napomenu Blitvenica, Blidinje Jezero.

BODENSKO JEZERO po mogućnosti geografska orijentaciona karta i slika.

BODEŽ

Nož tanak, dvobridobrušen, šiljat, kojim se bode a ne siječe; za bodljike ježa kaže se da su bodeži. Uputnicu na bajoneta.

BODMERIJA

Primožičevi tekstovi. Iz pomorske terminologije svi su suviše detaljirani, s očitom namjerom rastezanja što se tiče redaka.

BODANI

Koje su to freske koje predstavljaju preokret u novijem srpskom slikarstvu?

BOECE ili BAYCE

Kao što je ispravljeno, 5. red »koja je bila podlogom škotske historiografije do XVIII. st.« Naši daktilografi stalno krivo prepisuju, a nitko ih ne ispravlja.

Da se ne zaboravi, a to je važno:

BOFFRAND, Gabriel-Germain

»bio dvorski arhitekt« – šta to znači? Boffrand nije bio dvorski arhitekt, jer biti dvorski arhitekt znači biti arhitekt na dvoru, a dvor je sinonim za kraljevski dvor. B. je bio arhitekt vojvode Lorrainskog Leopolda, a to je svakako razlika i ne podudara se s našom tvrdnjom. Nije tako važno, ali ipak! Nije utjecao na formiranje stila regence nego na rococo, jer je upravo on taj koji je taj rococo arhitektonski stil varirao lirskom, otmjenom lakoćom arhitektonske linije po loirskim dvorcima. Kao što je redigirano.

BOGALJI

Daje se uputnica vidi INVALIDI. Šta ima da se kod bogalja vide invalidi? Bogalji su bogalji, a nisu invalidi nego upravo bogalji. Bogalj je čovjek pedibus mutilus, čovjek bez noge ili bez obje noge, ili uzetih nogu, tako da ne može ni stat ni hoditi. *Mutilus* od lat. *mutilare*, franc. particip *mutilé* od glagola *mutiler*, ratni osakaćenik, koji je izgubio ruku ili nogu ili obje ruke ili noge, ili bilo koji drugi dio tijela (oko, spolovilo i t.d.). *Mutiler* znači iznakaziti, razbiti, pokvariti, osakatiti, u prenesenom smislu umjetninu ili građevinu i t.d. i t.d.

BOGARDUS, Emory Stephen

»Pripada školi, koja zastupa teoriju skupina«. Ne razumijem ništa!

BOGAŠINOVIĆ, Lukrecija

Jedna poetesa, od koje je ostalo nekoliko rukopisa! Nikakvog smisla nema da uđe. Briše se definitivno!

BOGATINČEVIĆ, Pavle

Sveden je na nulu. O mnogo slabijim glumcima od B. objavljujemo panegirike. Ima o njemu u Jugoslavenskoj više. Neka se uvrsti.

BOGATSTVO NARODNO Ne razumijem!

BOGENŠPERK

Dva retka premalo! Ne zaboraviti na ilustracije! Dati više eksplikativnog teksta.

BOGIĆEVIĆ, Miloš

Delikatna tema!

II, 6, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17 briše se. Neoportuno je da se o tome govori, a osim toga ne govori se tačno.

Kad je već riječ o tome zašto ga nisu otpustili iz službe, dovoljno je da se kaže da je Pašić, tek 1921 podnio tužbu sudu u Beogradu, ali ni to nije imalo rezultata.

Isto tako II, 22, 23, 24, 25 i III, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, briše se.

BOGOVINA

Govori se o akrototeriumu, a ne daje se uputnica. Šta je to?

BOGOVINSKA PEĆINA

Speleološki: kakva je to spilja i kuda spada?

BOGUMILI

4 retka premalo. Bogumilski stećci protežu se sve do Valjeva. Reprodukcijska antibogumilskog Nemanjinog sabora. Dušanov zakonik itd.

BOGUSZEWSKA, Helena nije rečeno gdje je rođena, kada je rođena i da li još uvijek živi i t.d. ako je važna uopće da uđe.

BOHEME

Već je bilo predmetom jedne i još jedne napomene. Opera Puccinijeva, roman Murgerov, bohemi kao takvi, ponovno obraditi ili usporediti s onim što je već rečeno.

BÖHM-BAWERK

»Napadao Marxovu radnu teoriju vrijednosti«. Bilo bi vrijedno doznati, kako ju je napadao, i što to znači?

BÖHM-ERMOLLI

Čitav kompleks austrijskih poraza 1914. u Galiciji knjiži se na njegov konto. To bi zavrijedilo i naš interes.

BOHME, Jakob

Kaže ovaj naš filozof, referent da je B. teozof, mistik! A koji teozof nije mistik?

Kaže ovaj naš filozof da je B. »samouk u filozofiji«. Dakako, nije bio diplomirani ordinarius!

B., čovjek XVI. stoljeća, zburjen paracelzovskim pučkim, grubim i neukim slikama iz astrološkoalkemijskog kruga, koji je svojom živom uobraziljom naslutio dijalektičke elemente suprotnosti, kao neku vrstu vrhunaravnog zakona. Đavo je u njegovim mističkim spisima (kojih ima više od 20) negacija božje dobrote, koja je uslovljena đavolskim zlom, a unutrašnja svjetlost koju je čovjek nasljedio kao dar božji jedino je sredstvo kako se zlo može prevladati. Plebejska parafraza cinquecentistička arijanskih i patarenskih teorema, koji konstantno traju sve do dana današnjega. Da se preradi, kao što je redigirano.

BÖHME, Jakob

Napisati za Böhmea, da je »šleski postolar« – doch ein bisschen gewagt za Enciklopediju. »Šleski postolar«, koji se »u teškim socijalnim prilikama svoga vremena podao mističkom umovanju«. Böhme nije dakle bio samo šleski šoštár, nego i mistički umnik ili umovatelj. Böhme je mutno naslućivao dijalektičku formulu, pak nije nikakvo čudo, da se i kod Hegela nalaze elementi Böhmeovih fantazama. »Dobrota božja« po Böhmeu ne bi se ni u kom slučaju mogla objaviti, da se ne odražava u vlastitoj negaciji i t.j. u ljudskom i zemaljskom zlu i t.d. Ova suradnikova beletristika »o teškim socijalnim prilikama svoga vremena i mističnog umovanja«, ova po Škrebu »potpuno originalna sinteza vjerske mistike XVI. i XVII. stoljeća«, formulirana u prvome kvartalu stoljeća, koje je poslije toga još tako neizrecivo dugo umovalo mistično i ne mistično i t.d. i t.d.

Suradnik pojma nema o elementima. Kao što nema pojma o Böhmeu ni o tome da su Böhmeova pariška pisma zapravo anticipirala slobodu mišljenja mlade njemačke građanske

klase, da je izvršio ogroman utjecaj na čitavo jedno pokoljenje mladih Njemaca, tako uopće nema pojma ni o Böhmeu.

BÖHNEL, Miroslav Bedrich briše se. Kod ovog našeg recenzenta uvijek neko nekoga šiba, a društvenost mu je stalno pokvarena.

BOHNIČEK Stjepan

Ima li ući, neka bude, ali da je obrazloženo. To, da se bavio teorijom brojeva i napisao mnogo članaka, nije dovoljno. Trebalo bi reći o toj teoriji i o tim člancima nešto, čime se obrazlaže da je uvršten.

BOHORIC

»Umro u progonstvu u Njemačkoj«. U kakvom progonstvu, tko ga je prognao?

BOILEAU, Nicolas Boileau-Despreaux

Franc. pjesnik, kritičar, glavni teoretičar franc. klasicizma (1636–1711). Prijatelj klasika: Molière-a, Racine-a, Lafontaine-a, prvi je odredio njihove pozicije u okviru francuske klasicističke periode. Kao originalan pjesnik, stvaralac bez nekog naročitog značenja, minijaturista, koji posvećuje pažnju na oko nevažnim detaljima svakodnevnog života. Ovaj impresionista razvio je savršeno njegovan ukus za nebanalnost rime i za ritmiku same teme. No već u svojim *Satirama*, kada se oborio na suvremene veličine čitave jedne, u svojoj preciznosti smiješne književne družbe, on se za obranu velikana francuske knjige Racin-a i Lafontaine-a upustio u glasnu pustolovinu, koja se razvila u otvorenu svađu, poznatu pod imenom borbe između starih i modernih: Querelle des anciens et modernes. U svome djelu *L'Art poétique*, koje mu je osiguralo besmrtnost, B. ocrtao je u glavnim potezima sve elemente t.zv. estetike, sa čitavim nizom pitanja koja se nadovezuju o pojam ljepote i umjetničkog stvaranja. B. je pojam ljepote izolovao do apstraktnog pojma, ne povezavši ga s ostalim elementima civilizacije u okviru koje se javlja. B. je kanonizovao sve estetske zakone, uznastojavši dokazati, da je ljepota stalna, trajna, nepromjenljiva i prema tome univerzalna i istinita. Po B. ništa nije lijepo što nije istinito, a istinito je sve što je naravno, te prema tome imitacija naravi je prvi preduslov svake ljepote. Upravo zato, jer je narav sama po sebi uvijek postojano ista, novotarije su u poeziji najveća opasnost. U antičkim sujetima Fedre, Euripida ili Plauta sve je već rečeno. Svojim *Satirama* B. je mnogo doprinio za proširenje spoznaje o genijalnosti svojih suvremenika, Lafontaine-a, Racine-a i Molière-a, oborivši oko njih čitav niz drugorazrednih imena, koja su važila za prvake francuske poezije onoga perioda.

BOISGUILLEBERT, Pieroe le Pesant

»Napadao merkantilističku ekonomsku politiku pod Lujem XIV.« Isto tako kao kod BÖHM-BAWERK-a.

BOISSEL, Francois

»Poslije francuske revolucije pripadao jakobincima«. Potpuno mutno. Kako je poslije revolucije mogao pripadati netko jakobincima? Da se svi podaci provjere!

BOISSY d'Anglais, François Antoine

On je comte de Boissy. Čitav članak je klasičan primjer quasi enciklopedijske desinformacije. Ništa tu nije tačno. Nije on podržavao Robespierrea, jer je glasao protivu

kraljeve smrtne osude. On se izgubio u ilegalnosti sve do Thermidora, a pojavio se tek poslije pada Robespierrea.

BOITO ARRIGO Non capisco niente u tekstu.

BOJADISARSTVO. Nisam farbar i ne razumijem se u farbanje, ali kad bih se htio uputiti o čemu se radi, ovih 37 redaka još bi me više zbunilo. Trebalo bi to sve prevesti na normalan jezik. Radi se o tekstilnom materijalu koji se »oprano« kupa u zagrijanoj otopini one farbe, kojom se kao bojadiserskim sredstvom želi obojadisati dotična materija. Aparat za bojenje su grijane kante u kojima se predivo ili tkanina moči, a kako se to dalje mehanički omata oko valjaka i štapova, tko tu koga gnječi, grije ili farba u samoj tekućini, non capisco niente. O seljačkom bojanju iscrpno se govori u Jugoslavenskoj enciklopediji i neka se ti tekstovi prerade i usprede.

BOJADISARSTVO SELJAČKO

ili bojenje. Usporedi sa Jugoslavicom da ne bude razmimoilaženja u ovoj temi koja je i tamo loše obrađena.

BOJIČIĆ, ALIJA »Historička osoba«. Brisati tu historijsku osobu.

BOJINA

Akademski riječnik je nema. Odakle je doputovala k nama? Kakav je to regionalizam?

BOJNI OTROVI KOD ŽIVOTINJA

Da li su bojni otrovi obrađeni i bolesti koje izazivaju kod ljudi?

BOJNIČIĆ TOMAŠ

Da se svede samo na leksikografske podatke. Vršni banske poslove, Hunjady Ladislav imenuje ga banom, predaje Mlečanima gradove, a Ulrichu Celjskom Knin itd. itd.

BOKSERSKI USTANAK. Ne treba da ostane izolovan historijski detalj, treba ga objasniti prostorno i vremenski. Prodiranje inostranog kapitala u kitajski feudalni sistem, koji je u svojoj socijalnoj zaostalosti i statici spadao već u davno preživjele mrtve pojave, te je izazvalo tešku ekonomsku i moralnu krizu u svima slojevima kineskoga društva prošloga stoljeća. Rat s Japanom svršio je gubitkom Formoze i Koreje, a istodobno pojavili su se imperijalistički interesi: njemačko carstvo u Kiaučau, Rusi u Mandžuriji i Port Arthuru, Francuzi u Anamu i Sijamu, Englezi u Burmi, u Vejhaveju i Tibetu. Bokserski ustanak bio je spontana žakerijska reakcija glavnih proleterskih masa, uperena protivu imperijalističkih okupatora i feudalne eksploatacije, podjednako. Evropske imperijalističke velike sile u zaštiti svojih interesa istupile su solidarno pod komandom Feld Marschalla Waldensea, koji je brutalnim sredstvima svladao ustanak, i kitajskome carstvu nametnuo sramotne uslove za kapitulaciju. Nije prošlo od bokserskog ustanka niti deset godina, kada je 31. XII. 1911. u Nankingu proglašena republika, i tako se otvorio ciklus kineske revolucije i građanskih ratova, koji su potrajali do potpune pobjede Mao Ce Tungove.

BOL

Kao *dolor* i kao *morbus*, u našem jeziku muškog i ženskog roda. Bol tjelesna, smrtna, duševna, muka, tuga. Bol kao fizička patnja i kao moralna bol. Bol glave, želuca. Filozofski: odnos spram bola stoicizam, martiromanija. Fiziološki i psihološki. Psihološki se ne da analizirati nego tek po učinu i po uzroku. Koji je odnos užitka i bola, radosti i žalosti? Bol u ikonografiji: od Helena do nadgrobnih spomenika na suvremenim grobljima: žena u koroti, žena pod velom, motivi posmrtnih počasti od antičke umjetnosti do danas. Bol u literaturi, u lirici, na sceni, u dramama, u tragedijama itd.

BOL, Ferdinand

Kao što je ispravljeno i reducirano. Principijelno pitanje: hoćemo li paysage pisati fonetski ili etimološki? Trebalo bi se odlučiti.

BOLDINI, Giovanni

Kao što je reducirano!

BOLDO, kao što je ispravljeno.

BOLESLEV ČEŠKI I–III

Tko je sve te rodomontade provjerio, i mogu li se one uopće prodrjeti? Žalim Marka Kostrenčića! Krvav zanat, ajmeh!

BOLEST

Širi preambuo u svakom je slučaju potreban. Potpuno nevažnim gynecološkim detaljima posvećujemo pažnju od 50–70 redaka, a ovakvom jednom osnovnom medicinskom pojmu svega 9! To su nerazmjeri u alfabetaru. Temi o bolesti treba posvetiti najminuciozniju pažnju. Dajem letimično ali informativno neke sugestije. Prije svega bolest kroz vijekove! Zatim ponavljam: neka se pristupa obrađivanju pojedinih jedinica metodički!

Bolest, morbus, dolor, ljudska ili tjelesna bolest, silna, velika, teška, mučna i smrtna bolest. Naravna ili nasilna; unutarnja, potajna, otrovna, pogana, kužna; bolest od nekog dijela tijela: od grla, od glave, od trbuha, od jetre, od slezene; bolest zubna, nožna, očna, suha, ili vodena itd.

Tumačenje ili objašnjenje pojma bolest ovisno je od mnogobrojnih i raznovrsnih medicinskih teorija, koje se javljaju u rasponu vjekova, odvajajući se bitno u tom osnovnom pitanju pod uticajem raznih civilizacija i raznih mnogobrojnih historijskih perioda, u okviru kojih su se pojavile formule o bolesti, na temelju medicinske svijesti i iskustva. Od starohelenske podjele patološke problematike (na humoralnu i na solidarnu), do svih suvremenih teorija o oboljenju ljudskog organizma, definicija se bolesti još uvijek koleba i sve više širi na sve novije i novije krugove medicinske spoznaje, na temelju sve bogatijeg naučnog iskustva u trajnom horizontalnom i vertikalnom porastu. Od kako su prirodne nauke prevladale, u teoriji medicine za posljednjih stotinu godina pojavila se nepreglediva masa novih pogleda i hipoteza itd. itd. Neka se netko odluči da napiše uvod, obuhvaćen ovim letimičnim sugestijama. Da ostavimo definiciju bolesti na 9 redaka ovakvog primitivnog, simplističkog teksta, nikako ne ide. To je pitanje najmanjeg otpora!

BOLESTI DIVLJAČI

Ne razumijem te jedinice uopće. Kod divljači javljaju se bolesti. Te bolesti predstavljaju izvor infekcije. Meso divljači je opasno po ljudsko zdravlje. Koje bolesti, kakve bolesti?

BOLICA

Rečeno je da ulaze ličnosti individualno a ne po vlasteoskim kolektivima. Uporedite s Jugoslavenskom, tamo su detaljno obrađeni.

BOLINGBROKE, Henry Saint-John

Bio je viscomte!. Red 18–19: Što znači »dobrohotni despotizam«? To da se briše ili da se objasni.

BOLIVAR, Simon

57 redaka suviše!

Dovoljno je da se u glavnim potezima istakne kako je postao Libertador. Pridružio se ustanicima, u više od 15 bitaka porazio kraljevske španske čete u prvom ciklusu ustanka. Poslije njegova bijega na Haiti 1815, počinje drugi ciklus ustanka s Bolivarovim iskrcavanjem na ušću Orinoca, kojim je otvorio veliki rat za oslobođenje Južne Amerike. U trogodišnjem ratu prelazi Ande, ujedinjuje Ekvador, Venezuelu i Colombiju, itd. itd.

BOLIVIJA

Posvetiti punu pažnju svim političkim obratima za posljednja dva decenija! Ilustrirati.

BOLOGNA Giovanni

Arhitekt i kipar. Neptunova fontana u Bologni! Ilustrirati.

Bologna, vidi tal. enciklopediju! Ima ih serija. Ako je ušao Giovanni zašto da ne uđe Franco, koga citira Dante u Purgatoriju?

BOLONJSKI KAMEN

Taj kamen je po autoru »tvar, koja svijetli u tami«. Proizveo ju je prvi u XVII. st. jedan bolonjski alkemičar. »U suštini je to barijev sulfid«. Bolonjski kamen je prema tome tvar koja (u tami) svijetli, a »u suštini je to barijev sulfid«! Nije to u suštini ništa, nego to doista jeste barijev sulfid, a kako svijetli u tami pripisivali su mu magičnu snagu. Ako ga je jedan bolonjski alkemičar doista proizveo u XVII. st. bilo bi zanimljivo znati, tko je to bio.

BOLZANO, Bernard

Kao što je ispravljeno. »Rođen, živio i umro u Pragu od oca Talijana i majke Njemice. Pod utjecajem Leibniza, negirajući Kanta, Bolzano je nastojao da izgradi ontologiju na saznajno-logičkim temeljima.

Red 6, 7, 8, 9 se briše.

Jedan od utemeljitelja fenomenologije utjecao je na razvitak filozofije svojim koncepcijama.

Red 11–17 briše se.

B. poznat je i kao matematičar. To da se eventualno dopuni. Da se citiraju iz bibliografije važnija djela.

BOLJŠEVIZAM

Daje se uputnica v. SOCIJALIZAM. Principijelno ne bih bio za to! Da se obradi na ovome mjestu!

BOMBA

Da li je netko od naših stručnjaka verificirao ovaj tekst i koordinirao ga sa suvremenom vojničkom terminologijom? Mislim našom vlastitom. Svakako ilustrirati. Tog materijala ima u Pomorskoj.

BOMBA

Tal. *bomba*, od latinskog *bombus* prasak, brenčanje, brundanje. Bomba potječe iz XVI. st. i nije nastala u tridesetogodišnjem ratu. Bila je loptasta, zamijenila je artiljerijsku kuglu

od gvožđa; šuplja, punjena barutom; dovela se do eksplozije pomoću fitilja koji se zapalio prije ispućavanja, i prije nego što je projektil napustio topovsku cijev. Atentati bombama (staromodni, anarhistički koncem prošlog stoljeća i u prvom deceniju XX. st.) Bomba od čokolade, kao kolač!

Požarna bomba. Bombe u raznim promjerima od 8–10–12 palaca. Danas avionske bombe od 32 cm sa nekoliko tona eksploziva. Ilustrirati. Vidi: Pomorska enciklopedija! Usporediti! Vidi atomska bomba i atomsko oružje uopće.

BOMBARDELLI, Silvije

Komponirao je i t.d. i t.d., između ostaloga: »suito Grob u žitu, simfonija, klavirske kompozicije« i t.d.«. Nije jasno koju je simfoniju komponirao? Nije navedena.

BOMBARDMAN (franc. *bombardement*)

Običan artiljerijski bombardement iz velike množine topovskih cijevi, kao jedinica.

Bombardement s otrovnim plinovima. Oblik navale i protunavale i odbrane. Vidi maske, vidi plinovi.

Pasivna odbrana od bombardmana (skloništa itd.)

U vezi s time bombarmenotom jedna napomena: skrenuo sam pažnju na germanizam »*bubnjarska vatra*«! Trommelfeuer! Da se briše kao terminus tehnicus, i da se preuzme francuski: Le tire de barrage, baražna vatra, gusta, brza iz mnogobrojnih topovskih ždrijela, simultana, koja se danas s automatskim oružjem može potencirati do nerazmjerno jačeg efekta nego ona iz staromodnih topova od 75 mm (1914–1918), gdje je maksimum ispućavanja bio 8 projektila u 1 minuti po 1 cijevi, što je mogao jedan top izdržati nekoliko minuta, zbog zagrijavanja i nesavršenog rukovanja. Baražnom vatrom stvara se čelična zavjesa ispred pozicija koje se brane tako da je napadač izvrgnut ubitačnoj vatri.

Antiavionska baražna vatra.

BOMBARDOVANJE IZ AVIONA

Kao i kod bombe. Ilustrirati.

BOMBAST

Po franc. *bombastique*. Da se ne zaboravi naputnica: Bombastus vidi Paracelsus.

BOMBAŽA KONZERVI

Bombaža, franc. *bombage* je zarublivanje fotografija tanahnim reljefnim okvirom pod prešom – bomber. Bombažista, producent metalnih kotarica sa poklopcem. Da se tako zove bombaža konzervi, zarubljena istom tehnikom, to ne znam. Kako dolazi do tog da se izbočenje poklopca konzerve zove bombaža? Možda. Ali u svakom slučaju treba onda objasniti i bombažu kao proceduru, kako je navedena.

BONAPARTE

Redom kronološki kako slijede pojedine ličnosti. Kod Carla Bonaparta, Napoleonova oca, može se spomenuti da su se doselili na Korziku XVI. st. itd.

BONAR, Law Andrew

6, 7, 8 redak se brišu, jer se radi o vremenskom razmaku od nekoliko mjeseci. To da je bio bolestan, za nas je potpuno nevažno!

BONCOMPAGNI di MOMBELLO, Carlo

Kao što je redigirano: »vršeći razne upravne službe pridružio se nacionalnom pokretu za ujedinjenje« itd. itd.

BONDE

Neka se doda: danski i norveški bone, švedski bunde, da se vidi da je nordijskog podrijetla. Kako eksplikacija počinje sa Schleswig-Holsteinom, mogao bi čitač pomisliti da se radi o jednoj njemačkoj kategoriji.

BONFINI Marko Antonije

Rođen u Ascoli (Ancona), umro u Budimu ne god. 150 kao što je navedeno, nego 1503! Bio je lektor kraljice Beatrix, žene Matije Korvina i postao dvorski historik.

BONIFAZIO VERONESE ILI VENEZIANO

Ilustrirati sa jednim od njegovih djela iz galerije Jugoslavenske akademije u Zagrebu. Bilo je rečeno, da ćemo Hrista u razgovoru s Martom donijeti kao detalj u četverbojnoj reprodukciji. Ne znam da li je to uzeto u plan. Dogovoreno je bilo sa Svečnjakom.

BONINGTON, Richard, Parkes

Akvarelista visokog razvijenog ukusa i tehnike. Umro je u 27. godini oplakan od Delacroixa, koji ga je smatrao ingenioznom nadom za preporod francuskog i engleskog slikarstva. Romantik, poetska priroda, temperamenat sličan Gericaultu. Ovo uplitanje barbussonske i fontainbloške škole, za nas, praktično, ovdje i ovako potpuno suvišno.

BONITIRANJE

Nema nikakve veze s francuskim jezikom, kao francuski termin u Francuskoj. Taj galicizam doputovao je do nas iz Marija-Terezijanskoga Beča, kada je Marija Terezija kod nas provodila katastar. Bodenbonitierung. Čisti germanizam.

BONGOSI Uvažite botaničke napomene!

BONNARD, Piero

Veliko ime franc. impresionizma. Treba ga plastično preraditi.

BONTON

Mislim da ne postoji kao francuski pojam. Spada među austrijske barokne galicizme i trebalo bi ga kulturno-historijski objasniti.

BONTOUXOVA AFERA

Treba sve afere skupiti na jednom mjestu. Momentano nemam pregleda toga materijala. Ako ne budu druge dobro obrađene, B. afera može i samostalno da uđe.

BONUM ET AEQUUM. Hudoba-Dorogi materijal da se preda na reviziju Kruni Krstiću, da on to retušira i pomogne koliko može. Rečeno je već da bi ove fraze trebalo uokviriti nekim tumačenjima, objasniti ih svakako primjerima kao aplikacijama. *Aequus* može biti više miran, tih, spokojan i skladan, nego pravičan.

BONUM PUBLICUM zašto samo *publicum* a ne *summum* ili *naturale*?

BONVIVAN

Franc. upotrebljava se isključivo kao *viveur*! Čovjek lakouman i bezbrižan, koji voli da uživa, ne vodeći brige ni o čemu, nego o svojim ličnim užicima i rasonodama. Bonvivan nije kao što se ovdje daje definicija »čovjek koji voli razne tjelesne užitke, niti je »elegantan junak u kazališnim društvenim komadima«, nego je to jedan teatarski terminus tehnicus za jednu vrstu uloga. Bonvivan izgovoren jezikom kazališnim znači tehničku kategorizaciju izvjesnih uloga, koje prikazuju lakoumnog, elegantnog i površnog fićfirica.

BONZO

Kao što je ispravljeno. Najbolje bi bilo ilustrirati.

BOOLE, George

77 redaka pretjerano. Da se reducira na minimum, ako je važan da uče.

BOOS Heinrich

Generalna napomena: rečeno je već da se mjesto sveučilište piše univerzitet. Iz mnogih razloga, koje je u ovome trenutku suvišno navoditi.

BOPPE, Paul

Tko je autor ovog teksta? O njemu nema nikakvih podataka, ni kada se rodio ni kada je umro. U Jugoslavenskoj ga nema. Podatak je zanimljiv, neka se ostavi. Predajte ga Jugoslavenskoj.

BOR u svakome slučaju ilustrirati. Bor u francuskoj eksploataciji »Mines de Bor«, ovdje je samo podatak bez konkretnih elemenata. Ako je moguće nešto više, ukoliko je poznato, kakva je bila ta eksploatacija. Nije tačno da je poslije oslobođenja Bor »nacionaliziran«. Ti se termini danas tretiraju pod posve drugim aspektima.

BOR

Da li ove tekstove iz šumarstva čita netko iz Šumarske enciklopedije i da li su koordinirani?

BOR, Matej

Tu smo nedosljedniji. Da li prevodimo ili ne prevodimo naslove drama? »Kolesa Temé«. Mnogo je bolje citirati u originalu. Da smo preveli »Kotači tame« ili »Točkovi tmine«, što uostalom ovoj jezivološkoj drami ne bi pomoglo da bude citirana u našoj enciklopediji koja ima univerzalan karakter, ne bismo time ništa profitirali. »Prevodio s više jezika, osobito Shakespearea«, što znači da je Shakespearea prevodio s više jezika. Njegov prijevod »Henrika« spada među najbolje slovenske prijevode.

BORAČ GORNJI briše se. Ovaj detalj ulazi u Jugoslavensku, ali ne ovim tonom, kao da se radi o publicističkom članku ad hoc.

BORANIĆ

Redak 3, »najpoznatiji po izdanjima Brozova hrvatskog pravopisa, koji izdaje od 1921 pod svojim imenom.« Nije netačno, ali je svakako zlobna primjedba jednoga filologa. Ne znam što da radimo s tom formulom? Ja bih je brisao. Ostavio bih (a i to je dovoljno) da je najpoznatiji po izdanjima Brozova hrv. pravopisa.

BORBA S BIKOVIMA

Sasvim krivo i slabo. Trebalo bi je dati kulturno-historijski, a naročito kao motiv likovne umjetnosti od Goye do Ljube Babića. »Espada zadaje biku posljednji udarac dugim bodežom«. Espada, espadon, spadone, mač, dvobridi, masivan mač, a nije bodež.

BORBA S BIKOVIMA

»javna priredba«. Da je to neka vrsta javnog aranžmana, to je suvišna primjedba, može se brisati.

Osim u Hemingwaya, corrida postoji u literaturi, a naročito u španjolskoj, u čitavim serijama.

BORBON

Momentano se jedan od Bourbona nalazi na španjolskom prijestolju. Predlažem da se briše.

BORCHARDT

13 redaka, mnogo.

BORCI

Prije svega trebalo bi definirati pojam borac. Nisu borci samo vojnici ili radnici ili revolucioneri, nego i rvači i boksači i borci za opstanak ili slobodu. »Oni smiju ubijati ili ranjavati, a mogu biti i ubijeni ili ranjeni dok pružaju otpor«. Sve zbrkano.

BORČIĆ, Berislav, neka se uzmu podaci iz Jugoslavenske! Tamo je navedeno da je Borčić doktor veterine i medicine, da je studirao u Švicarskoj, da je bio jedan od organizatora higijenske službe u Jugoslaviji, da je u Nankingu podigao velike bolnice kao delegat Lige naroda, da je bio glavni šef liječnik UNRRA-e u Kini poslije ovoga rata, i da sada ne radi u UNICEF-u u Parizu nego u New Yorku i to kao neka vrsta zamjenika šefa i t.d. i t.d.

BORDARI (Bordarius)

Da li spada k nama? Predlažem da se briše!

BORDEAUX

Crkve zovemo njihovim vlastitim imenima i ne prevodimo ih, što je normalno. Saint André itd.

BORDEL

Od francuskog *borde*, kuća na osami, u prenesenom smislu kuća odvojena od naselja, neka vrsta karantene zbog prostitucije. »Nemoralna, prljava sredina, veliki nered«?

BORDONE

»Naslikao nekoliko veoma dobrih portreta«. To je od nas veoma ljubazno što mu priznajemo da su mu portreti dobri, ali samo nekoliko dobrih! Portretist, kome slava zrači kroz vjekove! Bog zna kako njegova slika »Ribar predaje duždu prsten« glasi u originalu?

BORDURA

Može da bude i na rubu propasti, na ivici ponora, a isto tako i okvir slike.

BORDONAL

Ne znam da li je to naš terminus tehnicus? Larousse ga nema.

BORDONI (Faustina), operna pjevačica (1693–1781), da se briše, bez obzira što autor kaže da je bila mezzosopranistica s odličnom tehnikom, osobito u izvođenju trilera.

BORDOŠKA JUHA

Da se da etimološko objašnjenje, da li ta bordoška juha dolazi od Bordeaux? Ako da, onda treba da se spomene i bordelaise, jedna izvjesna vrsta flaše, bouteille i francuska vinska mjera. Osim toga: vrsta goveda na temelju ukrštavanja bretonsko-holandeske pasmine.

BORDULJAK, Timotej

Ukrajinskih književnika ušla je tako velika masa, gomila potpuno nepoznatih provincijalnih imena, te mi nije jasno po kom kriteriju. Da se briše!

BORECKY, Jaromir, kao što je redigirano. Ne kaže se ništa, ... da je netko »formalnom dotjeranošću opjevao čuvstva ljubavi« i t.d. Ljudi koji se bave historijom literature nemaju pojma o tome kako bi o literaturi trebalo pisati. Kao što je ispravljeno.

BOREČ (Borrago officinalis)

Kako se to zove pučki, po raznim pokrajinama kod nas?

BOREJ

Ćitiram »Borej je ugrabio Oritiju, kćer atenskog kralja Erehteja« i t.d. Ovaj akuzativ kćer naši su jezikoslovci pretvorili u nominativ kći, a mi je opet vraćamo u akuzativ. Imamo vremena!

BORELLI, Giovanni

Bio je fiziolog, neka se daje uputnica na jatromehaniku. To je važno. Jatromehanika predstavlja čitavo jedno dugotrajno poglavlje zapadno evropske medicine. Neka se obradi Borellijev uticaj na taj medicinski sistem, jer je važan.

BORGERHOUT

»Jaka industrija«! Kakva jaka industrija? Čega?

BORGESE, Antonio Giuseppe

Daje se uputnica na CALLIGRIFISMO. Zašto se daje ta uputnica? Ova trajna upućivanja na nove pojmove često su puta potpuno suvišna i samo zamagljuju pojmove. Ovim se renvoiranjem manevriše na nekoliko kolosijeka. Reci na licu mjesta ono što imaš da kažeš ako je ikako moguće. Kaže recenzent: »Protivnik Crocea u estetici i Mussolinija u politici«. Sasvim enigmatično. Ako je protivnik Crocea, kakav mu je protivnik, i ako je bio antifašista u čemu se to manifestiralo.

BORGES, Jorge Luis

»tipičan intelektualac široke kulture, artist i majstor u stilu i jeziku«. To su etikete koje lijepimo stereotipno. Ako je čovjek majstor stila, onda nije tipičan intelektualac, jer tipični intelektualci nisu artisti i majstori. Njegov se uticaj osjeća kod nas u najnovijoj beletristici kao i po čitavoj beletrističkoj evropskoj periferiji. Bilo bi dobro da ga i nacionalno svrstamo po mogućnosti, ne samo da je rođen, i to kada, nego i gdje?

BORGIA, Cesare

30 redaka. Čitav mali roman, pa onda još i 12 redaka o Lucreziji, svega 42 reda.

BORIS GODUNOV

25 redaka. Kad već govorimo o literaturi, Puškin je napisao svoga Godunova po Schillerovom »Samozvancu« itd. Toga ima mnogo.

BORMANN, Martin

Da li je ono bio njegov kostur? Nije provjereno.

BÖRNE, Ludwig

A šta je s njegovom polemikom sa Heineom?

BOROJEVIĆ, Svetozar

Provjeriti kako se zove onaj prijevoj u Karpatima, koji se mađarski piše Dukla? Jedini austrijski maršal bio je Radetzky.

BOROVICA

49 redaka?

BORSOD-ABAUJ

»Jaka kemijska industrija (Kazincbarcika)«?? Da se provjeri! Zvuči mi suviše rogovatno.

BORŠTNIK-ZVONARJEVA

7 redaka kao i njen muž. On je spomenik među nama (u Ljubljani), a ona je nestala netragom zajedno sa svojim ulogama.

BORZAGE, Frank

To je čitav šematizam filmskih veličina. Citiramo šest njegovih filmova u prijevodu?

BOSANSKA DUBICA

Svi naši podaci datiraju iz 1971. Kad se knjiga pojavi bit ćemo u zakašnjenju sa šest do deset godina.

BOSANSKA KRAJINA U NOB

161 redak, mnogo! Tko određuje prostor za NOR i NOB?

BOSCH, Hieronymus

»B. je uobraziljom, bogatijom od Danteove, dao paklene vizije u svim mogućim oblicima« itd.

Neće biti da je tako. Što se »pakelnih vizija« tiče, Dante je još uvijek Duca e Signore.

BÖSENDORFER

»najpopularniji u Beču«? Uskoriti, ubrzati. »Duskora« znači do nedavno, do malo prije, bis vor kurzen, ali što je »uskoro«?

BOSNA I HERCEGOVINA

Legenda o Petru Karađorđeviću tu se obilazi, međutim, Varcar Vakuf i danas se još zove Mrkonjić-grad. Šta da se radi s tim, kad to spada u okvir tzv. neurasteničnih pitanja?

Historijat Mlade Bosne.

»Iz njene sredine niknula je urota koja je dovela do ubojstva aust. prijestolonasljednika Franje Ferdinanda u Sarajevu 28. VI. 1914. To je povod Prvom svjetskom ratu u kome je Bosna mnogo stradala«.

S obzirom na 15 stranica prostora što smo ga posvetili BiH, Sarajevski atentat i sve ono oko njega rješavamo sa dva retka.

Pucalo se već godinu-dvije prije Sarajeva i svesti sve one pokrete i sva ona raspoloženja isključivo samo na Mladu Bosnu, itd. itd.

»Stvaranjem jugoslavenske države 1918 BiH našle su se u sastavu nove državne zajednice«.

Kakvu su ulogu predstavnici BiH u NV SHS igrali od 26. X. do 1. XII. 1918. itd.

E, baš sad, u ovom momentu, dokazivati da su se »muslimanski kmetovi solidarizirali s muslimanskim feudalcima pa su čak podupirali političke akcije feudalaca«. I slobodni muslimanski seljaci bili su na strani muslimanskih feudalaca itd.

Političkom driblingu između JMO (Spaho) i NRS i HRSS posvećujemo 47 redaka, pa dalje 80 redaka sve do sporazuma Cvetković–Maček, a političku ulogu KPJ sveli smo na 11 redaka.

Politička historija BiH nije tako detaljno obrađena niti u Jugoslavici.

O književnosti BiH za razgovor.

BORGHESE

Opet jedamput patricijska porodica! Ovi patriciji popeli su nam se vrh naše glave! Čista, plebejska, provincijalna zatucanost, koju nitko više na svijetu ne njeguje.

BORGHESE je jedinica. Borghese su Rimljani ali su stigli iz Sienne! Prvi Borghese je papa Pavao V. (Fontana Borghese, fasada sv. Petra, palata Borghese). Villa Borghese. Trebalo bi nešto reći i o toj Villi Borghese, sve u okviru iste jedinice.

Palača Borghese, na istoimenom rimskom trgu dovršena poslije 20-godišnjeg rada 1607 po arhitektu Flaminio Ponzio. Dvorište je zatvoreno dvospratnom, otvorenom galerijom na lukove. U prizemlju bila je do 1891 čuvena galerija slika, danas u Villi Borghese. Villa Borghese sagrađena po arhitektu Giovanni van Santenu za kardinala Scipiona Caffarelli Borghese 1615. Poznata kolekcija antičkih kipova, od kojih je jedan dio digao Bonaparte i danas su u Louvreu. Paulina Borghese (Bonapartova sestra) kao Venera, djelo Canove, 1805. Sve ilustrirati.

BORGIA

Jedinica Borgia, ta galerija ove čudne, kriminalne španske družbe, treba da obuhvati sve Borgie i to:

I. Alfonso, nadbiskup u Valenciji, papa Calixt III. – vidi Calixt III.

- II. Rodrigo, neput Calixa III., papa Aleksandar VI – vidi papa Aleksandar VI.
- III. Giovanni B. vojvoda, sin pape Aleksandra VI i Rose Vanozza de Cattanei.
- IV. Geofroy princ od Squilacia,
- V. Lucrezia, vojvotkinja od Ferrare – Sforza, koja je tu obrađena u našem tekstu.
- VI. Cesare B.

BORGIS, trebalo bi ilustrirati grafičkim primjerima. Bilo bi još bolje da se sve vrste slogova skupe na jednom mjestu i prikažu tabelarno, isto tako grafički.

BORIL, bug. car.

8 redaka suvišno. Hoćemo li pisati Bogumili ili bogomili? Koji je to crkveni sabor 1211 i gdje je održan, na kome su osuđeni Bogumili?

BORIS I. Bugarski knez

Da se stilizuje jasno sa kakvim se to Srbima borio zbog Srijema 889.

BORIS III, KOBURG

Pisac ovih tekstova nije od ovoga svijeta! Za njega Boris zavodi poludiktatorsku vladu »a uskoro i pravu diktaturu« tek 19. V. 1934. Gdje živi ovaj čovjek? Na mjesecu. Neka Mirković obradi taj tekst sa podacima iz Barbusseove knjige, što ih je upotrebio kod Balkanskog poluostrva.

BORKENAU, Franz

Ne vrijedi ništa. »Do dolaska Hitlera na vlast sudjelovao u sindikalnom pokretu«! Do dolaska Hitlera na vlast bio je profesor na universitetu u Frankfurtu i tamo stvorio svoju vlastitu školu. Sociolog, teoretik veoma važan, koji je između dva rata objavio čitav niz važnih analiza. Spominjem: o materijalističkim elementima u tomizmu. U posljednjih 15 godina objavio je čitav niz studija. Treba sve to uvažiti.

BORN, Stephan

Pristupio 1846. u Parizu Marxovom Komunističkom savezu. Martovska revolucija god. 1848. izbacila ga je na čelo radničkog pokreta. Augusta i septembra te godine predsjedavao je berlinskom radničkom kongresu i u Leipzigu izdavao organ Centralnog komiteta njemačkih radnika »Verbrüderung«. Kao preteča Lassalleov propovijedao je osnivanje radničkih asocijacija. Poslije majskog ustanka 1849. u Drezdenu, pobjegao je u Švajcarsku i tu je u Baselu predavao na univerzitetu historiju novije književnosti. Osnovao je poznati baselski dnevnik »Basler Nachrichten«.

BORNA KOLA (tenk)

Ne može ovako. Ne vrijedi ništa. Članak nije uopće proučen, nije stvaran! Treba dati pregled svih mogućih tankova, kako danas stoje stvari.

Citat »Borna kola u vidu dvokolice s konjskom zapregom« znači u antici šaitan kolo ili bicikle vozali su po ratištima konji. Zatim 11. red tenk je motorizirano vozilo, koje se kreće na beskrajinim lancima (gusjenicama), naoružano topovima, podesno za kretanje. Vozilo na beskrajinim lancima, podesno za kretanje itd. itd. isto tako 16, 17. Neophodni dio suhozemne vojske.

Pisao je o svemu civil.

BÖRNE, Ludwig (Škreb) »Najdosljedniji književni predstavnik njemačkog revolucionarnog građanstva nakon oslobodilačkih ratova«. »Najdosljedniji! Koji oslobodilački ratovi? Ne spominje se ovdje da je bio urednik »Die Wage« niti da je vodio diskusiju sa Heineom niti da je bio politički emigrant, koji je umro u emigraciji, i t.d. i t.d.

BORNEO, generalna napomena: Svi podaci poslije 1954. o ekonomsko-političkim pojmovima geografskih zona, podjednako su shematični i neinformativni. Šta je sa holandskim kolonijama? Tamo traje latentna kriza građanskog rata, a upravo to su podaci koji su u našoj enciklopediji potrebni više od svega. Ne razumijem šta znači da se izvozi »kopa«?

BORNIRAN

Intelekt bez dovoljne bistrine za razumijevanje socijalnih odnosa, opterećen predrasudama društvenog kastinskog karaktera. Čovjek koji nema širine u pogledima; čovjek uskog i malenog horizonta, obrazovanja ili osjećanja društvenog takta.

BORODIN

Kao što je ispravljeno: »Kao pobornik nacionalnog muzičkog pravca stupio u krug »petorice«. Uputnica kod Petorice!

BOROJEVIĆ, Svetozar, kada već ulazi da se konkretno navede: da je god. 1914. kao zapovjednik VI. armijskog Corpsa pod Danklom i Auffenbergom ratovao u Galiciji, da je postao Komandant III. Armije, da je odbio Ruse kod Limanove i oslobodio tvrđavu Przemysl od prve opsade (10. X. 1914), da je držao položaje kod Dukle na Karpatima, spriječivši tako prodor Rusa na Dunav, kada su već bili ugrozili Budimpeštu i požunski mostobran, i da je organizovao kao zapovjednik V. Armije odbrambenu frontu na Soči, i odbio 11 talijanskih ofenziva.

BOROJEVIĆ SVETOZAR

Peti put, x.ti put ne znam po koji put opet taj Borojević! Ja sam o Borojeviću napisao najmanje već 3 napomene. Dosta više.

BOROŠIĆ, ANDRIJA

Vidi Jugoslaviku. Generalna napomena! Neposredan zadatak jeste da se organizuje jedno lice koje će usporediti oba registra imena i lica u alfabetaru u jednoj i drugoj enciklopediji, da se ne desi, da lica kojih u Jugoslavicima nema ulaze u Malu Opću. Mislim, Borošića u Jugoslavicima nema.

BOURGET Paul

Vidi generalnu napomenu u vezi sa Polanščakovim tekstovima.

BOROUGH, da li se prolazi ili tjesnaci u geografiji »pronalez« ili otkrivaju?

BOROVICA (Juniperus)

I, 16 »Debele bobice postaju plavo nahukan« itd. itd.

Nisam botanik, imam o svemu tome svoje odvojeno mišljenje, ali tom terminologijom valjalo bi se pozabaviti. Što znači »plavo nahukan«, i tko će to pravilno

da razumije? Hukati ne znači drugo nego to što znači: vikati, urlati, jaukati, zvati. Prema tome »plavo nahukati« ne znači ništa. To je samo krivo primijenjen kajkavski regionalizam što znači dašak, dahom grijati, duhati, »sveti Luka v ruke huka«, »sova huka« – itd. Prema tome »plavo nahukan« ne može nikako da bude, *samo nahukan*, t.j. orošen daškom pastelno plave boje. Takvog besmisla ima na buljuka. I,4 »dvodomni i jednodomni cvjetovi«! Ne znam da li je bezuslovno potrebno upotrebljavati parlamentarne termine kod cvijeća? Dvodomni i jednodomni cvjetovi s općim pravom glasa i oplodnje itd. itd.

BOROVIĆ Rade

Ovdje se briše. Dolazi pod Rade Neimar ili obratno.

BOSANSKA KRUPA, ako Bos. Krupa ulazi kao jedinica ovaj detalj NOB-a kao dodatak. To je revir čuvenoga odmetnika Kliske! Kad se već govori o tom, ne bi ga trebalo zaboraviti.

BOSANSKA REVOLUCIONARNA OMLADINA

Vidi Jugoslaviku. Bolje da ide pod »Mlada Bosna«.

BOSCH, Hieronymus

»Po svojem naziranju i odabiranju tema, on je samostalan umjetnik, premda se u njegovim djelima osjećaju tuđi uplivi«. Uplive je naše mnogopoštovano jezikoslovno društvo pretvorilo u utjecaje. Ne razumijem zašto i to mi je definitivno dosadilo. Zašto ne upliv, ako je autor napisao upliv?

Komentar teksta: po svojem naziranju on je samostalan umjetnik, a on je samostalan umjetnik i po odabiranju tema, premda se u njegovim djelima osjećaju tuđi uplivi ili utjecaji. Kaže autor, da je Bosch »uz oltarne slike obrađivao – *simoobički* ili »simbobički« – moralističko-didaktičke teme kršćansko-asketskog karaktera i t.d i t.d. Hieronymus Bosch, nazvan po svom rodnom gradu Herzogenbuschu, gdje je i umro (1450–1516), jedan od najvećih fantasta u likovnim oblastima kroz vjekove, izvršio je živi utjecaj na slikarstvo od Petra Brueghela do Salvadora Dalíja i do surrealizma. Vezan svojom tematikom na sredovječnomoralističku fantastiku ispaštanja smrtnih grijehova, H.B. je uobraziljom bogatijom od Dantea dao paklene vizije u svim mogućim vidovima: od podzemnih predjela do psihoanalitičkih detalja sigurnom virtuožnošću umjetnika, koji stvara na prelomu između dva stoljeća djela, koja će se dičiti besmrtnošću dok bude zapadnoevropske umjetnosti.

Odvajati bitno od nebitnog, to su za ove naše šnajderovce zadaci, koji u svakome slučaju prelaze njihovu snagu. Svi ovi tekstovi iz likovnih oblasti spadaju nažalost u školu, koja kao neka kulturno-historijska akademija – predstavlja veliku nepraviliku u svakom pogledu.

BOSILJEVO

Samo u onom slučaju ulazi, ako u alfabetaru postoji posebna jedinica Bosiljevo.

BOSNA, »između dijelova složene doline Bosne postoji izrazita geografska antropografska razlika«! Ne razumijem. O Vrandučkoj klisuri da se prestilizuje. Ispada kao da klisura danas više nema strateško značenje, t.j. kao da je ekonomsko značenje antonym.

BOSNA i HERCEGOVINA. Tvrtko se u Mileševoj krunisao za kralja Srbije i Bosne i hrvatskih zemalja. Da se briše, da se poslije Tvrtkove smrti »njegovu država« »raspada«. Zatim: hoćemo li pisati bogomili ili bogumili?

BOSTROM, Christoffer, Jacob

znatno utjecao na švedsku filozofiju. Kako znatno? Po čemu znatno? Koja je to švedska filozofija? Neke druge enciklopedije govore o tom Boströmu da je djelovao uglavnom kao akademijski učitelj a manje kao pisac. Ima li smisla unositi takva imena kada se o njima ništa nije reklo?

BOŠKOVIĆ RUDJER

Zbrkan je redosljed: zašto odmah, na početku teksta I, 15–25 i II, 1–12 22 *retka bibliografskih podataka*? Ne dolaze li takve stvari na kraj teksta?

II, 12–13 citat »U Boškovićevo vrijeme padaju mjerenja zemaljskih meridijana sa svrhom, da se odredi oblik i veličina zemlje.« Kako se Bošković bavio tim pitanjima, odluči papa Benedikt XIV. itd.«

II, 19–25 i III, 1–7: 14 redaka recenzije o mjerenju meridijana u papinskoj državi, a ni o jednoj dosada navedenoj radnji nema ni jednoga retka prikaza.

III, 10–25 Teorija filozofije o prirodi: ne može ovako.

IV, 1, 2, 3 kretao se u salonima odličnika itd., lijepo primljen napose od astronoma itd. zatim IV, 9, 10, 11 »imao je poći u Carigrad da vidi Veneru, no stigao je prekasno u Mletke, u Carigrad ipak otputovao, u Varšavi prijateljski primljen« itd. Sve neenciklopedijsko pričanje!

V, 15, 16, 17 spor s d'Alambertom da se preradi ab ovo i da se istakne u čemu je značenje toga spora, u čemu je bio spor sa La Placeom i Rochonom? Kakve su teorije koje je Bošković branio itd. itd.?

BOŠKOVIĆEV DALEKOZOR

Zamisao koja nije ostvarena, taj dalekozor može mirne duše da ode pod jedinicu Bošković, i da se tamo spomene kao zamisao koja nije ostvarena.

BOTANIČKI VRT, radi se o duplicitetu kroatizama i srbizama koje valja njegovati sistematski. Prikaz botaničkog vrta kao jedinice potječe očito iz zagrebačkog botaničkog vrta. Kod Srba postoji isključivo »botanička bašta«. U vezi s tim da se ne zaboravi arboretum i arboretumi kao jedinice.! Arboretum u Trstenom (instituit Jugoslavenske akademije) ilustrirati po monografiji Ugrenovićevoj. Sve botaničke bašte i vrtove ilustrirati. Kaže recenzent: »u našoj državi vezani su botanički vrtovi uglavnom za pojedina sveučilišta«! Bolje kod nas, ali zašto su vezani?

BOTANIČKI VRTOVI

Kod nas uopće nisu obrađeni, a ima ih prilično. Temu treba ilustrirati.

BOTANIKA

B. kod nas kao posebna tema neka se uspoređi sa Jugoslavenskom. Mislim da je suviše sumarno, kao generalna tema u razmjeru spram ostalih sličnih tema.

BOTSARIS

Rečeno je već da porodice ne mogu da budu jedinice, nego njihini članovi kao pojedinci pod skupnim prezimenom.

BOTTO, Jan, kao što je reducirano. »Jedan od najboljih pjesnika, a **BOTVINIK** »jedan od najdubljih poznavalaca« ... i t.d. i t.d.« Rečeno je da se ove stvari oljušte.

BOUÉ, Ami

Hoćemo li pisati podrijetlo ili porijeklo? Kaže: Mnogo putovao po Francuskoj, Italiji, evropskoj Turskoj i našoj zemlji. Da se navede što je objavio o našoj zemlji.

BOUGAINVILLEA SPECTABILIS

iz porodice Noćurci (Nyctaginaceae) rečeno je da ostane Nyctaginaceae, jer tko nema uvjeta, kome je uho tako dlakavo te ne osjeća da noćurak spada u nakarade, bolje je da se ne bavi tim poslom.

I, 4, 5, 6 »pricvjetni listovi obavijaju plod i prilagođuju ga za rasprostranjenje vjetrom«. Jasno je što je htjelo da se kaže; Listovi koji nakon cvata obavijajući plod čine ga krilatim, da bi vjetar mogao da ga ponese. Pricvjetni listovi dakle plodu pomažu ili mu asistiraju da bi poletjeo ali ga ne mogu prilagođivati za rasprostranjenje, itd. itd.

BOUGAINVILLE

Strategijska važnost Bougainvillea, u okviru tihooceanskih pomorskih operacija II. svjetskog rata, nije dovoljno istaknuta.

BOUILLON

Kod grada Bouillon neka se ne zaboravi na bouillon-juhu od govedeg, telećeg ili pilećeg mesa; bouillon nije naročito hranjiv, spremljen s raznovrsnim povrćem stvara tek i upotrebljava se kao stimulans.

Osim toga Bouillon-a osim Godefroy bouillonskog ima čitava galerija! Prvi Henri de la Tour, kalvinista, maršal Henrika IV, regent poslije njegove smrti. Njegov sin Frederic Maurice, čuveni protivnik kardinala Richélieua, odmetnik, politički bjegunac u Španiji koji je ratovao protiv Francuske. Drugi sin Henri de la Toura je slavni vojvoda Turenne!

Bouillote – grijalica, metalni termofor, posuda sa toplom vodom za zagrijavanje kočija i t.d.

BOULANGER, Georges Ernest

Dosadilo mi je dopisivanje drugog i trećeg imena ove troimene gospode!.

Boulangier, general, kolonijalni oficir, ranjen u ratu 1870, kod obaranja pariške komune na čelu čete koja je oružjem osvojila Pantheon, reakcionar, karijerista, ministar rata u kabinetima Freycinet i Goblet, zavjerenik s antiparlamentarnim kombinacijama i revanžističkim planovima, osuđen na doživotno progonstvo, optužen zbog zavjere, ustrijelio se na grobu svoje ljubavi 30. IX. 1891. u Bruxellesu.

BOULAY Meurthe de la Antoine Jaques Claude Joseph

Kao što je redigirano. Važno je da se kaže da je surađivao kod sastavljanja Code civil.

BOULEVARD, na prvome mjestu boulevard, a zatim bulevar. Na starom bedemu izgrađena ulica, a danas, u centru velikih gradova naziv za široke avenue i prospekte. »Naziv se upotrebljava i za modernu cestu, dobro izgrađenu i s lijepim perspektivama«. Zašto »i za modernu cestu«, kad se taj naziv danas upotrebljava samo za takve ceste, koje nisu ceste ni moderne, nego glavne ulice u velikim gradovima?

BOURBON V, kraljevi francuski

Da se razvrstaju kronološkim redom. Podaci nisu tačni. Da se provjeri.

BOURBON PALAIS

Ne može ovako. Ili palais Bourbon, a u ovom slučaju najbolje bi bilo Bourbonaska palača. Da se navede da je sagrađena 1722 za vojvotkinju Bourbon Conde; nacionalizirana po revoluciji, sjedište vijeća 500 od god. 1795. Napoleon je dao sagraditi fasadu s kolonadom na Seinskoj obali; za restauracije sjedište parlamenta. 1848 sjedište konstituante, sjedište parlamenta za Drugog carstva. III. republika vratila se u B. palaču 1879 i tu je ostala sve do četvrte republike.

BOURDON

Muzička eksplikacija. Da se objasni da je bourdon onomatopejski po francuskom bumbar.

BOURDONOVA CIJEV

Sva naša tehnološka objašnjenja su, nažalost, nemušta! Tome nismo krivi mi, pak ni naši tehnolozi, ali je ipak tako da stvari ne postaju tim objašnjenjima jasnije. U tu svrhu mogu nam poslužiti slike kao jedini spas! Više zorno nego nemušto. Da se pozabavimo malo tim tekstom: »Pušta li se u instrument iz rezervoara para ili plin, mijenja se savijanje cijevi i kazalo pokazuje razliku između nutarnjeg i vanjskog tlaka«. Pušta li se plin iz rezervoara u instrumenat mijenja se savijanje cijevi. Gdje je ta cijev? Koje kazalo? Kakvo kazalo? Kada se o tome kazalu govori u retku br. 3 nije kazalo nego kazaljka, a da je sve zajedno manometar. O Bourdonu, međutim, nemamo ni jedne riječi. Ako mu je manometar tako važan trebalo bi i o njemu reći nešto.

BOURGEOIS, Emile

Bibliografija: Manuel de la politique étrangere 1610–1919.

B. Leon, političar, da se ne zaboravi! Mislim da ga nema u alfabetau.

BOURGEOIS, Leon Victor Auguste

Od 12–19 retka se briše! Kaže recenzent da je Bourgeois »glavni zastupnik težnje francuske buržoazije, da učvrsti svoju klasnu vladavinu pomoću koncesija proletarijatu«. O kojim je to koncesijama riječ? Kada se u ekonomskoj politici govori o solidarnosti klasa i o koncesijama iz solidarnosti, te koncesije sa socijalističkog principijelnog gledišta idu uvijek na štetu proletarijata. Kad se piše o Leonu Bourgeois-u, neka se citiraju socijalistički glasovi o toj solidarnosti, koju je propovijedala ideologija à la Bourgeois.

BOURGOING, Charles Paul Aimable

»Poslije 1814 služio kao diplomatski činovnik«. Kada poslije? Za restauracije i julske monarhije. Francuski pair. Dajte ga Jugoslavenskoj da se provjeri. Tamo ga nema. Stvar je važna, da se provede odmah!

BOURGUIGNONS

Irreparable!

Za stogodišnjeg građanskog rata pod kraljevima Charles VI i Charles VII Francuska se razdvojila na Bourguignonse i na Armagnace. Jean Sans Peur (Ivan bez straha), vojvoda burgonjski predvodio je Burgonjce koji su 1407 ubili vojvodu od Orleansa, potomka gaskonjskih vojvoda, grofova od Armagnaca. Ove dvije feudalne grane počele su međusobnu borbu tako da su se Burgonjci vezali s Englezima, a Armagnaci ispali kao nacionalno orijentirati. Kad smo već kod Armagnaca, onda bi i njih trebalo uvrstiti kao jedinicu. Isto tako kao i Bourgogne, kao provincija, kao historijski pojam. Ne znam, jer nemam pregleda, da li je u alfabetaru?

BOURMONT, Louis Auguste, Victor

Emigrant od 1789, učestvuje u vandejskom ustanku, apšen kao sumnjiv zbog pokušaja atentata na Bonaparta. 1804 bježi u Portugal. Kod ulaska Junota u Lisabon stavlja se ovom generalu na dispoziciju i postaje oficir glavnog štaba. Učestvuje u svima ratovima Carstva. Kao general divizije desertira pred Waterloom u tabor Louisa XVIII. Pod Bourbonima postaje maršal.

BOURRÉE

»Vjerojatno iz Auvergne«. Nije vjerojatno, jer Francuzi tvrde da je to autentično auvergnatski ples.

BOUTARIC, Edgar Paul

Kao što je ispravljeno. »La France sous Philipe le Bel« 1862.

BOUTROUX, Emile

B. zove se Etienne, Emile, Marie. Rečeno je već bezbrojno mnogo puta da se Francuzi pišu tako kako se zovu.

Za B. mnogo je važnije da se kaže da je čitavo njegovo životno djelo bilo posvećeno naporu da dokaže kako uz determinističke teorije postoji i potpuna sloboda volje. »De la Contingence des lois de la nature« 1875. Boutroux bio je dosljedan protivnik racionalističke teze o odumiranju vjere i tako je uspio da filozofskim sredstvima ponovno izvojsi pravo na opstanak religioznom uvjerenju u okviru t.zv. slobodne misaonosti. Njegova osnovna zamisao sastoji se od toga, da je za razvoj civilizacije neophodno potrebno, da se uspostavi puna harmonija između nauke i vjere. To što je ovaj producent magle pisao o Pasqualu: »Odlučili smo da mu se priključimo i da filozofiramo pod njegovim utjecajem«, nesumnjivo je više od sveukupnog ovog našeg diskursivnog obilaženja vruće kaše.

Boutrouxova pojava važna je za razumijevanje sveukupnog onog intelektualnog previranja oko Dreyfussovog procesa, kada su Sorel, Bergson, Peguy itd. svi zajedno, sa raznih sektora atomizirali materijalističku klasnu svijest. Iz Boutrouxove perspektive u zadnjoj, logičnoj konzekvenci više vrijedi jedan *Magnificat* ili *Salve regina* nego sveukupno ovo materijalističko brbljanje, koje ne će da kleči pod simbolom sursum corda!

Vidi napomenu generalnu o tome periodu za razrađivanje francuske suvremene književnosti. Dade se o tim problemima govoriti i kameleonski, kao biva, a što se nas danas tiču ovi detalji francuskoga kulturkampfa, na početku ovoga stoljeća? Međutim to je historijski netačno, jer radiacija tih problema još sveudilj traje. Tvrđiti, sa Boutrouxom, da svemirskog mehaničkog udesa nema, i da kvalitet i njegovo moralno intelektualno tumačenje prevladava mrtve količine, u ono je doba imalo jedini smisao da se mobilizuju mase za imperijalističke interese III. Republike. Objašnjavati da iznad finalnosti ima razloga i posljedica neshvatljivih i nejasnih, i da je neizvjesnost mnogo važnija komponenta u ljudskoj svijesti nego bilo kakav materijalistički program, spadalo je u širenje magle. Mehanika, fiziokemija, biologija i psihologija slučajno su se naslagale i staložile jedna povrh druge, a onaj »viši stadij sinteze« iznad prirodnog, iznad naravnog spada u metafizičke floskule a la Fichte: Die freis schöpferische Tat! To su razni Euckeni dogurali do toga, da smo danas sa zapadnoevropskom misaonošću upravo tu gdje jesmo, da papa Paceli tvrdi za Papinijevu knjigu »Il diavolo«, da je sramota za jednog konvertita da sumnja u materijalnu egzistenciju pakla, koji ne postoji samo dogmatski nego de facto.

BOVARIZAM

»Nerealno, romantično shvaćanje samog sebe, došlo do izraza u glavnom licu Flaubert-ove Madame Bovary«. Sve potpuno netočno i proizvoljno. Osim toga: bio bih za jedinicu bovarizam, samo u onome slučaju, ako je madame Bovary jedinica. Budemo li uvrštavali u Enciklopediju pojedine beletrističke fantome kao jedinice, gdje ćemo se zaustaviti? Don Juan treba da uđe, ali ide li i Onjegin, šta ćemo sa Karamazovima, sa miškinizmom, sa anakarenjinizmom, ili buddenbrockizmom ili faustizmom i t.d.?

BOVIANUM Vetus

Da uđe? Zašto da uđe?

BOVO OD ANTONE

Ne zaboraviti sliku zadarskog tornja!

BOY

Dječaci u fantastičnim uniformama kao posluga u hotelima i kavanama, neka vrsta kurira ili teklića, zovu se francuski chasseuri.

BOZDECH, Emanuel, kao što je reducirano. Osim toga što znači »karakterna tragedija baron Goertz«? Kaže da se istakao u borbi za afirmaciju kazališta. Svatko ko piše drame ističe se u borbi za afirmaciju kazališta za koje piše. I t.d. i t.d.

BOŽUR, da se ne zaboravi legenda o kosovskim božurima.

BOŽJA PLAHTICA (kaloper; Chrysanthemum balsamita)

Obratno: dao bih jedinicu pod kaloper, a božju plahtricu kao podnaslov. Pod božjom plahtricom poznaje taj cvijet samo jedan regionalan pojas, zagorski, a kaloper miriše sve do Zemuna itd.

BRACERA

Ilustrirati.

BRAČ

Usporedi s Jugoslavenskom i Pomorskom. Ilustrirajte. Nemojte objaviti fotografiju iz Pomorske, ona je staromodna. Brački kanal kao posebna jedinica te grupe.

BRAČNOST

Opet jedan novi renvoi na nupcialitet! Potpuno suvišno! Da je obratno bilo bi još nekako logično, ako je već potrebno da bračnost bude objašnjena, neka se to učini na ovome mjestu. Čemu ova vijugava stranputica do nupcialiteta?

BRADA

»Koštano izbočenje donje čeljusti, karakteristično za recentnog čovjeka«. Taj recentan čovjek živi na ovoj nesretnoj planeti već valjda više od nekoliko stotina tisuća godina! Ili brada 2) »Dlake kod muškarca u oblasti donje čeljusti«. Gledajte ljudi definicije iz Rječnika J.Ak.

Brada f. *barba, mentum*. U čovjeka od slijepijeh očiju niz obraze po donjim vilicama do sastavaka njihovijeh ili tako nekako, ne mnogo inteligentnije od ove definicije, ali bolje po mogućnosti!

BRADA

Napisali smo već jednu napomenu. Ovaj tekst je sa frizerskog stanovišta. Kad je već tako, neka se ne zaboravi: Barba Rossa, Barbe-bleu – Modrobrad i t.d. Zatim: brada! Mliječna, pahuljičava, čekinjava, bodljikava, mekana, masna (omastiti bradu, pljunuti u bradu, nositi bradu). Zatim: časna brada, sijeda, rijetka, gusta, puna, duga, patrijarhalna, šiljata, na dva šiljka, carska brada (graničarska), Kaiserbart franciskojozefinski, seconde-empire brada po uzoru brade Napoleona III., zečja nožica, favoris ili backenbart sa dugim zaliscima, karirana brada, grubo rezana u caréu, cottleti, bradica, mornarska, švedska, nordijska, košutovska, kozja, i t.d. i t.d.

Brada nije samo muškaračka oznaka, ni ljudska, jer je nose i mačke, i risove i lavovi, i koze i divokoze i jarci. Što sve brada jeste ili može da bude u narodnom jeziku? Kulturno-historijski pregled brade je dat ovdje samo površno.

BRADATI, Josif, kao što je ispravljeno.

BRADLAUGH, Charles

Bilo bi zanimljivo spomenuti, da je kao 15-godišnji dječak aktivno učestvovao u chartističkom pokretu. Bezbožnik po uvjerenju, B. bio je isto tako fanatičan trezvenjak i maltuzijanac, uvjeren da se Englezi množe u suviše velikom broju. Tri put mu je poništen mandat zbog odbijanja zakletve, dok mu konačno poslije glasnih svađa u engl. javnosti nisu priznali pravo da sjedne u poslaničku klupu i bez te formalnosti.

BRADLEY, James

»Njegova motrenja i određivanja položaja zvijezda bila su vrlo točna«. I to bi mi bio astronom, kome motrenja ne bi bila točna. Zašto da uđe u Enciklopediju kao astronom, ako su mu bila mjerenja »točna«?

BRADLEY, Francis Herbert

Nije ušao James astronom, Edward teolog, Fleury filolog, Andrew Cecil historik literature, Omar Nelson USA General, a Francis Herbert dobio je 27 redaka.

BRADLEY, Omar Nelson

Danas igra važnu strateško-političku ulogu u okviru NATO.

BRAGAGLIA, Anton Giulio

Ne kaže se da je putovao po Amerikama godinama. Šta je s Bragagliom od god. 1937., znači za posljednjih 17 godina?

BRAGANZA

Nije tačno da je ta kraljevska porodica Portugala vladala do 1910. Maria Gloria umrla 1853 bila je posljednji odvjetak te portugalske grane. Kako su se te dinastije kasnije vezale genealoški, neka se provjeri.

BRAGG, William H.

BRAGG, Lawrence W.B.

Zagonetka za Malinara. Otac i sin, samo sin, došao bi zapravo po alfabetu prvi, jer se zove Lawrence, a otac drugi, jer se zove William. To su ili dvije jedinice ili se u redosljedu jedne jedinice sin mora pojaviti prije oca, hoćemo li da budemo dosljedni.

BRAGOC

Ilustrirati.

BRAHE, Tycho

Otok Hven piše se sa dva e. Dakle Hveen! Bilo bi dobro da se nešto kaže o njegovoj astrološkoj ulozi na dvoru Rudolfa II.

BRAHMAN

Od Brahma, antropomorfizovan pojam boga, sinonim za vječnost, kada se brahmanizam, prožet pustim obredima, pretvorio u hinduizam. Brahma je kao božanstvo pojam boga stvaraoca, spojen u Trojstvu sa Višnom, koji čuva svemir, i Šivom, koji razara. Brahma je četveroruko i četveroglavo božanstvo, niže u hijerarhiji od Budhe i Bodisatve. Budha je jedan od najviših bogova (po ovom nebeskom protokolu). Svakako da se Brahma ilustrira.

Brahman u Upanišadi jedna religiozna parola.

Brahmanizam. Od prvog milenija naše ere socijalni i religiozni poredak u Indiji. Brahmanizmom vladaju i upravljaju Brahmani, svećenička kasta pravovjernih čuvara indijske kulture. To je skolastički vade mecum, izvor i Credo indijske mudrosti i filozofije.

BRAID, James

Kao što je ispravljeno, red 3, 4: Braidov neurohipnotizam kasnije skraćen u hipnotizam.

BRAIDIZAM, tu se parafrazira tekst koji je već objašnjen pod jedinicom Braid, a ovo upućivanje braidizma na Braid i Braida čista je formalistička igra.

BRAILLE, Louis

(Ispupčene točke) »koje slijepac pipajući razbire«. Ne razbire slijepac ništa, nego dirirajući čita opipom izbočene (ispupčene) dijelove.

BRAK

Etymon? Iz kojeg jezika potječe, tko ga tako zove? Brak poljski znači brodolom! (Wrack, vrlo vjerojatno).

BRAKIRAC

Ne može uputnica da glasi »vidi lovački pas«. Lovački pas je samo podvrsta jedne grupe.

BRANA

Occa, crates, irpex, occatoria; i Vuk je smatra granom: occae genus, branjalo se vjerojatno granama dok brana nije izumljena.

BRANCATI, Vitaliano

Talijana ima suviše! Neka se revidiraju sva talijanska imena. Ulazi ih sva sila potpuno nevažnih. Čovjek ima impresiju planske infiltracije.

BRANDANUS

je svetac, tako mu se zove i otok. Red 3, 4: »obećana zemlja svetaca« o kojoj se govori u našem tekstu nije nikakva obećana zemlja svetaca, nego raj! Paradiz! Suvremena nauka je identifikovala taj otok sv. Brandana sa Kanarskim otocima. U legendi se govori da je Brandanus, iskrcaвши se na tome otoku, ugledao raj.

BRANDER

Zašto da mi *fire ship* zovemo njemački Brander.

BRANDES, Carl

»Organizator književnog pokreta svoga brata Georga Brandesa«. Kakav je to književni pokret? Na Georga Brandesa ne treba zaboraviti.

BRANDI, Karl

Briše se.

Generalna napomena: Kod historika tipa Brandi Karla, ili kod ove vrste historika, za koje ne umijemo drugo da kažemo nego da su se »bavili historijom« i to još »najviše« i da su »veliku pažnju posvetili objavljivanju, ispitivanju i obradbi izvora«, ne treba mnogo logike da ih brišemo. Šta ćemo s njima? Koji historik se ne bavi tom »najviše historijom« i to »najviše onom strukom o kojoj piše«? A koji historik ne obraća pažnju, i to još »veliku« – objavljivanju, ispitivanju i obradbi izvora? I kakav bi to bio zubar, i kakva bi to bila enciklopedijska motivacija za jednog dentistu da se kaže, a to je sve što o njemu ima da se kaže, da je ponajviše vadio zube i da se bavio zubarstvom obraćajući veliku pažnju zubima i zubarstvu? Zaustavio sam se jedamput kod ovoga detalja, jer se te serpentine od historijografske hartije ponajviše zapliću oko naših historika. Sve je više karneval nego leksikografija!

BRANICKI

Individualno kako slijedi a ne kao porodica.

BRANIŠ, Vojta

Briše se! »Kao upravitelj škole za Primijenjenu umjetnost u Zagrebu zalaže se za unapređenje umjetnog obrta«. Za neaktuelnost naših informacija vidi napomenu o Školi za primijenjenu umjetnost.

BRANT, Joseph Joe

Red 5: da se provjeri, Brant je na engl. strani ratovao u Kanadi protivu Francuza!

Da se ne zaboravi grad Brantford, prozvan je njegovim imenom.

BRANT, Sebastijan

Kada se quattrocentističkim pjesnicima pridaje atribut »pravnik i publicist« pristaje im to kao sedlo magaretu. Sebastijan Brant slavno pjesničko ime petnaestoga stoljeća, pisac *Narrenschiffa*, koji nije dakako kao što Škreb prevodi »Brod luda«, nego lađa krcata ludama, dakle luda lađa, knjiga koja spada među najpopularnije knjige onoga vremena. Ova satirična poema, u stilu vremena veoma gruba, predstavlja tako uobičajenu formu kritike društvenih negativnih pojava, kojima su se pjesnici rugali još u okviru sredovječnih svetih prikazanja i plastike, sve do ove vrste moralno-didaktičke poezije, koja ovdje nije ni u kom slučaju dobro prikazana.

BRANTOME, Pierre

Tko piše, tko prepisuje, tko verifikuje a tko kolacionira? Na svim ovim funkcijama treba da se zavede jedna kontrola, jer su mi ta upozorenja već zaista dosadila. Prepišite. Citiram po tekstu. Jedinica se zove: BRANTOME, Pierre de Bourdeille! Čovjek se ne zove Bourdeille nego *Bourdelles* i to tačno Pierre De Bourdelles seigneur de. Kao što je ispravljeno. »U kojima je opisao život plemstva na dvorovima, viteške običaje, pustolovine galantnih gospođa.« Da se doda: duhovito i živo, a ne cinički. Što znači da je B. opisivao nešto cinički?

BRAQUE, Georges

Da se prestilizuje ponovno. Braque je važno ime. Kod ilustracije posvetiti punu pažnju.

BRATSTVO

Organ društva Sv. Save do god. 1941., onaj Perović, koji se buni protivu mog teksta o ustanku bio mu je sekretar! Stopercentno četničko udruženje! Ili da se prokomentira ili da se briše!

BRAŠNA DJEČJA, zašto plural? Ne govori se o Nestleu. Ako već imamo da budemo reklama za Nestleove proizvode ja sam za to. Trebalo bi medicinski obrazložiti. – Zašto se to brašno melje?

BRATIANU, Dimitrie

Da li je Bratianu ili Bratiano? Jedno i drugo.

Pariski đak, dakako; kao šef kabineta nosio je abuličnoga kralja Karola u svome džepu kao maramicu. Nije mu bilo teško izvesti sve potrebne marifetluke, da Rumunija ostane neutralna god. 1914 po uzoru Italije, kao solidan saveznik. B. je uspio da ubaci Rumuniju u rat god. 1916, uvjeren da će Brusilovljeva ofenziva oboriti Austriju. Potpuno nesprijetna i korumpirana bojarska vojska slomila se kod prvih sukoba i B. je pobjegao iz zemlje kada je Avresco kapitulirao god. 1918. Slom centralnih sila donio je čovjeka, optuženog zbog veleizdaje, na trijumfalnu vlast i on je u ime Rumunije istupio na Pariskoj mirovnoj konferenciji kao pobjednik, kao saveznik s najvećim pretenzijama. Kao takav nije htio potpisati St. Germainski mirovni ugovor, poslije kao ministar protagonista politike Male Antante, remorkiran po francuskim direktivama.

BRITANIK, Britannicus Tiberije Klaudije Cezar

Generalna napomena. Da se ne zaboravi Britannicus od Racinea.

BRATISLAVA, navodi se mađarski Pozsony, a ne govori se da je to Pressburg kao njemački grad kroz vjekove, tako reći u predgrađu Beča poznat po svojim kiflama koje se

zovu presburške i po kobasicama. Ne govori se da je bio vjekovima sjedište hrvatsko-ugarskog sabora. Poznat je požunski geto sa važnim kulturnim značenjem za migracije mađarskih i hrvatskih Jevreja. Isto tako ne govori se o historiji Požuna od 1939–1944 kao niti od 1944 do danas.

BRATISLAVA

Trebalo bi u vezi s Požunom na kraju konca reći nešto i o nama! Ta toliko su godina putovale naše mizerije na požunsku dijetu! Vitam et sanguinem etc., pragmatička sankcija, etc., Regnum regno etc. U tome gradu krunili su se kraljevi ove zemlje i donosili zakone vjekovima. A na kraju i od 1918. dogodilo se nešto u ovome gradu »Čehoslovačke republike« koji to danas više nije, na što je Viktor Novak zaboravio, a mi ne treba da zaboravimo, kada je riječ o historiji Požuna.

BRAUER

Jedno ime iz shematizma njemačkih medicinara. Ne navodi se što je proučavao, uglavnom, kada je proučavao tuberkulozu. Obuhvaćena je masa tih imena potpuno mehanički.

BRAVA (CARDO)

»U zoologiji. U školjkaša i ramenonožaca poseban uređaj za otvaranje i zatvaranje ljušture školjkaša«. Ne razumijem ništa kakvi su to školjkaši u kojih je »poseban uređaj za otvaranje ljušture školjkaša«. To je brava (cardo) u zoologiji! Kakav je to uređaj i kakva je to brava kojom školjkaši otvaraju ljušturu školjkaša, kao ključem za konzerve, a ta brava je najčešće »najčešći tip taksodontna (raznozuba) b.« Što rade školjkaši ramenonošci s tim raznozubim uređajem, koji je »tip taksodontna brava«? Otvaraju svoje ljušturu. Brava nije uređaj, do đavola, nego nešto što možda i ne treba da bude jedinica u Enciklopediji. Mislim da je to najjednostavnije!

BRAVNIČAR, Matija

»Umjetnik velikog znanja i zamaha«. Da se brišu svi ti superlativi. »Pokušanje v dolini Šentflorjanski« i »Hlapec Jernej« to su opere po tekstovima Cankara. Dogovoreno je, da se navode pjesnici po čijim je djelima pisan libreto.

BRAVURA

Francuski *bravoure*, nije samo bravura u muzici nego u svima vještinama: u ratu, u sportu, u slikarstvu, u govorništvu, u glumi u recitaciji i t.d.

BRADZOT, principijelno pitanje: ova naša enciklopedija nije stručna, ona nije veterinarska. Da li ovakve opće zaraze, koje su tako brze i nezatne te nestaju za nekoliko sati, a ne kaže se ni kakve su ni što su ni odakle su potekle, da li su one doista zavrjedile da uđu u enciklopediju i da tu ostanu? Mislim da ne. Prenagomilani smo najsitnijim medicinskim stvarima.

BRAUCHITSCH, Waltherr

I, 45 »u toku operacija u Rusiji 1941. smijenjen s položaja zbog neslaganja s Hitlerom« prilično važan detalj, trebalo bi ga konkretizirati. To je bilo u razgaru bitke za Moskvu, kad je Brauhitscheva dijagnoza bila: rat je izgubljen.

BRAY, John Francis

Što se tiče tekstova O.M.! Kod svih ovih socijalističkih kvekeri, klasnih pijetista, nazovisocijalističkih filistara, za koje je Lenjin govorio da mirišu na frizersku pomadu (kao

Leon Jouhaux na zimmerwaldskoj konferenciji), kod ovih religioznih reformatora, labourističkih ideologa, šegrta i kalfa Vojske spasa, pacifista, antimilitarista, antialkoholičara i starofrajlinskih sociologa, u principu je ispravno da budu fiksirani u Enciklopediji, samo je opasnost u tome, da ton kojim ih prikazujemo, ispada afirmativno! To nije baš ton divljenja, ali često čuđenja! Trebalo bi ih prikazati nerazmjerno kritičnije nego što je to urađeno. Nameće se, prema tome, kao logičan zaključak, revizija tih tekstova.

BRDOVEC

Vidi Januševac, v. Lužnica! Brdovec se može spomenuti pod ovim jedinicama, suvišno je da se spominje samostalno.

BRECHT, Bert (Bertold)

»Istakao se kao marksist«, Brentano se osobito istakao, Brehm se stekao i t.d. i t.d. »Svoje dramsko stvaranje nastavio u emigraciji«. U kojoj emigraciji?

BREGAS

Ja sam čuo, da se ova planina izgovara i kao Blegaš. Da se provjeri!

BREHM, Bruno

»Stekao popularnost trilogijom literarno beznačajnih romana«. Logika: »Stekao popularnost trilogijom literarno beznačajnih romana« zato ulazi u Enciklopediju.

BREHMER, Hermann

Iz popisa njemačkih medicinara.

BREITKOPF & HARTEL

Nismo katalog nakladnih poduzeća i to dakako njemačkih! Budemo li tu rabotu produžili sa područja svih evropskih jezika, gdje ćemo svršiti. Briše se!

BREMEN

»God. 1918–1919 proživio je tešku revoluciju«. Trebalo bi to reći što je Bremen proživio.

BRENNER, Leo

Astronomski pseudonim v. Gopčević, Spiridiona. Šta mu znači ovaj astronomski pseudonim?

BRENTAČA dolazi od brenta. Brenta ide u rječnik. Ako je riječ o vatrogasnoj pumpi neka se opiše tehnološki. Neka se ilustrira.

BRENTANO, Clemens

Nije Clemens, nego Klemens! Romantik, slavno ime njemačke poezije, nije se ništa – »osobito istakao kao novelist«, jer da se nije »osobito istakao« uopće kao pjesnik, ne bi bio postao slavno pjesničko ime! To je samo po sebi jasno i sa ovakvim zveketanjem suvih pasulja u kesi od hartije, ne objašnjava se ništa. Brentano, živčano rastrovan po svom tjelesnom ustroju, razdrt bolećivim strastima, nesretan i nervozan u vlastitom obiteljskom i ljubavnom životu, utekao se posve mutnoj i bolećivoj katoličkoj mistici, pak ni njegova konverzija nije bila nikakva moralistička katarza, nego isto tako lutalačko, nervozno traženje bizarnih motiva, kao čitava njegova literatura. Bilo bi idealno kada bi u tekstu, u Enciklopediji, o pojedinim piscima bile date doista sažete formule istinitih prikaza, a ne

neodređeno ili neodgovorno ispisivanje redaka o temama, koje su recenzentima nejasne, često nepoznate, a u svakom slučaju strane i daleke.

BREST LITOVSKI treba da uđe kao posebna jedinica. Mir u Brestu Litovskom obraditi po historijski egzaktnim elementima. Kod glasanja u izvršnom vijeću Sovjeta 116 glasova bilo je za sklapanje, 86 protiv, 26 praznih, a 2 su se anarhista sustegla od glasanja. Letonski i poljski delegati bili su oslobođeni od glasanja. Joffe, Trocki, Radek i t.d. i t.d. Lenjinov stav i Buharinov stav, historijski važno.

BRETEUIL, Louis Auguste le Tonnelier

Neka mu se doda baronski naslov kao što je i bio: baron de. Ambasador na dvorovima danskom, švedskom, bečkom i napuljskom. Državni tajnik kraljevog doma (a ne kućanstva).

Breteuil uputio je 1785 historijski cirkular, kojim se ukinuo sistem apšenja na temelju kraljeve odluke u obliku kraljevskog zapečaćenog pisma. Napomena: vidi uputnica: Lettres de cachet. To ukidanje Lettres de cachete i ukidanje zatvora u Vincennesu, spada u uverturu francuske revolucije. Breteuil bio je glavni ideolog i praktičan političar apsolutističke politike Marije Antoinette. Njegovo imenovanje za ministra 1789 bilo je neposrednim povodom za pad Bastille. Emigrirao je u Švajcarsku i nije više igrao političke uloge.

Lettres de cachette – pisma zapečaćena kraljevim pečatom, koja su sadržavala osudu na doživotnu robiju ili progonstvo, postala su simbolom autokratske samovolje.

BRETISLAV I.

Možda i nije važno da uđe. Ali kad smo se već odlučili onda ne treba o carevima toga perioda govoriti kao da su poznate ličnosti. Objasnite, braćo, koji je to car, koji je pobijedio našega Bretislava. Ako je već bio pobijeđen on se pokorio kao vazal i ostao pokoren do smrti.

BRETISLAV II.

Isto tako mutno kao i Bretislav I. 2, 3, 4 i 7, 8 može se mirne duše brisati.

BREYSIG, Kurt

Da li mu je djelo »Der Stufenbau und die Gesetze der Weltgeschichte« jedino djelo, i da li je to tako važno djelo, da ga mi citiramo? Da li je on uopće važan?

BREZINA, Otokar, kao što je reducirano i ispravljeno. Nije baš sretna karakteristika. Kad smo već Bezruč demaskirali da se zove Vašek, zašto ne donosimo građansko ime Brezine: Baclav Jebavy? Učitelj u Jaromericama. Pučki učitelj.

BRIANÇON, »industrija prerađuje svilu, vapno i milovku«. Što znači milovka?

BRIAND, Aristide

Čovjek, na početku svoje političke karijere sekretar Biroa Socijalističke partije, jedan od glavnih ideologa pokreta, anarhosocijalistički propagator prava na generalni štrajk, a kasnije ministar policije, koji je prvi (u historiji građanske klase) primijenio mobilizaciju, kao sredstvo nasilja u satiranju na zakonu osnovanog štrajka. Ovaj razvojni put A. Brianda nije tako nezanimljiv, te ga ne bi trebalo prikazati i podvući u našem prikazu. Kao parlamentarni referent u pitanju odvajanja crkve od države A. Briand je govorio o antidogmatskoj, misaonoj determinanti, koja ne treba nikakvih božanskih ni vrhunarnih pretpostavki, i dok je bio glavni zagovornik prava radničke klase za generalni štrajk, on ju

je satro silom oružja. Presedan za pokušaje u suvremenoj političkoj historiji, aplikacija antidemokratskog nasilja kao princip. Bio je čuven kao govornik!

BRICKA, Karl Frederik

»Na čelu arhivske uprave Danske«?? Ovih danskih arhivara ima na buljuka.

BRİČES

Sva ova pitanja pomodnog, krojačkog karaktera muške ili ženske mode, svrstao bih kao zajedničke jedinice i objasnio na nekim tabelama više grafički. Zanima me tko je došao na ideju da ovakve enciklopedijske tekstove koji sadržavaju materije enciklopedijske od jednoga retka zapravo od 13 riječi, više telegrame nego enciklopedijske tekstove, još i potpisuje.

BRIGADA

Od tal. *brigatta*, kavalerijska, infanterijska, tenkovska, tehnička, pionirska itd. Sastavljena obično od dva puka; komanduje general, brigadir. Kao taktičku jedinicu brigadu je prvi primijenio Gustav Adolf, a kao takva ostala je sve do XVIII. st., kada su se dvije po dvije brigade počele upotrebljavati kao nova jedinica: divizija.

BRIJAČ

Ne vrijedi. Vidi FRISEUR, COIFFEUR, FRIZURA, BERBERIN, BERBERNICE i t.d. Kulturno-historijski osvrt.

BRILLAT-SAVARIN, Anthelme

»Francuski agronom (1775–1826). Uzimao je učešća u politici Francuske u periodu revolucije. Bio član vrhovnog suda na konzulatu. Poznat je po svom liberalno-gastronomskom djelu *Physiologie du gout* (1825)«.

Brillat-Savarin, prije svega nije bio agronom, nego publicist ili književnik. Do ove greške došlo je, po svoj prilici tako (pretpostavljam), da je pisac mjesto gastronom napisao agronom, zatim: kaže pisac da je »uzimao učešća u politici francuske u periodu revolucije«. Ova zagonetna tvrdnja traži svakako objašnjenje. Što znači uzimati učešća u politici jedne zemlje i to još u periodu jedne revolucije? Osim toga nije bio »član vrhovnog suda na konzulatu«, nego član kasacije za Konzulata, ako je uopće poznato što bi u ovom slučaju trebalo da bude Konzulat? Djelo mu nije liberalno-gastronomsko, nego epikurejsko.

BRILJANT

»Oblik u koji se brusi drago kamenje, osobito dijamant«.

Brillant ne znači savršeno ništa drugo nego to što znači: particip od briller, dakle blistajući.

Brillant nije dakle oblik »u koji se brusi drago kamenje«, nego dragi kamen, obično dijamant, kome je površina izbrušena u piramidama tako facetiranim, da su im šiljci plosnato odbrušeni, a dvije po dvije piramide imaju zajedničku bazu. To je naime jedan od načina dragoga kamenja.

BRIOLET

»Kuglasti oblik u kome se često brusi drago kamenje«. Ne razumijem!

BRILJANTAN

Brillant je detaljno obrađen po meni lično, kao adjektiv se briše, jer je tamo naveden.

BRIONI

Daje se naputnica na Brijunski otoci. Potpuno suvišno, Brijuni ostaju Brijuni. Zašto smo proveli reviziju naziva?

BRIOS

Za etimološki prioritet: brioche.

BRISBANE, Albert

»Propagator Fourierovih ideja«. Uputnica na Fourriera i na Phalanstere«.

BRISELJSKA KONVENCIJA

Piše BRISELJKA KONVENCIJA. Hoćemo li pisati briseljka ili bruxelleska? Pakt u Bruxellesu jedan je politički događaj najnovijeg datuma na koji ne treba zaboraviti.

BRISTOV, Walter Rowley

Iz popisa engleskih medicinara.

BRITANSKA ISTOČNA AFRIKA

»Mandatno područje Tanganjika pod skrbništvom U.N.« Prije svega U.N. je OUN, Organizacija ujedinjenih nacija. Kad je riječ o skrbništvu nad Tanganjikom, da se navede da li je to zaista skrbništvo, ako nije protektorat, kada je nastupilo, kakvo je državopravno stanje toga teritorija bilo prije toga i zašto je OUN predala Britaniji Tanganjiku?

BRITANSKA ZAPADNA INDIJA, obuhvaća tako ogroman prostor da je bezuslovno potrebno da se objasni grafički sa priloženom orijentacionom kartom, kao što je to principijelno dogovoreno sa Mardešićem.

BRITTEN, Benjamin

I u muzici se piše mnogo napamet, bez ikakvog sadržaja. »Ravnoteža između forme i sadržaja«, takva je jeftina floskula, da je staviti na hartiju može samo onaj čovjek koji kod toga posla savršeno ništa ne misli. Isto tako »stvaralačka snaga u lakoći s kojom se rješavaju najteži tehnički problemi.« Ako ne znamo ništa da kažemo konkretno, bolje je da se sve to briše.

BRIZANTNO ZRNO (franc. *briser* kidati)

Da li je potrebno da bude samostalna jedinica? Logična uputnica: vidi barut, eksplozivi, artiljerija itd. bila bi ovaj put doista na mjestu.

BRJUSOV, Valerij Jakovlevič

Ruski recenzent: »no lirika mu je poslije revolucije knjiška«. Prevedi na hrvatski, to znači sve što je Brjusov pisao kao boljševik ne vrijedi ništa. Do kakvog apsurdna dovodi latinska fonetizacija: Sedevry, očito ruska transkripcija franc. pojma Chef d'oeuvre, u pluralu kao »remekdjela«...

BRKANOVIĆ

Hrvatski kompozitor! Da se briše atribut nacionalne pripadnosti i to molim da se provede! »U svoja sadržajno i formalno originalna djela« i t.d. Što znači »sadržajno i formalno originalna djela«? Može li se biti originalan bez sadržaja i bez forme? Ako je jedan artist originalan, po čemu odudara kao netipičan? Zašto? Da se sistematski provede princip navođenja književnih autora po kojima je komponovana neka opera. Zašto se ne navode i libretisti?

BRLIĆ, Ignjat Alojzije

Devet redaka. Šta je bio? Književnik ili gramatik ili redaktor ili trgovac, ili prevodilac ili ikavac? Zašto da uđe u enciklopediju? Kao prevodilac Fridolina? Ili *Kraljodvorskog rukopisa*? Da li je taj Fridolin takva slavna stvar da to treba enciklopedijski ponovno utvrditi. Za *Kraljodvorski rukopis*, mislim da je suvišno dokazivati da je mistifikacija. Da se briše.

BRLOG

Mjesto gdje liježu svinje, zvijeri i ribe; u prenesenom smislu u moralnim oblastima nečistoća, nečist život. Nečistoća kao stvar nečista u tjelesnom ili moralnom smislu, osim toga mjesto u Lici: General Feldmarschal Leutenant Puhallo von Berlog! Ide među one riječi pod B, za koje se nismo odlučili hoće li ući ili ne.

BRLOG OZALJSKI, mislim da ne treba da uđe. Selo sa 295 st. Ali da Ozalj treba da bude posebna jedinica koja ne će ostati samo kod toga da je Ozalj »nekad vlasništvo porodice Zrinjskih« to je jasno.

BRNAZE

Jedinstvena koordinacija tekstova po nekom određenom sistemu, nažalost još uvijek nije provedena. Malinar, koji se često gubi u potpuno suvišnim pedanterijama, neka provede taj sistem, u smislu uputa koje su mu već date. Te upute glavnog redaktora neka budu komisiji direktive, da se odredi tačan leksikografski redosljed tekstova.

Bilo bi bolje, i jednostavnije; Brnaze, 1215 st. 320 m nad morem, kotar Sinj, na cesti Imotski–Split. Uskotračna željeznička stanica Split–Sinj. Jer ovako kako je formulirano, »kroz selo prolazi cesta Sinj–Split i Sinj–Imotski, te uskotračna željeznica Split–Sinj«, što znači, da uskotračna željeznica prolazi kroz selo, što opet nije tačno. Stipe Gunjača od 7–23 preopširno. Govori se o otkrivenim ostacima pet formacija zidova, a onda se te formacije ponovno nabrajaju, što je potpuno suvišno. Ne znam da li su tako važni ovi arheološki detalji?

BRNČIĆ, Ivo

Strijeljan u ovome ratu, što nije spomenuto, a u ovom slučaju važno.

BRNJICA

Ilustrirati sa nekoliko vrsta brnjice za psa, za vola itd. Obavezno nošenje brnjica za pse u gradovima, vidi kontumac pasa itd. itd.

BROAD CHARLIE DUNBAR

Tko nam verifikuje ovu masu engleskih filozofa?

BROCKDORF-RANTZAU, Ulrich

Nije bio ministar vanjskih poslova nego drž. sekretar ministarstva vanjskih poslova, imenovan na to mjesto 20. XII. 1918. Tvrditi za B. da je ministar vanjskih poslova 1918 neobično je riskantno, jer 1918 traje od januara do decembra, a on je drž. sekretar tek 20. XII. 1918. Treba da se kaže u kakvom kabinetu. Bio je predsjednik njem. delegacije na mirovnoj konferenciji u Parizu u Scheidemannovoj vladi. Nije bio poslanik u Moskvi nego ambasador u Moskvi. Neka se skrene pažnja našim historicima da poslanik i ambasador nije jedno te isto.

BROCKES

Nije važan u historiji njemačke poezije kao psalmista ili kao što Škreb kaže u »duhu optimističkog građanskog deizma«, nego kao jedan od prvih himničara prirodnim ljepotama. A i u toj svojoj poeziji, nazovimo je tako, Brockes je Švaba – tra-la-la.

BROCKES, Barthold Heinrich

Pjesnici kao Brockes posebno su pitanje za našu Enciklopediju. Ne bi ih trebalo prećutati, ali isto tako: pisati o njima nije tako jednostavno. Prije svega »Irdisches Vergnügen in Gott« je doslovno neprevediva fraza, upravo tako himnička evokacija kao i Gloria in excelsis. Prevesti »Irdisches Vergnügen in Gott« kao radost, veselje, užitak ili zadovoljstvo, opet se ne podudara sa pojmom Vergnügen (u našem jeziku), kada je riječ o bogu. »Slava bogu na zemlji«, to bi bio ekvivalent naslova, i kada se već prevodi, treba prevesti tako naivno kao početak azbuke! Generalna napomena: moje subjektivno mišljenje, da naslove pojedinih pjesničkih djela u Enciklopediji uopće ne treba prevoditi.

BROD, Maks

»U svojoj epici nastoji riješiti problem potpuna čovjeka«. »U emigraciji se isticao kao pripovjedač« i t.d. Trbuhozborac bez kriterija. Zuji kao muha, udarajući o bilo kakvo staklo ili ogledalo, uvjeren da će skroz! Jok! Što znači »riješiti problem potpuna čovjeka«? Kaže: »isticao se u emigraciji kao pripovjedač«. U kojoj emigraciji? Tko od naših čitalaca zna, da je Max Brod pobjegao iz Hitlerove Njemačke kao Izraelita?

BRODAR

7, 8, 9, 10, 11 briše se kao potpuno suvišno. Sve te parafraze Primožićevih tekstova iz Pomorske enciklopedije, ovdje su potpuno suvišne!

BRODARSKI POD, pitanje pomorske terminologije. Javlja se ponovno blazinica! Taj pod koji se zove brodarski, to je zapravo palubni pod, jer se takvi podovi od utorenih blanjanih dasaka nalaze samo na palubi, pošto je paluba istodobno i krov broda. Ne znam kako bi to valjalo riješiti.

BRODET

»Jede se uz palentu«. A zašto ne, molit ćemo lijepo, obratno?

BRODOTOČAC

Teredo navalis. Brodotočac je smiješan anagram Brod-otočac. Prije svega ovaj brod otočac ne rastače i ne buši samo brodove nego poput termita (a teredo navalis i jeste jedna vrsta vodenog termita, to što mu jasno govori i pridjev »navalis«), rastače i drvo i kamen i u Otočcu ne samo u Brodu. Opasnost od tereda nije dovoljno naglašena. Veli autor da je »štetočina«! Sasvim blaga, gotovo sentimentalna fraza! A pod fantastičnim, gotovo surrealističkim imenom »Brodom i otočcem«, nitko ga ne poznaje u svijetu. To je isto tako naivno kad bismo za tornado rekli krajolom ili stablolom, jer lomi i uništava čitave predjele, stabla i šume, dakle šumolom. Neinteligentna igrarija riječima. Ostavimo tereda pod njegovim poznatim imenom teredo i prebacimo ga prema tome na slovo T! Ovdje se briše!

BRODSKA HIGIJENA

Očuvanje zdravlja ili izbjegavanje bolesti, to je šecko eno. Vidi Primožić.

BRODSKO VIJEĆE

Brodski savjet kao brodsko vijeće u FNRJ, da se prikaže detaljnije po funkciji i zakonskim propisima, a ne samo opisno kao da postoji de facto.

BROENDSTED, Petar Oluf

Opet jedan danski muzealac!

BROGLIE, Achille de

Nije bio Achille nego Achille, Charles, Leonce, Victor, duc de. Poslije pada Napoleona, u Domu pairova (1814) nastupio je kao branilac maršala Ney, da uspostavi prelaz između restauracije i carstva. U prvom kabinetu Louis Philippea ministar prosvjete, 1832 ministar inostranih poslova, 1835 ministar predsjednik. U Revoluciji 1848 monarhista, a poslije drž. udara od 2. XII. 1851 posvetio se studiju historije. Kod Sournirs četiri sveske i »Discours« tri sveske.

BROGLIE, Jacques, Victor, Albert de

Nije Albert nego Jaques, Victor, nije bio poslanik nego ambasador u Londonu, rušio je Tiersa kao republikanca. Da se navede bibliografija! Od Broglie nisu ušli: 1) Francois Marie, 2) Victor Maurice, 3) Francois Marie, 4) Victor Francois, 5) Charles Francois, 6) Victor Claude, 7) Maurice Jean, 8) Achille je ušao, 9) Jaques Victor je ušao, 10) Cesar Paul Emanuel nije ušao, 11) Louis Cesar Victor Maurice nije ušao, 12) Louis Victor Pierre Raimond, nije ušao. Za Francuze svi su važni, a za nas upravo kao i ova dvojica, koje smo unijeli. Da se ne zaboravi posljednji Louis Victor Pierre Raimond, fizičar, teoretik teorije kvanta. To je važno!

BROJČANICA

Ide pod Aritmogrif! Ove deskripcije su prije svega uhodrapateljnjaja magareština, a zatim popraćena glomazno blesavim primjerima i tabelama. Dovoljno je, ako je uopće potrebno, da ostane definicija bez primjera!

BRONCA, prekratko. Suviše važno poglavlje iz historije i iz ekonomske historije, pa čak i iz poezije! Aere perennins! Osim toga: »Aes« kao pojam, kao oružje, kao cimbal, kao kip, kao posuđe, i na kraju kao novac, koji se kolektivno zove u pluralu ases (asovi u kartama kod nas). »Aes« u prenesenom smislu nije samo novac nego imutak uopće, imovina vlasnika aes meum, a aes aliennum dugovi. Zatim od bronce su se lijevali topovi i zvona, prave se boje brončane, šafranske i brokatne. Bronca je »materija prima« za čitave vrste umjetnog obrta i stvaranja; oružja, dekorativnih predmeta, brava, okvira i oplata. Broncu kultivišu Perzija, Indija, Kina, Japan, Helada, Atena, Egina, Delos, Korint i t.d. Centri brončane umjetnosti i sitne plastike (Delfin), sitna rimska plastika po svima centrima talijanskim i periferijskim Rimskoga imperija već od etruščanskih grobova. Toaletni pribor, igle, uljanice i t.d. Srednjovjekovna crkva: devocionalije, dekoracije, svijećnjaci, škropionice, reljefi svetaca i svetačkih likova, krstovi, kadionice, oplata na vratima, na sarkofazima i t.d. i t.d. Isto tako (da se ne zaboravi) brončano doba.

BROOKLYN

Na most smo zaboravili. Donesite Brooklynski most u slici!

BROQUEVILLE, Charles, de

Kao što je redigirano. Bio je comte. Reorganizator belgijske armade.

BROSCH Moritz

Kao što je redigirano, 3, 4 red se briše, 5, 6, 7, 8, 9 briše se. Možda je potpuno suvišan.

BROSSES, Charles, de

Bolje da se kaže erudit nego učenjak.

Kad smo se već odlučili da uđe, neka se spomene da je bio prijatelj Buffona i Diderota, poznat po sukobu s Voltaireom. Pročuo se po svojim pismima o Italiji («Les Lettres sur Italie»), gdje je s mnogo poetskog elana i ukusa među prvima skrenuo pažnju na razne elemente tal. života. Da se citira bibliografija: L'Histoire du VII. siecle de la Republique romaine« (Po Salustu).

BROŠ

Vidi napomenu o Brošu.

BROŠURA

Po francuskom – *broche* – igla, dakle knjiga prošivena iglom, tanka knjižica koja nije ukoričena.

Osim toga broš – ženski nakit, koji se pribada iglom.

BROUGHAM, Henry, Lord

Kao što je redigirano. 2, 3, 4 se briše.

Upozorenje: Whigovci pišu se Whig, a Tory se piše sa Y. Zalagao se kao Whigovac. 10, 11 red se briše.

B. kočija – posebna jedinica, bibliografija da se citira djelo.

BROWN, Clarence

»Obrađivao teme iz književnosti«. Ne navode se autori.

BROWN, James Duff

Što znači: »uveo prvi u Evropi slobodan pristup do polica«?

BROZ JOSIP TITO

Nema razloga uputnica vidi TITO, da se obradi na ovom mjestu.

BRSEČ, da li je Kumičić doista tako veliko ime da Brseč ulazi u enciklopediju samo zato jer se on tu rodio? Briše se.

Generalna napomena: trebalo bi približno shematski odrediti po kome kriteriju uvrštavamo pojedina naselja? Po broju stanovnika, od kojega broja, po historijskom ili kulturno-historijskom značenju od kojega perioda i t.d. i t.d.

BRST

»Brst smeta podizanju šuma«. Da se doda, a korist od brsta u nerazmjeru je sa štetom koju nanosi naročito u krševitim predjelima! »Koza je najveći neprijatelj našega naroda«.

BRŠADIN, kao što je ispravljeno. Bršadinske barake spaljene su jeseni 1918. u okviru pobune zelenokaderaških masa, kada je situacija na čitavom terenu austrijske monarhije bila

objektivno revolucionarna u lenjinskom smislu. Treba dati napomenu kao uputnicu vidi ZELENI KADER.

BRŠLJAN

Imamo pod istim krovom Bibliografiju, pak neka se tamo pretrese šta će ući! I bibliografski sektor treba koordinirati. Ovako se radi slijepo.

BRUCELOZA

Već je opisana pod morbus Bangi, pod Bangovom bolešću. Ovdje je duplikat.

BRUCH, Maks

»Kasni romantik, odlikovao se tehničkim zanjem i t.d.« pa tek valjda, maltene rekoh jednu grubu riječ, ako se netko ne odlikuje »tehničkim znanjem«, a čemu je onda artist? Što znači fraza tehničko znanje? Ne znači ništa.

BRUCKNER, Ferdinand

»Vjeran naturalizmu i aktuelnoj tematici«. Što znači aktuelna tematika. Briše se!

BRUHL, Heinrich Graf von

Da se kaže da je rasipanjem i utajom drž. novca upropastio saske financije a za vrijeme Sedmogodišnjeg rata svojom vanjskom politikom položaj čitave zemlje. Grandseigneur, mecena i belesprit utajio je više od pet milijuna talira drž. novca. Njegova palata u Dresdenu sa čuvenom terasom i perivojem i sa bibliotekom od 62.000 svezaka, spadalo, je među znamenitosti grada, dok nije nestala u ovome ratu.

BRUMAIRE

Neka Mirković obradi 18. brumaire u 20 redaka na ovome mjestu, kao posebna jedinica. Neka se ne zaboravi ilustracija Fr. Bouchot!

BRUMER, Viktor

»Kao teatrolog pisao o kazališnim problemima«. Kao teatrolog nije mogao pisati o astronomskim problemima. Briše se!

BRUNDA

Ne treba zaboraviti na instrumentat.

BRUNELLESCHI, Filippo

2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, briše se. Isto tako 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 na drugoj stranici. Da se ilustrira.

BRUNETIERE, Ferdinand

1875 preuzima redakciju »Revue des Deux Mondes« sa tezom protivu imitacije strane književnosti, na vlastitu, francusku tradiciju XVII. st. koja mu je ostala idealom do smrti. Protivnik svakog epikurejstva u mislima ili u stilu, B. je sa elementima Comtea, Tainea, Darwina i Schopenhauera stvorio svoj puritanski, klasicistički sistem, dopuštajući književnosti jedinu njenu funkciju, da moralistički djeluje u humanom i u socijalnom smislu. Harmonija, jasnoća, prava mjera i plemenitost izraza, to su bili Brunetierovi apstraktni recepti, od kojih put do obraćenja u katoličkom smislu nije bio dalek ni nelogičan. Našao se sa Georges Goyauom na koljenima pred Enciklikom Pape Leona XIII, dvadeset godina kasnije. U svom poznatom članku od 1. I. 1895. u »Revue des deux

Mondes«, koji nosi naslov »Poslije jedne posjete u Vatikanu«, B. je izrekao smrtnu osudu pozitivističkoj nauci, i prignuo koljeno pred katolicizmom, kao jedinim kompasom za literaturu i za razvoj civilizacije i čovjeka uopće. On je bio za objavljivanje katolicizma u novoj socijalnoj varijanti u smislu Enciklike pape Leona XIII: čovjek je po prirodi zao, pozitivistička znanost je zatajila, a pošto Crkva priznaje da je rješenje socijalnog pitanja pitanje morala, prema tome nitko nema razloga da ne prizna Crkvi da vodi čovječanstvo i dalje kao što je to činila do danas.

BRUNHILDA

»Kćerka zapadnogotskog kralja«? Kojega? Kći zapadnogotskog kralja Athanagilda. Ovi detalji su stvar verifikatora. Tko od naših čitača znade kakva je to zemlja Austrazija i kakvi su to kraljevi austrazijski? »Na zapovijed kralja Lothara, 613 ubijena privezana za konjski rep.« Vežanje o konjske repove bila je jedna od najperversnijih smrtnih kazni. Ona nije bila »ubijena privezana za konjski rep«, nego vežanjem o konjski rep žive ljude su izubijali kopitima bijesnoga konja. To treba da se jasno stilizira. Asocijacije na Brunhildu! Kada smo već tako germanski raspoloženi onda ne treba zaboraviti Brünhildu (čuvenu amazonku u oklopu) iz Nibelunga, kraljicu Islandije, kojoj je Siegfried podvalio, oženivši je burgundijskim kraljem Guntherom, što je kasnije bilo uzrokom smrti Siegfriedove. Jedna od Brunhildâ bila je Valkira. Taj mitos trajao je još u Prvom svjetskom ratu. Jedna njemačka pozicija »Brunhilda« sjeverno od Aisne držala se sve do sloma carske njemačke vojske 1918. Koliko su ovi Nibelunzi inspirisali voždove Trećeg njemačkog carstva, suvišno je govoriti!

BRÜNING, Heinrich

Treba ga obraditi detaljnije. Bio je važna politička ličnost, fatalna po razvoj Weimarske republike! To su već historijski podaci.

BRUNO GIORDANO

Jedna tema koju treba preraditi za našu enciklopediju!

Brunov stav, moralno i misaono manje je važan kao koordinirani sistem odnosa i pojmova u filozofskom smislu, jer je Bruno više silom vremena koje rada nove poglede na svijet i više je znamen zapadnoevropske svijesti nego što je sistematski razrađen kao filozofen kao takav. Bruno, kao originalan književnik i pisac komedija, ne znači mnogo. Kao mislilac negirao je baptiziranog, pokrštenog i za crkvene potrebe preuđenog Aristotela, kao što je mjesto ptolemejske kosmogonije gledao na svemir i na kretanje zvijezda već kopernikanski. Intelekt nervoznih raspona, poetska priroda nadarena živim svojstvima uobrazilje i iskrenog zanosa, Bruno predstavlja jednu od svijetlih ličnosti na čelu one povorke smionih duhova, koji su kao plejada zavladaali evropskim nebom u danima kada se gasila socijalna i moralna statika dugotrajnog feudalnog perioda.

Giordano Bruno obdario je svoje vrijeme čitavim krugovima novih pojmova kao što su: svemir, neizmjernost, prirodni zakoni, razvojne snage u prirodi itd. itd. i mjesto dogmatskih fetišizama on je otvorio novi, pjesnički kult panteističkih, prirodnih ljepota, koji se u mnogo čemu podudara sa antičkim formulama stoičke i neoplatonske poezije o svijetu, o prirodi i o moralu. Svemir lebdi i svemir nadahnjuje. Jedna viša inspiracija, koja se rasprostranjuje i razastire u neizmjernost, sveudiljno se razlistavajući kao vrhunaravna fontana, kojoj su izvori nedogledno udaljeni od čovjeka, a koja protiče tihom zakonitošću svega što zvoni pod zvijezdama. Čovjeku je svrha da se oduševi zanosom spoznaje naravi kao takve, njenih uzvišenih zakona i ljepote.

Bruno panteizam u formulama Spinoze i Leibniza odražava se i u Hegelovim tezama, a na razvoj suvremenog simbolizma i lirske poezije na prijelazu stoljeća, Giordana Bruna inspiracija izvršila je moćne uplive u međunarodnim omjerima.

BRUNO, Giordano

Bio predmetom napomene. Strana 2, red 18: tu se kabala navodi tako nejasno između Spinoze i Platona, kao da je to neka ličnost. Članak treba preraditi.

BRUNSCHVICG, Leon

Prije svega nije Brunschvicg, zatim što znači: »protivnik Bergsonovih intuitivnih i antiintelektualističkih doktrina?«

BRUSILOV, Aleksej Aleksevič

Njegova ofenziva: Aleksandar Aleksandrovič ili Aleksej Aleksejevič. Rekamandirujeća revidirovač pažaluisa jeste Aleksej ili Aleksandrovič.

Komandant VIII. armije, koja je god. 1914. hametom porazila austrijsku vojsku i prodrla preko Bukovine i Karpata u Mađarsku sve do Munkača, ugrozivši tako Peštu s istoka. God. 1916. Brusilov je glavnokomandujući ruskog jugozapadnog fronta, i kao takav izvršio je masovni prodor 4. juna 1916 kod Lucka, odbacivši austro-njemačke mase pod generalima Bothmerom i Mackensenom duboko na zapad, zahvativši svojim lijevim krilom Lavov i Stanislavov, zarobivši više od 400.000 vojnika i oslobodivši više od 40.000 km² prostora u jednom naletu.

U julu 1917. kao vrhovni komandant ruske vojske vrši posljednju ofenzivu (ofenziva Kerenskoga), koja se poslije pretvorila u rasulo vojske i rata. God. 1920 komandir vojske ruske pred Varšavom (Duhačevski) a od 1920 do smrti instruktor i inspektor generalštaba. Vidi R.E. (Ruska enciklopedija).

BRUSILOVAC

»Od tankih ploča prave se školske tablice, a većima pokrivaju krovove«. Bolje. »Škriljcem pokrivaju krovove, a od tankih pločica prave dječje školske tablice.«

BRUUN, Kristijan

Opet jedan danski bibliotekar. Ako je važan neka se navede neko njegovo djelo. »Bavio se i danskom historijom« spada među leksikografske floskule.

BRUXELLES

Da se ne zaboravi flamanski: Brussel! To je zločin veleizdaje za Flamance, ako se ne navede ime grada kako ga oni zovu.

BRYGOS

(grč. lončar). Kao što je ispravljeno!

BRZINA

Ako tabela brzine daje posljednje podatke treba u nju unijeti brzinu koja je probila granicu zvuka.

BUBA

Hrušt je kroatizam. Trebalo bi te bube ovdje krstiti nazivima svih južnoslovenskih naroda uzduž i poprijeko, da ne bude nesporazuma.

BUBANJ

Nemam vremena za definiciju bubnja, ali ova je strašna. Neka se napiše prikaz historijskog razvoja bubnja.

BUBANJ

Ovi naši arheolozi su potpuno mađarizirani. Oni citiraju mađarske arheološke pojmove i nalazišta kao da su to pojave iz perioda Lorenza Magnifica.

BUBULINA, Lascarina

Evo opet jednog klasičnog primjera potpuno suviše intervencije naše redakcije! Autor piše, da je B. »napustila svoje malo ostrvo Specu«, a naši u jezičnoj redakciji to ostrvo pretvaraju u otok: »svoj mali otok«, a ja opet vraćam u predstanje. Potpuno suvišan gubitak novca i vremena kojim se enervira i autor i redakcija.

BUCHANAN DAVID

»Izdao je *Bogatstvo naroda* Adama Smitha 1814«. Citira se djelo u hrv. prijevodu, a dalje sve u originalima. Ovu nedosljednost treba koordinirati, a s tim imamo velike brige i u Jugoslavici.

BÜCHER, Lothar

Da se doda: Izdao drugo izdanje Lassalleova djela: »System der erworbenen Rechte« 1880.

BÜCHEZ, Philippe, Benjamin Joseph

Učestvovao je u svima zavjerama za Restauracije, izvukavši živu glavu u komplotu belfortskom, gdje su svi ostali učenici pogubljeni. Od Karbonara postao je oduševljenim poklonikom Saint Simona, ali se ubrzo odvojio od svoga ideala, organizovavši vlastiti neokatolički pokret, koji je prozvao buchezisme. Razvio je svoj vlastiti sistem, prikazujući razvoj nauke i čovječnosti sa katoličkog dogmatskog stanovišta. Revolucija 1848 izabrala ga je predsjednikom konstituante, kojoj je predsjedavao 15. maja kod prepada na konstituantu i tu se svojim zbnjenim i neodlučnim stavom kompromitovao kao praktičan političar i tako nestao sa političke pozornice. Umro je potpuno zaboravljen.

BÜCHNER, Georg

Škreb je dostojan minuciozne pažnje u svakom pogledu kao pisac, kao stilista i kao citator. I on radi sa superlativima »najrevolucionarniji«, »najdosljedniji realist«. Büchner, romantik pun revolucionarnog patosa, ili druga varijacija: tehnik scene koji djeluje sa drastičnim kontrastima. Pjesnik koji donosi na scenu dramatski jasno ocrtane karaktere, čovjek, koji se po svojim sklonostima (pjesničkim) bavio politikom emotivno, i sam politički emigrant, čuveno jedno ime za čitav književni period s obzirom na posljedice svoga djelovanja u sljedećim generacijama, ne može se u Enciklopediji »abfertigovati« sa dvije-tri fraze kao »najrevolucionarniji« ili »najdosljedniji«. Kod njegove drame »Woyczek« ne treba zaboraviti uputnice: vidi čuvena opera Albana Berga!

BÜCHNER, Ludwig

Da se ne zaboravi na autora »Kraft und Stoff«.

BUCHON, Jean Alexandre

Nije izdavao srednjovjekovne franc. kroničare, nego kronike. U bibliografiji da se doda: »Collection des chroniques nationalls francaises du XIII au XIV siecle (1814–1929).«

BUCINTORO

Da se donese Canallettova reprodukcija. Da se citira protokolarni duždev tekst, jer se uglavnom tiče naše kože: *Desponsamus Te Mare* etc. etc.

BUCKINGHAMSKA PALAČA, da se ilustrira. Palata je sagrađena 1725. u perivoju Saint James! Čuvena galerija slika. Da se ne zaboravi grad Buckingham, plemićka titula i 5 do 6 Buckinghamama »kao nosilaca« tog t.zv. slavnog historijskog imena.

BUCKLE, Henry, Thomas

Kao što je redigirano, 2, 3, 4 se briše. II, 1, 2 dodaje se: »ali ga je rana smrt od tifoidne groznice prekinula u radu«.

BUCZACZ (Bučač)

Važne su bitke u I. svjetskom ratu od 1914–1916!

BUČA

Tal. *boccia*. Da se ne zaboravi kao igra, bočanje, a onda kao tikva u kajkavskom.

BUČAR, Franjo

»Pisao i povijesna djela, te se istakao i kao kulturni radnik«. Znači: pišući povijesna djela on se nije istakao i kao kulturni radnik, ili pisati povijesna djela ne znači kulturno raditi. Besmisao.

BUČIĆ, Grgur

Usporedi sa Jugoslavenskom Enciklopedijom.

BUĆA, Vladislav

U Jugoslavenskoj ga nema. Da se provjeri! To je važno. U koliko ga nema, da tamo uđe!

BUDANCEV

Kao velika većina ruskih recenzija neodređeno, nejasno. Tek toliko da bude.

BUDČIĆ, Andrija

Kao što je ispravljeno. Da se ilustrira!

BUDEJOVICE

Prilijepiti na budjejovičko pivo, koje je bilo veoma popularno u našim krajevima, vignetu o Trenku i Šenoi, rabota dostojna braće Hrv. Zmaja. O Budjejovičkom pivu trebalo bi nešto napisati. Uživale su u njemu generacije. Kulturno-historijski detalj koji će za stotinu godina biti potpuno nepoznat.

BUDEVSKA-GANČEVA, Andrijana

Rođena 1878, danas ima 75 godina, po čemu je nama poznata toliko, te bi trebalo da uđe u Enciklopediju. Briše se!

BUDICKI, Ferdo

Mislim da bi ta imena trebalo spomenuti pod skupnim člankom Automobilizam kod nas. Da uđe kao posebna jedinica zato, jer je god. 1897. proputovao biciklom Evropu i Afriku sjevernu 17.323 km?

BUDIMPEŠTA (madž. *Budapest*)

I, 31,600.000 stanovnika? Čini mi se netačno, treba provjeriti.

I, 12 »obiluje raskošnim zgradama« što znači obilovati raskošnim zgradama? Kakve su to raskošne zgrade?

I, 16 »Spada među najveća kupališna mjesta svijeta«! Prećerano!

I, 21 »Sveučilište prestalo radom za vrijeme turske okupacije«! Znači poslije 150 god. svi studenti koji su prekinuli studij položili su doktorat, jer to nisu htjeli učiniti za vrijeme okupacije.

II, 2 1848 središte revolucionarnog pokreta?

II, 5, 6, jako uporište fašizma itd.itd. Ovako ne može.

Pod padinama stare budimske tvrđave, na lijevoj obali Dunava, Budimpešta razvila se od malog švapskog naselja, od nagodbe mađarskih i austrijskih grofova 1868. do milijunskog grada za 50 godina, i tako postala centrom državnog i industrijskog centraliziranog pogona. U eri t.zv. građanskog prosperiteta taj, svim mogućim sredstvima favorizirani centar industrije, financijskog kapitala, državne i vojničke administracije postao je pred I. svjetskim ratom, jednim od najmodernijih gradova u centralnoj Evropi. Sa svojih 10, urbanistički potpuno izgrađenih kvartova, na obali jedne od najvećih evropskih rijeka, sa masom monumentalnih i reprezentativnih zgrada, bazilika, crkava, muzeja, mostova i spomenika, Pešta je na površini od 15.5 km² postala glavnim kulturnim i političkim centrom jednog malog naroda, koji je svojom vitalnom snagom u Karpatskoj kotlini igrao dominantnu ulogu stoljećima.

Stara Budimska tvrđava, sjedište hrvatsko-ugarskih kraljeva od Arpadovića, Jagelona i Anžuvina, gdje je Korvin osnovao čuvenu svoju biblioteku, kao i kalimegdanska beogradska tvrđava turskog Beglerbega za 147 godina, postala je St. Germainom mađarskog plemstva i aristokracije u XVIII. st. da bi se poslije sloma revolucije 1848. pretvorila u habsburški kraljevski dvor, gdje je u ime crno-žute dinastije zasjedao nadvojvoda Palatin. Monumentalne palate na dunavskoj obali parlamenta, akademije znanosti i umjetnosti, reprezentativni hoteli, veliki prospekti kao Andrassy-eva ulica, Ringovi po bečkom uzoru, vijenci kružnih boulevarda, perivoji itd. centar štampe, politike, metropolija itd.

11. VI. 1889–1994, za 95 godina opet su se pojavili ruski barjaci na Budimskoj tvrđavi. Da se unesu najnoviji podaci itd.

BUDIMPEŠTA. Knjižnice

Postoji biblioteka Narodnoga Muzeja! Neka se provjeri.

BUDISAVLJEVIĆ, Julije

»Hrvatski liječnik«. Prije svega nije hrvatski nego srpski liječnik, jer je Srbin, a zatim, zašto da uđe u Enciklopediju – ako je bio praktičan kirurg?

BUDISLAVIĆ, Ivan

Da se ilustrira!

BUDJAK-POKOS

Jedan od ukrajinske mase.

BUDOAR

Boudoir se javlja tek u XVIII. st. Dame kraljevskog društva same su raspolagale ključevima svojih intimnih soba, dekorisanih skupocjenim brokatom, gobelinom. Boudoir se u okviru građanskog društva pretvorio u mali salon za intimnije posjete.

BUFFALO

Ne zaboraviti na Buffalo Bila!

BUFFO

Buffon, dvorska luda, u prenesenom smislu društveni šarlatan. Nije samo muzički pojam, znači bufonerija, nasmijavanje grubim i pretjeranim šalama.

BUFFON, Georges-Louis Leclerc Comte de

B. je autor prvog naučnog djela pisanog virtuosnim načinom pravog, rođenog stiliste, zbog čega ga suvremenici smatrahu isključivo elegantnim piscem, omalovažavajući naučnu stranu njegova prirodoslovnog rada. Učenik Descartesov, dosljedan kartezijanac, koji je varirao misao svoga učitelja u poznatoj maksimi: mislim da sve znam. Svi elementi stila XVII. francuskog stoljeća našli su u Buffonu svog kongenijalnog majstora. Tok misli miran i uzvišen, fraza bogata koja ne će zapeti usred raspona pojedinih rečenica, logika pouzdana i slika jasna, podudarajući se s predmetom koji želi da odrazi. Opisujući prirodu, B. je veoma očito svečan i pompezan kao ona sama.

BUGAČICA

Strašna riječ. Od bugacati! Stuli–Šulek. Da se objasni kozmopolitski, kako je zovu ostali evropski narodi. Löschpapier, etc.

BUGARSKA KNJIŽEVNOST

60 redaka, mislim da je prekratko. Barem duplirati.

EL BUHARI EBU ABDALLAH MUHAMMED b. Ismail EL DŽUFI

Te je rođen u Perziji, te je perzijskog podrijetla, te je rodom iz perzijske porodice, te je »poznata njegova velika zbirka Islamske tradicije«. U Medini je napisao posebnu radnju o životu ljudi od kojih je prikupio tradiciju! Ovu posljednju »tradiciju« redakcija je popravila u podatke.

BUHARIN, Nikolaj

Članak valja preraditi.

BUJAS, Zoran

3, 4, 5, red da se briše!

BUJNAK, Pavel, potpuno nevažno da je neko pisao o Arányu u slovačkoj literaturi, za nas u ovome trenutku, u jednoj enciklopediji koja je opće naravi. Uopće: bilo kakav Arányev uticaj na bilo koju predratnu literaturu t.zv. »madžarskih narodnosti«, dokumenat je provincijalno kolonijalne zaostalosti. Treba ga isticati samo u negativnom smislu.

BUKINIST

Bouquinist, od *bouqui* od flamanskog boeckin, od njem. Buch, knjiga, u prenesenom smislu čovjek knjigar, koji prodaje ili kupuje boukine, t.j. knjige, dakle knjižar i trgovac knjiga.

Boukinisti rade u knjižarama, u normalnim trgovačkim radnjama pod krovom a i pod vedrim nebom, obično na kamenoj ogradi (parapetu) Seinske obale u Parizu. Bukinistički dućan sastoji se od drvenih, limom ovijenih ili okovanih i lancem osiguranih kutija, koje ostaju preko noći tu na kamenoj ogradi. Ta pitoreskna bohemska družba pariskih antikvara, spada u one romantične preživjele rekvizite koji su tako tipični za sliku suvremenog Pariza na seinskim obalama. Šarm bukinista njeguje se još i danas iz romantičkih pobuda, više kao senzacija za promet stranaca, i kult običaja iz proteklih starih vremena.

BUKOREŠTLIEV, Angel

Ako je doista tako, a tko zna da li je tako doista, i ako treba zato da uđe, jer je prvi koncertni pianist u Bugarskoj, Bog ga blagoslovio.

BUKOVAČKI, Franjo

Govori se o njemu kao o ambasadoru jedne suvremene sile, a 4 retka nisu dovoljno instruktivna. Jedini ili jedan od preživjelih zarobljenika. To nije bio savez, niti je Bukovački sklopio savez s Turskom. Küprülü vodio je pregovore u ime porte sa Petrom Zrinjskim, ali je to bila opasna igra, jer je Beč za nju znao. Bukovački, politički svijestan svih posljedica pobunio je narod u Karlovačkom generalatu kada su stvari već krenule krivo, i ta je epizoda veoma važna, upravo toj epizodi trebalo bi posvetiti punu pažnju. Pobuniti se u tome trenutku bilo je svakako inteligentnije nego otputovati na stratište u Bečko Novo Mjesto.

BUKUREŠT, »s velikim brojem monumentalnih javnih i privatnih palača, koje su mu dale neslužbeni naziv »istočni Pariz«! Kakav je to neslužbeni naziv »istočni Pariz«, koji su Bukureštu dale »javne i privatne palače«? Ne možemo tjerati u enciklopediji viceve. U Bukureštu zbivalo se koješta od 1939., još pod okupacijom Nijemaca, a i poslije 1944! Kao obično, nad ovom temom glavnoga grada Rumunije pala je zavjesa. A upravo je to ono što nas ovdje najviše interesuje.

BUKUREŠKI MIR

God. 1812 bukureški mir ispada po ovoj formulaciji kao da je taj mir svršio kako-tako ipak povoljno po Srbiju i njene interese. Međutim, to je početak katastrofe i moralne dezagregacije pred sam slom ustanka, i u tekstu nije dovoljno naglašeno da je Aleksandar I. bacio Srbiju ad acta.

BUL

Nisam znao da se daska zove »neokrajčana piljenica«. Čovjek se uči dok je živ. Počinjem razumijevati da i naša Enciklopedija ima svojju svrhu.

BULA

»Bule nekih naših vladara«. O, ovi naši dragi vladari!

BULANŽERIT

Kada se navode minerali po imenima svojih krstitelja ili otkrivača (u ovom slučaju vjerojatno Boulanger), neka se navede ime čovjeka, koji ih je otkrio.

BULE

»Savjet, savjetodavni organ, u demokratskim državama pored narodne skupštine«. Zvuči sasvim savremeno što nije tačno. Za dokimasiju i file vidi napomenu kod sličnih grčkih pojmova, gdje ove nazive treba objasniti na istome mjestu.

BULGAKOV, Mihail Afanas'evič

»Stekao popularnost jednog dijela sovjetske publike i u emigrantskim krugovima, romanom *Belaja gvardija*, koji je prerađen u dramu *Dni Turbinyh*«.

Drama *Dni Turbinyh* bila je jedan od najvećih uspjeha Moskovskog hudožestvenog teatra M.H.A.T. dvadesetih godina ovoga stoljeća.

BULGARIN, Faddej Venediktovič

Da ga žigošemo kao denuncijanta?

BULIĆ FRANE

»Urednik 1920. kroatizirao je naziv *Bullettino di archeologia e storia Dalmata*« u »Vjesnik za arheologiju«. Sjetio se god. 1920 da nešto kroatizira... »Posebne je zasluge stekao za čuvanje Antičkih i hrvatskih spomenika Dalmacije, u prvom redu Dioklecijanove palače u Splitu« i t.d. i t.d. Zašto antičkih veliko, a hrvatskih malo? Kakav je to hrv. spomenik Dalmacije i to još u prvom redu, koji se zove Dioklecijanova palača? Čitava karakteristika na kraju od 12–18 retka da se briše kao loša zdravica nad zatvorenim grobom.

BULOW, Dietrich Adam Heinrich

Ni u kom slučaju ne može se smatrati »ocem moderne taktike«. Provjeriti.

BULOW, Karl

Kao što je redigirano. Nije se povukao 1915 u mirovinu nego je 22. VI. 1916 stavljen na raspoloženje! Svojom akcijom oko Namura pokrio je poraz na Marni i sa von Klutzkom zauzeo položaje na Aisni. 27. I. 1915 imenovan je generalfeldmaršalom u znak priznanja. Bibliografski podatak: *Mein Bericht zur Marne-Schlacht 1919*. Da se verifikuje i preradi sve.

BULL John

Ovaj nadimak za englesku naciju koji se pojavio u pamfletu Johna Arbuthnota, liječnika kraljice Ane, napisan protivu vojvode Malborougha ne treba da se spominje ovdje kao Bull John, jer je to potpuno suvišno. On dolazi normalno pod John Bull bez uputnice.

BULL, John

Što znači virginalist? Instrumenat. Treba ga obraditi na istome mjestu kao vrstu instrumenta iz XVI. st., jer nitko o tome pojma nema.

BULLER, sir Redvers Henry

Penzionisan zbog jednog svog govora kada je na banketu, pro domo optužio više faktore zbog neuspjeha u burskom ratu. Poraz kod Tugell i pad Lady Smith, njegovo su djelo.

BULLETIN, od talijanskog *bullettino* od lat. *bullā*. Zvanično saopćenje, službeni, oficijelni izvještaj ili izjava, kojom se objavljuje neka vijest javnosti znanja radi. Obavještenje ministarstva, polic. prefektura, saopćenja pojedinih vlada, organizacija, organa vlasti, u ratovima pojedinih zapovjedništava, naziv pojedinih povremenih publikacija. Franc. bulletin zove se i listić za glasanje, ili ono što mi zovemo receptis, t.j. potvrda za predane listove ili za uplaćene svote. Kvita ili namira.

BULLETIN

Od tal. *bullettino*, deminutiv od *bullā*; izvještaj, izjava, ili konstatacija fakata, redigovana u kratkom i jasnom obliku, štampom ili pismom. Izvještaj burze, ministarstva, organa vlasti uopće, generalštaba, glavne komande o kretanju četa ili bitaka, izvještaj o toku parlamentarnih izbora, o zdravstvenom stanju pojedinaca, o kretanju epidemija, prirodnih nedaća, potresa i poplava. Vidi komuniquej. Bulletin kad se javlja kao povremena publikacija (mjesečnik, polumjesečnik, tjednik itd.). Osim toga onaj komad hartije kojim se glasa (u kutiju ili u urnu).

BÜLOW, Hans Guido

»Kao pianist i kao dirigent interpretirao djela u duhu autora« i t.d. Ovaj prvi dirigent Wagnerovih opera, Lisztov zet, koga je Lisztova kćerka Cosima ostavila i udala se za Wagnera, bio je Wagnerov favorit i ljubimac, a poslije je počeo propagirati Berlioza i Beethowena, dakle ne samo Wagnera i Brahmsa.

BUNA

je kratica. Dešifriraj je, a onda uputi na kaučuk, ili je briši kao samostalnu jedinicu »Buna«, a pod kaučukom je dešifriraj!

BÜNAU, Heinrich

Imao biblioteku. Naša suradnica u svakom slučaju pretjeruje. Ad acta.

BUNGALOW

Bengalski *bangla*. Riječ je ušla preko engleskog jezika. Nije jednokatna nego niska kuća. Da se ilustruje.

BUNIĆ, Jakov Ilijin

Citat »jedan od glavnih predstavnika renesanse kršćanskog smjera« da se briše dakako, jer je besmisao! Dodao sam kod bibliografskih podataka: *De raptu Cerberi*, Bologna 1500 *De vita et gestis Christi*. 1526 Rim. Da nije početak činkvečenta, ne bi trebalo da ostane. I ovako je nepravedno. Potpuno nezanimljiv skribent, bez i kakvog značenja za nas. Eventualno kulturno-historijski i samo to i to eventualno. Bio je prigodničar, apologet, pjesnik za svaku priliku, i dosadan kao filatelista u stihovima. Neka ga đavo nosi!

BUNOVINA (ili nedliška, Mandragora officinarum)

Mandragora, cvijeće opojna mirisa, uzbuđuje čovjeka, erotički, ženu čini plodnom, uzima se kao ljubavni napitak, lišće neki istočnjački narodi puše; korijen djeluje narkotično, antika ga upotrebljava kao sredstvo za uspavljivanje kod kirurških zahvata; korijen mandragore nalik je na čovjeka; nosi se kao čarolija za nevidljivost i kao izolator od uroka. Sve do naših dana od korijena rezucka se homunculus u svrhu čaranja.

BUNSEN

Nije Jozia, nego Josias. Kaže autor: »protivnik reakcije u državi, crkvi i teologiji« i t.d. i t.d. Bunsen, poznati antiultramontanac! Kao diplomata djelovao je više od 30 godina (od 1818–1854), takoreći od Svete alijanse pa sve do Krimskog rata.

BUNJA

To je dakako »zgradica«, a starohrvatske crkve su crkvice! To je herzig.

BUNJIN

Mislim da je zaboravljen.

BUON, Bartolomeo

Kad se govori o utjecaju na Jurja Dalmatinca, da se kaže u čemu je utjecao?

BUOVA – d'Antona

Već je rečeno da se ilustrira. To je bio Rolandov prijatelj ili nešto slično. Kako je doputovao k nama? Sa Rolandovim ciklusom? To je poznato Petru Skoku, pretpostavljam, da netko pita Petra Skoka što je s tim Buova d'Antona?.

BURA

Kulturno-historijski enciklopedijski uvod je potreban! Bura, tal. *bora, boress*, planinski hladan vjetar, sjevernjak starih Helena, Aquila u antičkom Rimu. Boreas, sin Astreosa i Eos, stanuje u Trakijskoj spilji Stare planine Haemosa; otevši OREITHYIU, kćerku atenskog kralja Erehteja, rodi s njom Boreade, Kalaisa i Zetesa. U likovnom starohelenskom motivu (na vazama) Boreas je krilat starac sa tritonskom školjkom u desnici. Bura je sjever, sjeverna strana, vjetar od sjevernog kopna; bura dolazi, zviždi, ishodi, pjeni se, muti, pali, opaljuje, puše, duva, goni; ona je kolijevka zime.

BURCKHARD, Jakob

Čovjek je izvršio golem uticaj na komparativnu kulturnu historiju i otvorio nove poglede na razne periode zapadnoevropske i antičke umjetnosti. Njegov utjecaj na Nietzschea bio je od preponderantne važnosti. Burckhardov čovjek renesanse pretvorio se tu u fantom nadljudskog čovjeka. Burckhardov *Cicerone* do danas je najbolja knjiga od koje nitko nije napisao bolje. Povisiti ton i proširiti prostorno najmanje na 30 redaka.

BURG, u svakome slučaju prikazati grafičkom shemom. U prilogu štampati eventualno kartu jugoslavenskih burgova iz Jugosl. enciklopedije.

BURGOS »sjedište Franca i njegove vlade za vrijeme građanskog rata«. Govori se ovdje o Caudillu Francu, kao da je to prosječnom čitaču poznato tko je taj Franco i što je radio u Burgosu za vrijeme rata. U takvom slučaju su eksplikativni detalji potrebni.

BURGTHEATER

Koliko sam mogao utvrditi, nema ga u alfabetaru, da se ne zaboravi.

BURGTHEATER

Da se ilustrira. Kao što je redigirano. 15, 16, 17 briše se.

BURLESKNA KNJIŽEVNOST

Predlažem jedinicu BURLESKA, a književnost samo kao podpojam pod burleskom. Burleska je književno-scensko sredstvo kojim se izvrgavaju ruglu neka ljudska svojstva sa preuveličavanjem negativne strane raznih socijalnih i moralnih pojava. Burleska je vulgarizacija romantičnog uljepšavanja herojskih scenskih karaktera. Burleska prikazuje junake kao šeprtlje i kukavice, propovjednike morala kao pretvorljive lažove, skidajući krinke sa tih lutaka drastičnim vulgarnim sredstvima. Mjesto da se klanja veličanstvu društvenih funkcija, ona ih zlobno smanjuje. Ona nivelira.

Burleska je u srednjem vijeku (*versi burleschi*) bila pučkim pamfletom protivu vlastele i crkve i njenih društvenih predstavnika u interesu feuduma, izrugujući se velikašima grubim kontrastima. Kaže autor: »U burlesknu književnost ubrajaju se i komedije Goldonia, Gozzia, Scaroni i dr.« Nije tačno. Kod Goldonia i Gozzia, u njihovim komedijama ima i burleskne scena (kao što ih ima i kod Shakespearea i u mnogim varijantama Comedie dell'arte), ali da bi se i komedije Goldonia i Gozzia mogle uvrstiti u burlesknu književnost ne bih se složio! Scaron da, ali u ovome slučaju piše se sa dva »r«! I Sanazin! O svemu: bolje burleska, nego burleskna književnost. Burlesknim sredstvima izražava se i suvremena karikatura i tu su funkciju preuzeli šaljivi listovi i politički cabareti. Vidi KARIKATURA.

BURMA

Koncept pisma Alešu Bebleru na temelju razgovora koji su vođeni o tim pitanjima. Kakve su političke partije u Burmi, koja je na vlasti, kakav je parlamentarni sastav, kako

stoji s borbama sa Kuomintangom, u kakvim su relacijama s nama, merkantilnim i političkim, njihovi funkcioneri su bili omladinci na Brčko–Banovići pruži, intimne partijske veze, administrativna podjela i t.d. i t.d.

BURMUT

Obraditi burmut kod nas kulturno-historijski.

BURNE-JONES, Edward

Ilustrirati. Glavna djela pojedinih umjetnika da se navedu na kraju teksta!

BYRON JOHN

Ne sjećam se Byrona! Byroni dolaze kao jedna jedinica!

BURR AARON

4, 5, red se briše, 8, 9, 10 nejasno o čemu se radi. Kaže se da »nudi Engleskoj, zatim Španjolskoj«, a ne kaže se što.

BURY, Richard de

Napisao »Philobiblon«, duhovit hvalospjev knjizi. Netko tko umije da čita grčki, razumjet će da se taj hvalospjev tiče knjige kao takve, a netko tko grčki ne zna bit će u nedoumici da li se ovaj dativ »knjizi« tiče knjige kao pojma, ili sredstva ili fakta, jednoj knjizi ili uopće? Takve nejasnoće valja izbjegavati pod svaku cijenu.

BURZA

Svi burzovni i mjenični pojmovi iz socijalističke perspektive su nesumnjivo historijski (s obzirom na način kako se prikazuju u Enciklopediji). Neka ih netko temeljito redigira, tko se razumije u današnju terminologiju. Postoji nesumnjivo latentna opasnost, da postanemo smiješni.

Da se proporcionalno reducira na maximum 6 stranica.

BURZIJANAC

Briše se. Ide pod skupni pojam Burza i sve što je s njom u vezi, a što je Ivo Belin tako egzemplarno loše obradio.

BURŽOAZIJA

Neka se uzme *Komunistički manifest* kao apologija građanske klase i neka se citira sve ono što se tamo govori o pozitivnoj ulozi buržoazije. Treba ga upotpuniti sa historijskim pregledom svega što je buržoazija izvela za posljednjih stotinu godinu u pozitivnom ili u negativnom smislu, sa posvećenjem naročite pažnje političkoj i moralnoj funkciji buržoazije između dva svjetska rata, a isto tako i za posljednjeg decenija poslije II. svjetskog rata. Kada je već riječ o buržoaziji i kada joj se određuje historijski položaj u prostoru i u vremenu, zašto govoriti isključivo i uvijek i samo o komuni 1871., a ne o Aurori godine 1917.?

BURŽUJ

Rusizam, udomaćen kod nas od boljševičke revolucije. Pripadnik građanske klase, eksploator, kapitalist. Franc. pojam bourgeois zvuči mnogo nevinije. Podudara se sa pojmom srednjeg staleža između puka i viših slojeva. Šta je sa serijom Bourgeois u alfabetaru?

BUSBECQ (Busbeck, Bousbecq, Ogier Ghislain, de)

On se prije svega ne piše tako nego i Bouebesq, i nije Ogier nego je Augier, a osim toga što je Ghislain on je i Ghiselin, de. Da se doda red 13. »O stvarnome stanju otomanske imperije, doprinjevši mnogo da se panična psihoza pred turskom snagom smanjila.«

On je donio iz Indije i kesten.

Pošto se njegove *Epistolae* tiču i naše zemlje, podatak je zanimljiv, predajte ga Jugoslavenskoj, tamo nije ušao.

BUSCH, Wilhelm

Kao što je redigirano. Kod ovih godina, kod ovih ranih godina rođenja 1861, provjeriti u svakome slučaju da li je čovjek živ? Kao što je redigirano.

BUSIJA

je mjesto gdje se zasijeda. U zasjedu stavlja se ljudi da bi iz busije iznenadnim prepadom napali, uništili ili zarobili protivnika.

B. može biti vojnička i hajdučka. U busiju pada se kao u zamku. B. se zasijeda i čini. U njoj se čeka. To nije samo lovački termin, to je i moralna kategorija, vrsta iskušenja.

BUSINESS, poslovi. Ideal trgovačkog uspjeha. Pod devizom zaradili smo, bez obzira kako, glavno je da nam je puna kesa! Jedno od božanstava kapitalističke proizvodnje sa jedinom svrhom profita t.j. zarade.

BUŠATLIJA

»Ugledna obitelj iz grada Bušatlija« i t.d. i t.d. Definitivno mi je dosadila ova malograđanština sa tim epitetonima: ugledna obitelj, stara obitelj, gosparska, aristokratska i t.d. Da se te gluposti ipak ne bi potkrale, neka se odredi netko tko će sistematski opljeviti i iskorijeniti sve te ukrasne pridjeve. Bušatlije, čuveni krvnici crnogorski, predstavnici ugledne obitelji, klali su kroz vjekove lijevo i desno. A osim toga: Bušatlija je svaki čovjek iz grada Bušati. Osim toga, ako za bušatlije nema u historijskim podacima nikakvih drugih dokaza, nego da su ugledna obitelj iz grada Bušati, ne vidim razloga, da uđe u Enciklopediju.

BUTELJA

Ide pod bouteille, flaša najrazličitijih oblika i obima, od običnog duvanog stakla, za vino i razne druge liqueure. Obična flaša! Nije nikakva staklenka.

BUTIGA, butigar, kramar, vlasnik dućančića.

BUDIŠNICA

»Desni prtok Krke u Dalmaciji« ide u Jugoslavensku. Ovdje se briše!

BUTLER, Sir William Francis

Kad je već ušao jedan general zašto da ne uđe Irac alkimist (1534–1618) William B., ili Samuel B., satirik (1612–1680), ili Joseph B. teolog, (1692–1752), ili Albo hagiograf (1710–1773), ili Benjamin Franklin B. (1818–1893), general USA; ili Samuel B. (1835–1902) poznati antidarvinista i shakespeareolog, ili Nicolas-Murray, USA publicist (1862–1947), kandidat za predsjednika.

Po kom sistemu odabiremo mi pojedina imena, jer kad je već ušao ovaj jedan britanski general, zašto da ne uđu i ostali? Nikako da se ne zaboravi.

BUTTLER Walter irskog podrijetla (1600–1634), Wallensteinov pukovnik, koji je sa pukovnicima Gordonom i Leslieom 25. II. 1634 ubio Walleinsteina, a njegovi potomci su zato postali grofovi od Clonebough-Haimhausena. Od tih Buttlera postoji i jedna mađarska aristokratska grana. Da se ne zaboravi butler kao vrsta posluge (peharnik).

BUZDOVAN (tur. *bozdogan*, bat, topuz)

oružje ručno za borbu, oko u oko, čovjeka spram čovjeka; šesteroperac, troperac, gvozden, zlatom, srebrom okovan, težak, perni; buzdovanim raku iskopaše, a sabljama sanduk načiniše; buzdovanlije. Buzdovanonoša!

BUZOT, François Nicolas Léonard

advokat. Član Konstituante i Konventa, protivnik Montagne. Uklonivši se pred apšanjem iz Pariza, digao je ustanak u Normandiji. Poražen sa svojih 4000 ljudi kod Vernona (13. VII. 1791), uhvaćen na bijegu, počinio samoubijstvo. Autor memoara o francuskoj revoluciji.